

John West wist dat het Wetsontwerp een poging van zijn concurrenten in Perth was om zich van hem te ontdoen. Zij vormden een goed georganiseerde bende en gingen ongeveer net zo te werk als hijzelf. Het reisje naar Perth was een delicaat, gevaarlijk karweitje.

„Wat denkt U van Bob Scott?” vroeg Lammence.

„Doe niet zo dwaas. Zoiets kan je niet door politici laten opknappen. We moeten ieder op zijn eigen terrein gebruiken. Maar wacht 's even... Waar hangt Barney Robinson dezer dagen uit?”

„O, die is in de buurt. Het laatste wat ik over hem gehoord heb is dat hij artikeltjes over bokswedstrijden schrijft voor *The Hawklet*.”

„Zou hij er iets voor voelen naar Perth te gaan? Hij is erg populair. Een kerel die overal graag gezien is. Denk je dat hij er iets voor voelen zou?”

„Ik zou het haast niet denken, na die kwestie met Darby.”

„Och wat, niks voor onze Barney om daar steeds weer op terug te komen. Het is een zwakkeling. Ik denk dat hij wel terug komt als 't hem ergens anders niet voor de wind gaat.”

„Ik heb gehoord dat het hem slecht gaat.”

„Zie dat je hem overhaalt me op te zoeken.”

Barney Robinson moest lopen naar de city; hij had geen geld om met de tram te gaan. Zijn kleren waren armoedig, er waren blutsen in zijn dophoed, hij had geen horlogeketting meer aan, want hij had zijn horloge al lang geleden bij Ome Jan gebracht en zijn hakken waren versleten. Hij was ook afgevallen en zijn kleren hingen hem los om het lijf.

Florrie ging drie dagen in de week uit werken: Barney vond het beroerd, maar hij verdiende niet genoeg met zijn boksverslagen voor *The Hawklet*, een sportblad dat slecht betaalde. Toch had hij het gevoel dat Florrie nu meer in haar schik was dan toen hij flink geld verdiende bij John West.

Barney had zich afgevraagd wat het betekenen moest toen hij hoorde dat J. W. hem spreken wou.

Voordat hij het huis uitging was er een vaag gevoel

van hoop en opwinding in hem opgekomen. Nu hij dicht bij de city kwam had dat gevoel vaste vorm gekregen. Hij hoopte dat John West een baantje voor hem had. Hij schaamde zich wel een beetje, maar het gevoel van hoop hield aan en hij begon het te beredeneren. Hij hield van de bokssport. Het aanzien dat hij genoten had voordat hij John West de dienst opzegde was hem een bron van grote voldoening geweest: het aankondigen van de 'bouts' in de ring, het ontdekken van nieuwe sterren, het behandelen van de grieven van de bokkers met John West en Lamb, het geven van advies aan de bokkers in de voorronden, het rondlopen in de trainingslokalen — overal had men een goed woordje over voor de ouwe Barney, de vriend van de bokkers. Het schrijven van artikeltjes voor *The Haw-klet* was een armzalig surrogaat en sinds hij weggegaan was ging het de jongens niet zo best meer. Als hij terugkwam kon hij weer een paar van de ergste gevolgen van het West-regiem ongedaan maken. Van concurrerende promotors had hij niets te duchten; die waren er niet.

Barney was niet iemand om lang wrok te koesteren: wat schoot hij ermee op zich die episode met Darby steeds weer voor de geest te halen? Lou Darby was langzamerhand een legendarische figuur geworden.

Maar wat zou Florrie er wel van denken? Toen Barney haar verteld had onder welke omstandigheden Darby om het leven gekomen was had ze gezegd: „Wat had je anders van West verwacht? Hij is door en door rot en dat weet je.” Ze was hem trouw gebleven door dik en dun, maar ze zou niet toestaan dat hij weer naar John West ging. Barney haalde zijn schouders op en grinnikte; hij was bezig de huid van de beer te verkopen voordat hij hem geschoten had. West had hem nog geen baantje aangeboden.

„Wou je me spreken, Jack?”

„Zo is 't, Barney. Hoe gaat 't met je?”

„'n Gangetje — 't kon erger.”

„Wat denk je van een zeereisje naar West-Australië?”

„Ik heb geen eens geld genoeg voor een uitstapje naar de overkant van de Yarra.”

„Alle onkosten zijn voor mijn rekening. Je moet daar een karweitje voor me opknappen. We zijn samen in zee gegaan; waarom kom je niet weer bij me? Moet je 's horen. Je krijgt vijftig pond van me voor een baantje in Perth dat hoogstens een week, misschien twee weken duurt. Als je terugkomt krijg je je ouwe baantje weer. Geen slecht aanbod, hè? Laten we vergeten en vergeven wat er gebeurd is.”

John West was absoluut niet van plan Barney weer in dienst te nemen. Hij hield er ouderwetse ideeën op na; hij was een agitator en John West had hem die kwestie met Darby nooit vergeven. Hij bood hem zijn oude baantje alleen maar aan om hem ertoe te krijgen naar Perth te gaan.

„Het aanbod is wel in orde, Jack, maar, wat zal ik zeggen, 't is 'n beetje moeilijk. Wat moet ik doen in het Westen?”

John West schetste het plan; bekeek de zaak van alle kanten: met wie hij spreken moest, wat hij doen moest, wat hij niet doen moest, wie hij vertrouwen moest en wie niet.

Barney aarzelde. Plotseling schoot hem iets door het hoofd. „Weet je wat,” zei hij, „ik neem dat baantje in het Westen aan als ik moeder de vrouw mee kan nemen. Maar we moeten zorgen dat ze er niet achter komt wat ik daar uitvoeren moet. De rest kunnen we bespreken als ik terug kom.”

„Vooruit dan maar, ik zal de schlemiel wel weer zijn zoals gewoonlijk. In ieder geval hou je je hoofd dan bij je werk. Ik zal je £ 5.000 geven om uh, daar mensen mee te beïnvloeden. Ik zou maar een revolver mee nemen. We hebben met zware jongens te doen.”

De volgende middag zat Frank Ashton in zijn werk-kamer voor aan de straat. Het tafeltje waar hij aan werkte en de vloer er omheen waren bezaaid met aantekenboekjes, krantenknipsels en blaadjes papier. Hij had de halve wereld om gereisd om al dat materiaal te verzamelen.

Toen de tweede dienstplichtcampagne voorbij was, was hij een lichamelijk en financieel gebroken man geweest.

Hij had zich met hart en ziel in de strijd geworpen. Hij maakte rondreizen door Australië en sprak op vergaderingen; hij schreef pamfletten tegen de dienstplicht; toen de censuur zich ermee bemoeide organiseerde hij de clandestiene distributie daarvan. Hij stuurde ze naar alle uithoeken van het land, verpakt in kisten met twee lagen appels of peren bovenop. Een paar maanden had hij zijn ongelukkige huwelijksleven en zijn steeds groter wordende troep ongeduldige schuldeisers vergeten. Hij had geen tijd om veel te drinken en zijn wekelijkse uitstapje te maken om te gokken op de races. Hij sliep waar hij toevallig was, zag niet veel van Martha en de kinderen, en nog minder van Harriet.

Toen het Referendum afgestemd was werd hij met des te meer kracht door zijn onopgeloste problemen geconfronteerd. Zijn financiële toestand was hopeloos. Daarom leende hij tien pond en verloor ze meteen op de races, toen hij probeerde er een paar honderd van te maken.

Martha klaagde eindeloos. De ene scène volgde op de andere, terwijl de verschrikte kinderen toeluisterden. Frank Ashton's liefde voor Martha was in medelijden verkeerd. De kille, praktische en onintelligente Martha wou een goede kameraad voor hem zijn, maar wist niet hoe ze 't aanleggen moest. Haar gedachten en haar zieleven werden volkomen in beslag genomen door het huishouden en de dagelijkse beslommeringen.

Hij schaamde zich dat hij in het Parlement bleef. Maar wat moest hij doen als hij zijn ontslag nam? Hij kon niet buiten het salaris en de maatschappelijke positie. De Russische revolutie bracht zijn emotionele temperament in beroering en diende hem als excuus om zijn particuliere problemen te ontlopen. Hij verslond de berichten over de gevechten en probeerde de waarheid te distilleren uit de leugenberichten in de dagbladen. Eén ding werd hem duidelijk: de Russische arbeiders waren bezig het juk van hun uitzuigers af te werpen. Hij begon zich een beeld te vormen van alle arbeiders in Europa die als leeuwen uit hun slaap opstonden om een eind te maken aan de oorlog en aan het systeem dat de oorzaak van de oorlog was geweest.

In een toespraak die hij hield tot een geestdriftige vergadering zei hij:

„Ik hoop dat we de emancipatie van de arbeidende klasse verwezenlijken kunnen door de intelligentie van de massa's, maar ik verlies het feit niet uit het oog, dat het in de geschiedenis vele malen nodig is geweest bloed te vergieten om de mensen te bevrijden.”

Hij begon enthousiast te spreken over Lenin en de Bolsjewiki, en vertelde aan ieder die het horen wilde dat een dergelijk soort leiderschap in Australië nodig was. Hij sprak zijn mening zelfs tegen Martha uit, maar die antwoordde: „Als je doorgaat dat overal rond te vertellen raak je je zetel in het Parlement kwijt, en wat moet er dan van mij en de kinderen terecht komen?” Hij zocht weer contact met Harriet. Toen ze samen ergens lunchten in de city zei hij dat hij van plan was naar Europa te gaan en zich met zijn eigen ogen te overtuigen van de toestand.

„Dan kom ik terug en vertel alles wat ik gehoord en gezien heb aan de Australische arbeiders.”

Hij had geen geld, dat was de moeilijkheid, maar het lukte hem een klein sommetje op te nemen en de goedkoopste passage die er was naar Amerika te nemen. Vandaar zou hij zo goed en zo kwaad als het ging naar Europa zien te komen. Toen trof hem een zware slag. De Regering van het Commonwealth weigerde hem een visum voor het buitenland te geven. In zijn verlegenheid zocht hij de Eerste Minister Hughes op.

Hughes, een klein mannetje met een gerimpeld gezicht, één bonk energie, grinnikte en zei: „Ik ga zelf naar Engeland, Frank. Denk je dat ik zo'n stommeling ben dat ik jou ook zou laten gaan met jou als een blaffende hond achter me aan, terwijl ik bezig was de mensen 'over there' te imponeren? Je blijft rustig hier.”

Frank Ashton gaf het niet op. Hij had al eenmaal een reis om de wereld gemaakt als varensgezel en hij kon het dus nog eens doen! Hij wist een baantje op de kop te tikken als assistent administrateur op een vrachtschip naar Amerika.

„Je wil alleen maar weg van mij en de kinderen. Je komt nooit terug,” snikte Martha.

Hij ging Harriet opzoeken. Hij zei tegen Martha dat hij van plan was dat te doen en nam zijn beide zoontjes mee om haar het bewijs te leveren van zijn eerlijke bedoelingen. Harriet nam kalm afscheid van hem, maar hij voelde hoe zij het zich aantrok.

Toen het schip tussen de havenhoofden doorvoer kreeg Frank Ashton een overweldigend gevoel van opluchting. De eerste avond op zee leunde hij over de reling en keek naar het glanzende maanlicht op de kalme golven. Hij vond altijd dat een schip een wereld op zichzelf was, dat zich voortbewoog over de wateren die die wereld afsloten van de aardse zorgen. Australië en zijn moeilijkheden schenen nu ver verwijderd te zijn. Op zee kon een mens denken. Het leven was eenvoudig. Je was vrij!

Hij had zestien pond op zak.

Bij zijn aankomst in Amerika werd hij opgezocht door een Finse Socialist, iemand die uitgeweken was voor Mannerheim, 'de Slager van Helsinki'. Die man gaf hem een beetje geld en een paar documenten die hij ter hand moest stellen aan Maxim Litwinow, de Ambassadeur van de Sowjet-Unie in Londen.

In Londen aangekomen bezocht Frank Ashton Litwinow. Hij vermoedde wel dat Litwinow enigszins achterdochtig zou staan ten opzichte van een Parlements lid van een Labour Regering, die 'de arbeiders aan de militairisten verkocht had'. Ashton's wezen scheen aan intensiteit te winnen, toen hij zich tegenover hem in geestdriftige bewoordingen uitliet over de Russische Revolutie. Litwinow antwoordde: „De grootste taak van elke revolutie is de sociale orde te veranderen. Die taak ligt nog voor ons. Zij zal slechts door veel strijd en opofferingen ten uitvoer gebracht kunnen worden.”

Daarna haastte Frank zich zijn moeder en halfbroer in Devon op te zoeken. Zijn moeder hilde tranen van geluk en zei maar steeds: „Mijn jongen is weer thuis gekomen.” Hij vond dat ze oud en ineengeschrompeld geworden was, maar ze was gezond en wel en trots op haar oudste zoon.

Ze was weer getrouwd, en gelukkig ook, ondanks haar vergevorderde leeftijd en die van haar derde man.

Frank Ashton vond zijn stiefvader een aardige oude kerel. Ze gingen samen wandelen langs de oude dreven van Devon en soms gingen ze 's avonds naar een oude herberg en dronken daar een paar glazen ale.

Op zekere avond vertelde hij hun van zijn enthousiasme voor de Russische Revolutie. Ze reageerden daarop met een vijandig stilzwijgen. Ze waren conservatieve Engelse plattelandsmensen, die hun politiek in *The Times* opdeden. Hij besloot zijn eigen plezier en het hunne niet te bederven door verder nog iets over politiek te zeggen. Hij stemde er in toe met zijn moeder naar de kerk in het dorp te gaan en verdacht haar ervan dat ze geuren wou met haar zoon die het zo ver gebracht had.

Kort daarop kreeg hij een telegram van de waarnemende Eerste Minister van Australië, met het verzoek zich aan te sluiten bij de Australische Persdelegatie die naar Frankrijk ging. Hij had nu genoeg geld om het kleine deel van zijn salaris als Parlements lid aan te vullen dat overgebleven was nadat Martha het grootste deel ervan in Melbourne opgenomen had.

In September 1918 ging hij naar Frankrijk. Hij drong er op aan dat hij naar het front zou gaan. De afschuwelijke, zinloze slachting van de oorlog maakte hem miselijk toen hij de strijd bij Lens met een kijker gadesloeg uit Vimy Ridge, het verste punt tot waar men hem liet gaan.

Hij kocht een Frans-Engelse dictionaire en leerde een mondje vol Frans.

Toen de andere leden van de persgroep naar Australië teruggingen bleef hij in Europa. Bij een heleboel mensen verwierf hij zich de bijnaam van 'de langharige Bolsjewiek', maar zij die met de Russische Revolutie sympathiseerden wantrouwden zijn connecties met de 'reactionaire Australische Pers Delegation'.

Overall sprak en luisterde hij. Hij verzamelde krantenknipsels, verhalen van ooggetuigen over Finland en het nieuwe Rusland, en de feiten omtrent het verraad van de meeste Socialistische leiders in Europa.

Soms werd hij dronken van opwinding en rende naar zijn kamer, waar zijn pen tot laat in de nacht door bleef krassen.

De oorlog kwam ten einde, maar hij ging door met zijn verwoede opsporingen en won overal inlichtingen in. Toen kwam er in Februari 1919 een bericht in de Engelse pers dat hij door de Australische Labour Party benoemd was tot lid van de Internationale Socialistische Conferentie in Bern.

In plaats daarvan ging hij naar Rusland.

Hij slaagde er niet in in de buurt van Moskou of Petrograd te komen, maar hij zag in het Zuiden genoeg van de Interventie Oorlog om zijn socialistische bloed aan het koken te brengen. De legers van Duitsland, Engeland, Oostenrijk, Frankrijk en vele andere landen, die elkander vier jaar lang naar het leven hadden gestaan, hadden zich nu in de strijd tegen Sowjet Rusland aangesloten. Hij zag de bewijsstukken van wreedheid en foltering, van verraad en huichelarij, maar hij zag dat het pas gevormde Rode Leger triomferen zou. Hij verzamelde notities en feiten, foto's van Lenin en Trotski, foto's van Japanse en Amerikaanse troepen, die bij Wladiwostock samengetrokken werden om de Russische troepen in de rug aan te vallen, foto's van het Rode Leger in actie, kaarten van de zones waar gevochten werd. Toen ging hij naar Finland om zich te overtuigen of een Finse Socialist die hem in Amerika allerlei verteld had over het Mannerheim-regiem, de waarheid gesproken had. Hij nam met zijn eigen ogen waar dat Mannerheim Finland wijd openstelde als springplank voor de hele wereld om Rusland aan te vallen.

Toen keerde hij met tegenzin terug naar Parijs en verder naar Londen alvorens naar Australië terug te gaan. In Londen had hij een ontmoeting met Tom Mann.

Tom kwam van zijn kippenfarm in Kent. Hij was oud geworden. Hij was nog geen zeventig, maar hij maakte op Frank Ashton de indruk van iemand die afgeleefd was, die geen strijd lust meer had. Zijn kleren hingen los om zijn lichaam; de oude fut en opgerichte houding schenen hem in de steek gelaten te hebben; zijn wangen waren bleek en ingevallen, zijn haar en zijn snor waren sneeuw wit. Toen ze samen ergens zaten te eten zwaaide Ashton met zijn armen en gaf hij luidkeels uiting aan zijn sympathie voor het Bolsjewisme. Hij vertelde Mann

van de strijd tegen de dienstplicht in Australië. Daarna haalden ze oude herinneringen uit de dagen dat ze samen gesproken hadden op zoveel vergaderingen.

Mann zei rustig: „Sindsdien, Frank, ben ik in Zuid-Afrika, Europa en hier in Engeland geweest. Ik heb op vergaderingen gesproken en heb de arbeiders georganiseerd, terwijl jij met je salaris op je Parlementszetel bent blijven zitten. Wat we nu nodig hebben, Frank, is een Communistische Partij in alle landen van de wereld. Daarin bestaat de enige hoop voor de arbeiders. De kans om daartoe te komen zal over de hele wereld toenemen als voldoende mensen onder ons lang genoeg en hard genoeg werken.”

Ashton verklaarde dat hij daar honderd percent voor was, maar Mann antwoordde niet. Hij kende Frank Ashton maar al te goed. Hij mocht hem graag en erkende dat hij zijn waarde had als propagandist, maar hij kende zijn zwakheden ook. Hij wist dat Ashton de theoretische kennis, het geduld of de politieke onkreukbaarheid miste, die daarvoor nodig waren.

„Je verwondert je er zeker over dat ik kippenboer geworden ben, hè Frank?” zei Mann, die het gesprek een andere wending wou geven.

„Eerst wel, maar nu ik je gezien heb niet meer, Tom.”

„Nou, laat ik je dan zeggen, dat mijn gezondheid vooruitgegaan is. Ik ga weer naar Londen om weer aan de strijd deel te nemen. We leven in de periode van de Revolutie; ik heb geen zin daar buiten te blijven. Ik ga helpen bij de oprichting van de Communistische Partij Engeland.”

Toen hij in Melbourne aankwam was Frank Ashton de eregast op een diner in het Gebouw van de Vakbond. Hij moest een hoop loftuitingen aan het adres van de Sowjet-Unie aanhoren en maakte kennis met een groot aantal mensen die zich Communisten noemden, maar hij trof de verandering in politiek en taktiek die hij als essentieel beschouwde niet aan. Ze zongen 'De Rode Vlag', maar als het er op aan kwam zouden ze hem niet hijsen in de strijd.

Hij snelde vol enthousiasme naar de oude I.W.W., maar trof die eens zo strijdlustige organisatie op haar sterf-

bed aan. Hij ging naar de Socialisten, vertelde hun over Tom Mann en de situatie in Rusland en merkte dat ze probeerden er iets van te begrijpen. De meesten hunner waren echter te grote warhoofden.

Iedereen vond dat hij een ander mens was geworden: iemand die bezeten is door een herboren revolutionaire geest. Zelfs Martha merkte het verschil, maar zei er wijselijk niets over, want ze dacht: dat zal wel weer overgaan.

Harriet hoorde dat hij terug was en wachtte vol verwachting op hem, maar hij kwam niet opdagen. De langdurige afwezigheid had Frank Ashton's conflict beslist ten gunste van zijn wettige vrouw; Martha had getriomfeerd over Harriet, althans voor het ogenblik. Hij moest aan de kinderen denken, en trouwens, als hij met zijn vrouw brak zou dat maar narigheid en schandaal geven.

Hij hield iedere avond lezingen en gebruikte daarbij kaarten en illustraties. Zijn welsprekendheid werd gedragen door inspiratie; zijn lezingen werden druk bezocht en hij slaagde erin een groot aantal toehoorders de kant van het Socialisme op te drijven.

Harriet liet zich niet uit zijn gevoelsleven verdrijven. Ze kwam vaak op vergaderingen waar hij sprak en zocht hem dan soms na afloop op, maar alleen als er anderen bij waren, en hij wist dat zijn verlangen naar haar van vroeger nog niet verstikt was. Martha zat steeds op hem te hakken dat hij langer dan een jaar weg geweest was; het minste wat hij nu doen kon was een beetje meer notitie van haar en de kinderen te nemen.

Een enkele keer kwam zijn oudste zoontje voor het naar bed gaan binnen en vroeg: „Wat schrijf je daar, pap-pie?” Dan antwoordde Ashton: „Ik schrijf een boek, waarin ik tegen de mensen zeg dat we in een slechte wereld leven en dat ze moeten vechten om die te veranderen.” De jongen, die net elf geworden was, vroeg dan: „Wat is dat, een slechte wereld, pappie?” en het was heel moeilijk daarop antwoord te geven als de vrager een jongetje van elf was.

Toen Ashton in Australië aankwam had hij nog een

beetje geld, maar niet genoeg om zijn schuldeisers te betalen. Hij keek onaangenaam verrast op toen Martha hem vertelde dat John West haar genoeg geld gegeven had om ze allemaal af te betalen. Hij kwam tot de slotsom dat West dat geld beschouwen zou als een voorschot op diensten die hij hem bewijzen moest. Hij maakte bedenkingen tegenover Martha, maar zij bevestigde dat hij West dankbaar moest zijn: ze waren nu uit de schuld en zij zou er wel voor zorgen dat ze niet weer in de schuld raakten.

Op dat ogenblik, gezeten in zijn werkkamer, dacht Frank Ashton niet aan John West. Zijn boek was af. Hij had besloten het „Rood Europa” te noemen. Hij zat te peinzelen over een revolutionair, pakkend slot. Ineens viel hem iets in. Hij greep zijn pen:

Het Kapitalisme luistert met huiverende ziel naar het tromgeroffel van de Legers van de Revolutie. Dat tromgeroffel wordt luider en luider — het komt nader en nader.

Hij schreef de woorden haastig neer in zijn zwierige handschrift, zette er 'Finis' onder, liet zich achterover zakken op zijn stoel en stak een sigaret op. De rode gloed van de ondergaande zon scheen door het raam. Toen hij de lucifer in de haard gegooid had en het dikke manuscript nog eens losjes doorbladerde liet iemand de klopper hard op de voordeur vallen. Hij stond verstrooid op, deed de deur open en keek vreemd op toen hij de korte silhouet van Percy Lambert tegen de ondergaande zon ontwaarde. Frank Ashton was in de dagen die nu aangeduid werden als 'de tijd van de ouwe Tom Mann' bevriend geweest met Lambert, maar sindsdien waren ze niet meer met elkaar omgegaan, behalve tijdens de anti-dienstplicht campagne. „Goeie middag, Frank,” zei Lambert op joviale toon. Ze drukten elkaar hartelijk de hand. „Doet me plezier dat ik je weer 's zie, Percy,” zei Ashton. „Kom binnen. Kom binnen.” Lambert liep langs hem heen de werkkamer in. Zijn

tred was lichtelijk aggressief. Hij had een eenvoudig pak aan dat hem goed zat, maar hij had geen hoed op.

„Ik ben op twee lezingen van je geweest, Frank,” zei hij toen ze plaats genomen hadden. „Reusachtig. We moeten alles doen wat we kunnen om de leugens in de pers aan de kaak te stellen. We moeten de arbeiders de waarheid over de Bolsjewieken vertellen. Dit is het begin van de wereldrevolutie.”

Ashton hield zijn manuscript omhoog. „Ik heb gewerkt aan een boek met behulp van het materiaal dat ik bij mijn lezingen gebruikt heb plus nog wat uitstekende foto's en kaarten. Ik heb het vandaag afgekregen. Ik noem het 'Rood Europa'. De laatste alinea zal je een idee geven van de inhoud, denk ik. Hoor maar...”

Hij las het slot voor, keek vol trots op en streek toen met een verlegen gezicht zijn hand door zijn haren.

„Zo is de toestand inderdaad,” zei Lambert, „maar er zal hier in Australië nog heel wat te organiseren zijn. Daarom heb ik je opgezocht. We beleggen een conferentie van de Socialistische Partijen en andere belangstellende organisaties en personen, met het doel te komen tot de oprichting van een Communistische Partij in Australië. Een afdeling van de Communistische Internationale. De Labour Party is tekort geschoten, de Socialistische Partijen zijn niet veel meer dan propagandistische sekten. We moeten een nieuw soort partij hebben die eng verbonden is met de internationale, revolutionaire beweging. Die Partij heeft jou nodig, Frank. Kunnen we op je rekenen als oprichtend lid?”

„Top! Door dik en dun, dat weet je, Percy.”

„Het is van grote betekenis dat je van meet af aan tot de Partij hoort.”

„Tja, dat is te zeggen Percy, d'r zijn haken en ogen. Wat je vraagt is heel wat... ik zou mijn zetel natuurlijk verliezen... Niet dat ik me daar een laars van aantrek, maar...” bracht Ashton er stamelend uit. Hij zei dingen die hij niet zeggen wou.

„Wie zegt je dat je je zetel niet houden zou, ook als Communist? Je hebt een grote persoonlijke aanhang. En bovendien, je zou voorlopig lid van de Labour Party kunnen blijven.”

„Och, ik maak me niet druk over mijn zetel, Percy. Wat ik zeggen wou is . . . ik, dat wil zeggen, de politieke situatie in Australië is heel rustig. De 'wobblies' hebben afgedaan, de Socialisten kunnen het niet eens worden onder elkaar. De Labour Party is een grote partij, die goed op poten staat en een grote aanhang heeft. We moeten de Labour Party gebruiken. Daar een echte Socialistische Partij van maken. Toen ik terug kwam dacht ik dat het mogelijk was een Communistische Partij op te richten, maar nu ben ik ervan overtuigd dat we het met de Labour Party af kunnen.”

„Wat zeg je nou? Een eind aan het Kapitalisme maken onder leiding van typen als 'Hughes de Onderkruiper'? De Labour Party heeft de arbeiders in de steek gelaten en zal ze steeds weer in de steek laten.”

„Ja, maar dat kan veranderd worden. Ik ben vastbesloten daar verandering in te brengen. Te maken dat het Socialisme hun doel wordt. Misschien word ik zelf wel partijleider, wie weet? Australië is anders dan Europa. Nu hier een Communistische Partij op te richten zou overhaast zijn. Er zouden generaties nodig zijn die op te bouwen. Dat is een bovenmenselijke taak.”

„Van de Labour Party een werkelijke arbeiderspartij te maken, is een onmogelijke taak.”

Frank Ashton had zo dolgraag willen zeggen: „Ik doe mee, Percy.” Zijn werkelijke gevoelens werden echter verdrongen door zijn gedachten aan zijn bevoorrechte positie als lid van het Parlement. En als hij samen met Percy de weg opging waar strijd hem wachtte? Als hij zijn plaats in het Parlement verloor zou hij weer dezelfde ellendige strijd om het bestaan te voeren hebben als vroeger. De gedachte dat Harriet het zou goedkeuren kwam bij hem op, maar hij verdrong die met geweld. Het zou toch allemaal niets geven. De Australische arbeiders waren politiek nog niet rijp. Lambert en de anderen waren geen Lenins. Nee, hij moest Lambert met lege handen laten gaan. Er zat niets anders op. Ze bleven een poosje in pijnlijk stilzwijgen zitten, tot Lambert zei: „Ik moet dus aannemen dat je niet gelooft in wat we gaan ondernemen, Frank, en dat je er op grond daarvan niet aan deelnemen wil.”

Ashton merkte dat hem een kans geboden werd zijn figuur te redden. „Ik zou het liever zo formuleren, Percy. Mijns inziens is wat je van me vraagt teveel voor me. Je verlangt van me dat ik een groter offer breng dan ik in staat ben te brengen.”

Lambert stond op. „In zekere zin neem ik het je niet kwalijk, Frank, ik weet zeker dat je in je binnenste overtuigd bent dat de Labour Party de arbeiders in de steek zal blijven laten, wat jij er ook tegen probeert te doen.”

Frank Ashton keek Lambert door het raam na terwijl deze met energieke stappen de straat opliep in de richting van de tram. Lambert maakte op hem de indruk van een soldaat die een vijandelijke stelling gaat bestormen en een kameraad achterlaat die deserteur geworden was.

Een auto stopte voor de deur. Wie kon dat zijn? Iemand kwam in een nieuwe auto. Hij herkende Sugar Renfrey aan het stuur. John West zat naast hem.

Ashton aarzelde. De zaak stond hem niet aan. Die twee traden weer bijzonder actief op in de partij, zij het ook achter de schermen. West had zijn schulden niet uit pure edelmoedigheid betaald, dat stond vast. Hij ging langzaam naar de deur en deed open.

„Zo, hoe gaat 't, Mr. West?”

„En hoe gaat het met U, Mr. Ashton,” zei John West op minzame toon, terwijl hij zijn hand uitstak. „Ik hoorde dat U weer terug was. Mag ik even binnen komen?”

„Ja, en Renfrey?”

„O, die wacht wel in de auto.”

„Hé, Frank, hoe is 't ermee?” schreeuwde Sugar, terwijl hij hem met veel vertoon van hartelijkheid toewuifde. Ashton ging aan de tafel zitten en John West op de divan. De zon verdween eensklaps en de kamer werd donker. Frank Ashton knipte het licht op. John West zat aan zijn hoed te frommelen.

„Hoe hebt U het gehad in Europa?”

„Ik heb een massa geleerd.”

„Ik hoor dat U bezig bent een boek te schrijven.”

„Dat is zo.”

„U hebt het ver gebracht sinds ik U een zetel in het Parlement bezorgd heb.”

Frank Ashton antwoordde niet. Wat voert hij in zijn schild, dacht hij, terwijl hij in zijn manuscript bladerde. „Waarvoor bent U me op komen zoeken, Mr. West?” John West aarzelde. „Om U de waarheid te zeggen zou ik graag zien dat U uw zetel aan Real afstond. Ik zou graag zien dat hij een zetel kreeg in het Federale Parlement.”

„U bedoelt dat Aartsbisschop Malone dat graag zou zien.”

„Ik zei *ik* zou graag zien dat hij een zetel kreeg in het Federale Parlement.”

„Maar Malone is het hele land afgereisd en heeft aan ieder die het horen wou verkondigd dat Real de enige eerlijke man in de Australische politiek is. En dat weet iedereen. Het sectarisme ruïneert de Labour Beweging.”

„Dat is best mogelijk, maar ik wil dat Real er in komt. Ik wil dat U afstand doet van Uw zetel. Ik zal ervoor zorgen dat U er niet op achteruit gaat. Ik zal U in een zaak zetten. Ik heb heel wat voor U gedaan. Ik veronderstel dat Uw vrouw U verteld heeft dat ik haar uit de brand geholpen heb toen U weg was.”

„Daar heb ik U niet om gevraagd. Ik ben niet te koop, Mr. West. Zelfs niet door een tip voor een renpaard of door het regelen van mijn schulden.”

„U moet niet zo onredelijk zijn. Ik zal U een flink bedrag ineens geven, als U dat liever hebt. Bij wijze van gebaar, meer niet. Ik geef U vijf duizend pond als U plaats maakt voor Real. Later kunt U wel weer een nieuwe zetel krijgen.”

Ashton stelde zich in zijn geest voor wat hij met vijf duizend pond zou kunnen doen. Hij zou zijn zoontjes naar de beste scholen kunnen sturen. Hij zou voor de eerste keer in zijn leven geen financiële zorgen hebben. Hij kon makkelijk een nieuwe zetel krijgen. Martha zou niet meer zo klagen.

Toen dacht hij aan Europa. Hij keek John West aan en hun blikken ontmoetten elkaar. Hij zou zich tegen deze man verzetten omdat hij een millionair en een vijand van de Australische arbeiders was.

„Ik zou mijn zetel nog voor geen vijf millioen pond afstaan. Ik ben tegen de Katholieke invloed in de Partij — en het komt me voor dat zij achter dit plan zitten.”

„U schijnt te vergeten wat ik voor U gedaan heb, Mister Ashton.”

„Ik heb niets vergeten. Ik ben tegen het plan geweest Real uit te nodigen zijn ontslag te nemen als Premier van Queensland en in de Federale politiek te gaan, omdat ik vind dat hij niet geschikt is als leider, en ik zal mijn zetel in geen geval aan hem afstaan.”

„Real is een genie. Het is iemand naar Uw hart zou ik zeggen. Hij heeft zich verzet tegen de dienstplicht en hij is de man die begonnen is met het Staatsbeheer van ondernemingen in Queensland.”

„Dat is heel iets anders dan wat ik wil. Ik wil dat dat er een Socialistische Staat komt.”

„U bedoelt dat U wil dat er revolutie komt, zoals in Rusland.”

„Precies, Mr. West. Net als in Rusland.”

„Iets dergelijks zal hier nooit gebeuren.”

„Niettemin blijft het feit bestaan, Mr. West, dat ik geen plaats maak voor Real. Zelfs als U en Malone een zetel voor hem kopen, zal ik er nog voor zorgen dat hij nooit leider van de Partij wordt.”

„U hebt misschien aspiraties om zelf partijleider te worden.”

„Misschien wel. Real wordt het in ieder geval niet!”

John West kon zich niet meer bedwingen. „En ik zeg dat Real leider van de Partij zal worden! En dat gebeurt ook, begrijp je. Je schijnt te vergeten dat ik je van de straat opgeraapt heb en je aan een baantje in de politiek geholpen heb.”

Frank Ashton stond op en keek hem recht in de ogen. „U hebt me me er inderdaad in geholpen, Mr. West. Maar U krijgt me er niet uit. Dat is het verschil: eruit krijgt U me niet!”

Barney en Florrie genoten. Het was Florrie's eerste zeereis en ze haalde er uit wat ze kon. De zee in de baai van Melbourne en verderop was bijzonder kalm. Ze

speelden dektennis, dronken een glaasje bier, zongen in de avondlijke stilte met de andere passagiers liederen, terwijl Barney zich steeds gaarne liet overhalen iets te declameren van Henry Lawson of Banjo Patterson. Op een keer zong hij een satire die hij gemaakt had naar aanleiding van de dood van Lou Darby. Het was op de wijs van 'My old Kentucky Home'.

*Ver van hier in Tennessee
Hebben ze Lou Darby vermoord
Ze wisten geen raad met hem
Moesten hem toen wel iets ingeven
In het land van Tennessee ...*

De passagiers kwamen onder de indruk van zijn gevoelsbeweging.

Het eten was uitstekend. Florrie zei dat het feit dat iemand anders het gekookt had maakte dat het haar veel lekkerder smaakte. Florrie kende geen tafelmanieren: ze zei dat er meer messen en vorken en lepels waren dan nodig was. Barney die veel gereisd en buitenshuis gegeten had kon haar advies geven welke ze daarvan gebruiken moest bij de verschillende gerechten. Barney dacht meer dan eens: hoe heb ik m'n ouwe Florrie zo kunnen verwaarlozen? Nu hij haar voor dit reisje uit haar huishouden gehaald had, begon hij meer en meer te beseffen wat ze voor hem betekende. Ze had altijd kinderen willen hebben; hij niet — misschien was het nog niet te laat... Ze zal opspelen als ze er achter komt dat John West dit uitstapje betaalt. Wie weet of ze heeft het door gehad, toen ik haar vertelde dat *The Hawklet* het betaalde: die kunnen niet eens je tramgeld betalen als je Zaterdagavond naar het Stadion moet. Laat haar maar genieten van het zee-reisje; daarna kan ze nog genoeg tobben over andere dingen.

Ze konden zich niet herinneren wanneer ze voor de laatste keer zo gelukkig geweest waren. Ze waren net een pas getrouwd paartje; het samen naar bed gaan was een sensatie die hun nieuwe vitaliteit gaf. Barney vond dat ze oud genoeg waren om wijzer te wezen —

hij was over de vijftig en Florrie was ouder dan ze weten wou — maar ze genoten volop tot het schip de plaats van zijn bestemming naderde. Toen merkte Florrie dat Barney onrustig en zwijgzaam begon te worden.

„Florrie.”

„Ja, Barney.”

„Als er eens iets met me gebeurde in Perth, hoe zou jij je er dan doorslaan?”

„Er gebeurt immers niets met je.”

„O, dat denk ik ook niet, maar gesteld dàt?”

„Goed, gesteld dàt. Ik zou de volgende week hertrouwen; met een man die een bom duiten heeft. Misschien wel met een millionair.”

„Is die verzekeringspolis van me vervallen?”

„Ja, daar zou ik geen cent op krijgen.”

„Het enige wat ik je zou nalaten is een stapeltje bankbiljetten.”

Ze drukte zijn hand in het donker. „Jou overkomt niets, Barney. Je wordt nog honderd jaar, bij God. Toch zou ik graag weten wat dit reisje allemaal betekent.” Hij drukte haar hand stevig in de zijne. „Ik heb een gevoel dat er iets misloopt op dit reisje. Ik moet hier zijn voor John West. O God, ik had je niet moeten bedriegen. Ik had nooit terug moeten gaan naar John West. Maar het komt door het boksen. Hij zegt dat hij me m'n ouwe baantje weer zal geven als ik dit karweitje voor 'm opknap.”

„Je weet wat ik denk, Barney. Waarom heb je me voorgelogen?” Florrie was niet alleen teleurgesteld, ze was ook kwaad, maar ze merkte hoe Barney in de put zat en daarom besloot ze hem er nu niet over te onderhouden; dat kon later altijd nog.

„Hij zei dat ik m'n blaffert meenemen moest, net of hij dacht dat het wel 's op schieterij uit kon lopen.”

Florrie probeerde zich goed te houden en zei uitdagend:

„Barney Robinson gaat 'm toch niet knijpen?”

„Ja, ik begin 'm ineens te knijpen. Ik heb het gevoel of er iets gebeuren gaat. Weet je wat we doen? We pakken de eerste trein naar Melbourne en dan zeg ik tegen West dat ik me bedacht heb.”

„Ja, dat lijkt me wel 't beste, Barney. Na al wat West

op z'n kerfstok heeft lijkt het me beter dat we nooit meer iets met hem te maken hebben."

Toen de boot aanlegde, gingen ze bij de andere passagiers staan en wachtten tot ze van boord konden gaan. Ze pakten hun schamele bagage op en liepen gearmd de loopplank af. Ze drukten zich vast tegen elkaar aan. Barney keurig aangedaan in zijn streepjesbroek, zijn lange zwarte overjas en met zijn bolhoed op; Florrie op haar voordeligst in haar Zondagse japon en mantel en met een hoed met veren en nagemaakte kersen.

Toen ze zich door de luidruchtige en drukdoende troepjes passagiers en de mensen die hen af kwamen halen heengeworsteld hadden, zei Barney: „We nemen een taxi."

Toen ze naar de taxi-standplaats liepen zag Florrie iemand uit een donker hoekje op hen afkomen. Hij liep zo hard dat ze geen tijd had een woord uit te brengen. Hij bleef op vijf pas van Barney staan, toen hoorde Florrie dat de avondlijke stilte verbroken werd door een revolverschot, toen nog een, en toen nog een. Ze voelde Barney huiveren en ineenzakken, toen viel hij langzaam op de grond. Het bloed stroomde hem uit zijn mond. Een vrouw vlak bij hen begon te gillen en een taxi-chauffeur riep: „Jezus Christus, ze hebben iemand doodgeschoten!"

De man die de schoten gelost had verdween in het duister met iemand anders achter zich aan. Florrie knielde naast Barney en zei met een door hysterie gesmoorde fluisterstem: „O, Barney! Barney! Wat hebben ze met je gedaan?"

Zijn gezicht zag er in het zwakke licht krijtwit uit. Zijn shirt was doorweekt van bloed. Hij sprak als iemand die grote haast heeft en iets dringends te zeggen heeft en zijn stem kwam gorgelend en stotend uit zijn keel. „Florrie! Het geld! Het geld! Ik ben er erg aan toe. Het geld! Van West. Neem 't!"

Er ontstond een oploop. Niemand scheen te weten wat hij doen moest. De mensen bleven naar het paar op de grond kijken alsof ze gehypnotiseerd waren.

„Stil maar, Barney. Alles komt in orde lieveling," fluisterde ze over hem heengebogen, met haar gezicht en

kleren vol bloed. Toen keek ze op naar de omstanders en gilte: „Sta daar niet met open mond te kijken! Ga een dokter halen! Haal een dokter!”

Barney scheen weg te zinken in bewusteloosheid, maar hij krabbelde weer een beetje bij en begon weer te praten: „'t Is met me gedaan. Het geld, Florrie! Pak 't geld en ga weg! Kom nooit weer in de buurt van West! Ga weg! Beroerde boel voor je, Florrie. Ik hou van je, Florrie, beste meid.”

Barney richtte zich met inspanning van al zijn krachten op één elleboog op en voelde in zijn binnenzak, maar zakte meteen achterover en mompelde: „Het geld, Florrie. In m'n binnenzak. Vijf duizend pond. Haal 't eruit en ga weg. Kom nooit weer in de buurt van West.” Zijn hoofd viel langzaam opzij.

Florrie voelde zijn pols en dacht: hij is dood. Ze zei steeds maar: „O, Barney, lieveling. Lieve beste Barney.”

Zonder zich rekenschap te geven van wat ze deed maakte ze zijn jas los met haar door bloed besmeurde handen, terwijl de mensen met open monden doelloos heen en weer liepen en elkaar verdrongen. Ze voelde de portefeuille. Hij was doordrenkt met bloed en stak gedeeltelijk in Barney's vlees, in de hartstreek. Ze liet hem daar zitten.

Snikkend trok zij haar met bloed bevlekte mantel uit, vouwde die op en legde hem onder Barney's hoofd. Terwijl ze daarmee bezig was baande een dikdoenerige man met een zwart tasje in zijn hand zich met zijn schouders een weg door de menigte en knielde naast Barney neer.

„Die man is dood,” constateerde hij. Florrie bleef als versteend staan kijken naar Barney's asgrauwe, met bloed bespatte gezicht. Toen drong ze zich, alsof ze plotseling een besluit genomen had, door de menigte heen en werd opgeslokt door het nachtelijk duister. Een hardnekkig besluit om iets te doen wat Barney niet had kunnen bereiken, bonsde in haar brein en in haar oren weerklonken Barney's laatste woorden: „Kom nooit weer in de buurt van West!”

Drie maanden waren verlopen sinds Barney Robinson

vermoord was; zijn foto was gevoegd bij die van de voetballers en racepaarden aan de muur op John West's kantoor. John West kreeg een kort berichtje over de moord in de Melbourne'se bladen onder het oog: een passagier van die en die boot was op de werf van Perth vermoord en de recherche werd in verlegenheid gebracht door bepaalde aspecten van de misdaad. De detectives die met de opsporing belast waren geloofden dat het slachtoffer onder een valse naam gereisd had. Zijn vrouwelijke metgezel — naar men aannam zijn vrouw — was spoorloos verdwenen.

Geen enkel gevoel van schuld of berouw kwam bij John West op. Zijn reacties waren gecompliceerd, maar onemotioneel. Moest hij Snoopy Tanner naar Perth sturen om Barney te wreken, of zou het verstandiger zijn zich erop te concentreren hoe de moord het best in de doofpot gestopt kon worden? Moest hij iemand anders naar Perth sturen om te onderhandelen over de middelen om het wetsontwerp te laten verwerpen? Na de onvermijdelijke bespreking met Frank Lammence nam hij snel een besluit. De tijdsomstandigheden maakten het wenselijk dat hij even retireerde; John West had geleerd dat hij zo nu en dan in een schermutseling een echec moest erkennen om zodoende de eindslag om de macht te winnen.

Hij zocht door middel van Frank Lammence contact met de politie in Melbourne en dat had ten gevolge dat de rechercheurs in Perth niet de minste steun kregen van hun collega's in Melbourne. De moordenaars werden in ieder geval niet gegrepen.

John West liet de gebeurtenissen in Perth hun loop nemen zonder een poging te doen daarop invloed uit te oefenen. Het Wetsontwerp werd aangenomen en hij verkocht een van zijn racecourses en verpachtte de andere op buitengewoon gunstige condities.

Hij had verwacht dat Florrie bij hem aan zou komen om hem nadere inlichtingen te verstrekken en misschien zelfs om hem zijn £ 5.000 terug te geven. Hij vertrouwde de vrouwen niet en hij wist hoe Florrie aan Barney gehecht was. Het was nodig dat hij er achter kwam waar ze zich ophield en dat haar de mond gesnoerd

werd. Toen ze niet bij hem kwam stuurde hij Lammence naar haar huis. De burens zeiden tegen Lammence dat Mr. en Mrs. Robinson een reisje waren gaan maken en met onbekende bestemming vertrokken waren.

„Natuurlijk heeft ze mijn vijfduizend pond ingepikt — precies zoals ik dacht. In ieder geval zal ze daardoor wel verplicht zijn haar mond te houden,” zei John West tegen Lammence.

Wanneer iemand hem vroeg hoe het met Barney ging, wees John West naar de foto en zei: „Je zou nooit gezegd hebben dat die ouwe Barney een zwak hart had, hè? Plotseling overleden in Zuid Australië. Barney was een prachtkerel, altijd even geestig en een bijzonder mens.”

Het zat hem wel een beetje dwars dat hij zijn plannen in Perth wijzigen moest, maar hij had heel wat andere dingen waarop hij zijn aandacht concentreren moest, zakelijke en politieke aangelegenheden. De Federale Verkiezingen waren uitgelopen op een nederlaag van de Labour Party, maar voor John West betekende die een grote overwinning, want de campagne had zijn invloed in de Labour Party versterkt. John West kocht een zetel voor Real in New South Wales en Real haalde het met gemak.

Tijdens de verkiezingscampagne had de pers geen gelegenheid verzuimd de Labour Party aan de kaak te stellen omdat zij zich inliet met de 'beruchte Sinn Fein agitator', Aartsbisschop Malone. Het officiële orgaan van de Protestantse Federatie deed een beroep op de kiezers hun stem uit te brengen op het Protestantisme en Trouw aan het Vaderland, anders zouden de Jezuïeten de baas worden in Australië. De sektegeest stak overal zijn kop op en het was grotendeels daaraan te danken dat Labour de nederlaag leed.

John West sloeg het conflict in de Labour Party met belangstelling gade. Maurice Blackwell schreef in de *Labour Call*, dat de leer die Labour uit de nederlaag trekken moest was, dat zij godsdienstige neutraliteit als beginsel aanvaarden moest. Aartsbisschop Malone was woedend. Bij gelegenheid van een officiële bijeenkomst voer hij uit tegen het optreden van Blackwell en van de

Laboursectie die de grote steun die de Partij van de Katholieken gekregen had, niet op prijs wist te stellen. Hij dreigde de Partij zijn steun te onthouden, tenzij het verlenen van subsidies aan Katholieke scholen een programmapunt van Labour werd.

John West had zijn troeven listig uitgespeeld. De Katholieke Federatie zorgde dat massa's leden tot de afdelingen van de Labour Party toetraden. Door met de Aartsbisschop samen te werken kreeg hij steun. Nu ging het erom zijn eigen vooroorlogse machinerie en deze nieuwe machinerie in één vorm te gieten.

Hij bracht zijn theorieën in overeenstemming met zijn plannen. Dat was kenmerkend geworden voor zijn manier van denken; hij deed het onbewust. Hij begon een campagne of de een of andere gewaagde onderneming om er voordeel uit te halen, er munt uit te slaan: louter uit egoïstische beweegredenen. Als hij er eenmaal mee begonnen was ging hij zich, ter rechtvaardiging van zijn handelingen, door allerlei drogredenen een opinie vormen die in overeenstemming was met zijn egoïstische motieven.

Het duurde niet lang of hij had zichzelf en bijna iedereen anders overtuigd dat hij een Sinn Feiner door dik en dun was, dat hij boven alles vrijheid voor Ierland en subsidies voor Katholieke scholen verlangde. Dikwijls hoorde men hem onwennig 'The Wearing of the Green' * fluiten. Hij herinnerde zich dat zijn moeder eens gezegd had dat ze regelrecht afstamde van de Ierse Koningen, en dat haar familie ten bewijze daarvan een wapen had. Hij had het toen als een grapje beschouwd, maar nu beschouwde hij het als een onloochenbaar feit. Hij begon rond te vertellen dat zijn voorouders Ierse koningen waren en dat zijn familiewapen bestond uit een arm met een Turkse sabel en een klimmende leeuw, waarboven het familiemotto stond: „West ter Victorie.”

Toen de Aartsbisschop John West om financiële bijstand verzocht had ter bestrijding van de hoge kosten van de organisatie van de Saint Patrick's Day Processie

*) Noot v. d. vertaler: The Green Island — Ierland.

in het eind van Maart 1920, gaf deze hem een chèque voor een aanzienlijk bedrag. Maar daar zou hij het niet bij laten, zei hij tegen Zijn Genade; hij zou helpen bij het organiseren van de processie.

Inmiddels was er hardnekkig verzet in de sportkringen opgekomen tegen het houden van racecourses als winst-object. Daarom besloot John West zijn racing-clubs veilig te stellen voor het geval dat de Regering van Victoria een dergelijke wet als in West Australië mocht aannemen.

Hij ging weer naar het warenhuis van Levy.

Toen hij tegenover Levy Junior aan tafel zat werd John West getroffen door het feit dat hij met de dag meer op wijlen zijn vader begon te lijken. Hij scheen ineen te schrompelen. Hij zag er eerder als een gulzige roofvogel dan als een mens uit.

John West was antisemiet: hij zag in Levy liefst een typische vertegenwoordiger van het Joodse Volk.

John West legde hem het doel van zijn bezoek uit. De maatregel in West Australië tegen het houden van races als winstobject zou zich vermoedelijk tot andere Staten uitbreiden en er moesten tijdig tegenmaatregelen worden getroffen.

„Tja, Mr. West, wat stelt U voor ertegen te doen?”

„Ik stel voor een club op te richten die zich statutair verplicht geen winst te maken, en met behulp daarvan alle harddraverijen en pony-races in Victoria in handen te krijgen, en om zo mogelijk vergunning te krijgen om ook wedrennen te houden.

„Wat? Alle winst opgeven?”

„Doe niet zo achterlijk,” antwoordde John West. We zullen een vereniging oprichten die slechts in schijn niet commerciëel is en de Regering verzoeken een Voorzitter te benoemen. Jij en ik zullen de courses verpachten aan die corporatie en wel tegen een som die daarop neerkomt dat we toch alle winst inpikken. Ik pleeg overleg met jou, omdat jij ook oprichtende leden moet voordragen. Omdat ik het grootste aantal aandelen in handen heb en al het werk doe moet ik natuurlijk het grootste aantal oprichtende leden aanwijzen.

„Heel handig. Heel handig. Maar ik vind dat U een

beetje te verdacht bent om in een dergelijke vereniging op te treden, Mr. West."

„Maar wij treden helemaal niet op in de vereniging. De Regering zal Bennett tot Voorzitter benoemen, een ervaren man op het gebied van harddraverijen en wedrennen, die lid is van het Hogerhuis."

„En een vriend van U..."

„... En een vriend van mij, omdat hij weet dat ik de pony-sport en de harddraverij tot nieuw leven gebracht heb."

„Accoord, Mr. West. Ik zal een paar commissarissen candidaat stellen die vroeger voor me gewerkt hebben en dan nog een paar van mijn winkelchefs en dergelijke mensen. U kunt Uw gang gaan. Ga gerust Uw gang. Wie zal die, uh... zuiver sportieve vereniging convoceren?"

„Godfrey Dwyer. De voormalige Chef van de Recruteringsdienst van Victoria en nu Voorzitter van de Bond van Gerechtvaardigde Soldaten."

„Daardoor zal het een hoogst achtenswaardige vereniging worden, Mr. West." Levy zat met zijn ronde rug voorovergebogen aan tafel met ineengeslagen handen. Ik veronderstel dat U nog steeds eigenaar bent van heel wat paarden onder andermans naam en de helft van de bookmakers onder Uw contrôle hebt en de wedboeken laat drukken en de saucijzenbroodjesstalletjes en de bars en dergelijke dingen exploiteert, Mr. West, of heb ik het mis?"

„Natuurlijk."

Levy bestudeerde John West nauwkeurig. Nee, je kon die Katholieken, die Ieren voor geen cent vertrouwen, geen kwestie van, dacht hij. Hij moest tot zijn spijt erkennen dat de pony-races en harddraverijen onder John West's leiding tot bloei gekomen waren, maar hij had allerlei verhalen gelezen over de corruptie in de sport — verhalen die hij graag geloofde. Een van de paardeneigenaars had hem verteld dat hij ervan overtuigd was dat de ponies 'bij de Mis gemeten' werden, zo opvallend dikwijls kreeg een eigenaar van een 'veertien-twee' paard het recht zijn paard in een 'veertien-één' race mee te laten lopen. Hij had verhalen gehoord van paarden die frauduleus ingewogen waren, en van

jockeys die door bookmakers omgekocht waren ze 'in te houden'.

Levy was meer dan gematigd anti-katholiek: hij slikte die verhalen graag als een bewijs van de aangeboren onbetrouwbaarheid van alle Katholieken, speciaal van de Ierse Katholieken.

Levy en West verachtten elkaar, maar hebzucht en machtsbegeerte brachten hen steeds weer samen.

Na een kort stilzwijgen zei Levy: „Dikwijls vraag ik me af waarom U eigenlijk racemeetings houdt. Zou het niet veel eenvoudiger zijn als U Uw 'gang' er op afstuurde om de mensen bewusteloos te slaan en zich dan van hun geld meester te maken?”

John West was kwaad, maar had geen lust zich uit zijn humeur te laten brengen. „Moet jij nogal zeggen! Jij hebt de mensen je hele leven bestolen. Ik heb de paardensport gezuiverd sinds ik de leiding van jou overgenomen heb. De premies zijn hoger, het publiek is talrijker en de fokkerij is vooruit gegaan.”

„Naar de geruchten te oordelen valt er nog heel wat meer schoon schip te maken, Mr. West.”

„Ik weet dat er nog steeds dingen gebeuren die niet in de haak zijn, maar Dwyer is de aangewezen persoon om schoon schip te maken. Ik zal er bij hem op aandringen dat hij iemand in vaste dienst neemt die de bonafide inschrijving van paarden controleert en nagaat of de in- en uitklaringspapieren tussen de Staten in orde zijn. Laat U de organisatie van de courses maar gerust aan mij over, Mr. Levy, en houdt U zich liever uitsluitend met Uw meubelzaak bezig.

De volgende middag keek Godfrey Dwyer vreemd op toen hij door Frank Lammence opgebeld werd. „Mr. John West heeft U een voorstel te doen, waarvoor U zich interesseren zult. Zoudt U om twee uur bij hem aan kunnen komen?”

Dwyer was een lange man, die kaarsrecht liep en zijn bewegingen getuigden van energie. Hij was wel ontslagen uit de actieve dienst en op de lijst der reserve officieren gezet, maar hij bleef zelfs in burger stram als een soldaat lopen en nam dan ook de soldatenpas

aan. Hij zette zijn hoed precies op het midden van zijn hoofd, stak zijn wandelstok onder zijn arm alsof het een officiersbadiëntje was en zei tegen zijn secretaresse dat hij niet weer op kantoor kwam.

„Uitstekend, Captain Dwyer,” zei het meisje.

Hij lachte witjes toen zijn secretaresse hem met zijn militaire titel aansprak. Het Leger had een man van hem gemaakt. Als jongmens had hij voordat de oorlog uitbrak in een provinciestedje gewoond, waar hij bediende was geweest op het kantoor van een vendu-meester. Zijn slecht betaalde baantje was hem de keel gaan uithangen — het eeuwige opvegen, brieven in de bus doen, het bijwonen van de venduties en omhoog houden van kippen of een koe aan het touw rondtrekken, terwijl zijn baas riep: Wie biedt er wat? Nee, niets voor hem.

Het uitbreken van de oorlog was hem zo welkom als ware het de komst van de tweede Messias; nu kon hij tenminste afkomen van zijn gesloof en van de kippen en de koeien. Hij bad en smeekte net zo lang tot zijn ouders hem hun toestemming gaven en hij was de eerste recruit in zijn geboortestad die zich aanmeldde voor de Australian Imperial Forces. Hij werd met bekwame spoed naar Gallipoli geëxpedieerd en kreeg een schot van een granaatkartets in zijn benen op hetzelfde ogenblik dat hij op die verrekte kust landde. Tijdens zijn verblijf in het hospitaal werd hij tot luitenant bevorderd en bij zijn terugkomst in Australië kreeg hij de rang van kapitein en werd hij benoemd tot Bevelvoerend Officier van de Recruiteringsdienst in Victoria. Een betere gegadigde voor dat baantje dan een van de eerste Gallipoli-veteranen bestond niet.

Hij had in 1915 met John West kennis gemaakt en had op hetzelfde podium als hij gesproken. West imponeerde hem allerminst; dat was geen echte soldaat en hij had geen schot gelost. Dit was echter een ander geval. Godfrey Dwyer was niet tevreden over de staat van zijn financiën. Als Voorzitter van de Bond van Gerepatrieerde Soldaten genoot hij een zeker prestige, maar het bracht hem niet veel in. Als West hem een goed betaalde betrekking aan te bieden had, zou hij toeslaan.

John West ontving hem vriendelijk, maar Dwyer voelde zich niet erg op zijn gemak door de aanwezigheid van de zwijgzame Frank Lammence, die niet aan hem voorgesteld werd. De verschillende werkzaamheden die John West hem in korte trekken meedeelde stonden hem wel aan. Als secretaris van de op te richten niet-commerciële Racing and Trotting Club zou hij militaire efficiency kunnen invoeren. Het scheen dat hij besprekingen met de Regering moest voeren over de constitutie van de nieuwe Club. Het scheen dat er zekere ongeoorloofde praktijken in zwang gekomen waren, die hij uitroeien moest. Hij moest de overtreders liever beboeten dan disqualificeren — boeten waren een uitstekend middel om de kas te spekken. Salaris: zeven honderd pond per jaar. Hij kon bovendien zijn tegenwoordige baantje er bij blijven waarnemen; John West drong er juist op aan dat hij dat zou doen.

„Het doet mij genoeg dat U de betrekking accepteert, Mr. Dwyer,” zei John West ten slotte. „Oudgedienden krijgen vrije toegang tot de courses en we zullen bekend maken dat we alleen oud-soldaten zullen aanstellen als portiers, barkeepers en dergelijke. We moeten alles doen wat we kunnen voor de soldaten die het vaderland gered hebben.

Ja, dacht Godfrey Dwyer, en speciaal voor John West ons best doen. Toen hij wegging nam Dwyer het vaste besluit dat mannetje op zijn wenken te bedienen. Hij zou hem precies zo dienen als hij zijn Koning gediend had, efficiënt en met onvoorwaardelijke gehoorzaamheid.

„Uh . . . , ja, Mr. Jenner. Het gaat over dat ongunstige rapport van U betreffende de aanvraag van Rand een subsidie van £ 10.000 te mogen ontvangen tot verdere exploitatie van de Lady Joan and Gilowell Mines,” zei Ted Thurgood. „Al ben ik al een paar weken Premier, ik heb nog geen tijd gehad er eerder aandacht aan te besteden.”

Dr. Jenner zat in zijn witte pak en met zijn hoed op zijn knieën in het Parlementsgebouw op het bureau van de Premier van Queensland tegenover Thurgood.

Thurgood's rode haar was kort geknipt en netjes achterover gekamd; hij was met zorg geschoren en zijn grijze pak zat hem onberispelijk.

Een heel andere verschijning dan de legendarische Red Ted Thurgood uit het Noorden, dacht Jenner. „Als de mensen een biertje of een glaasje wijn drinken, kan Red Ted ze zo hard laten lachen dat ze denken dat ze champagne drinken,” had een oude schalk op een keer tegen Jenner gezegd; op dit ogenblik kon hij echter met de scherpste blik niet veel humor ontdekken in de stalen, dicht bij elkaar staande ogen, en geen spoor van humor in de harde trekken om zijn dikke lippen en zijn zinnelijke, wrede mond.

Jenner antwoordde kalm: „Premier Real heeft het al bestudeerd voor zijn aftreden. Ik had de indruk dat hij er zich mee verenigen kon.”

„Nieuwe bezems vegen schoon, zoals U weet, dokter,” antwoordde Thurgood op zoetsappige toon, terwijl hij het lijvige getikte rapport van zijn glimmend opgewreven bureau opnam. „Het standpunt van de partij blijft in grote lijnen natuurlijk hetzelfde, maar, moet U weten, Real heeft tegen me gezegd dat hij geen tijd had gehad dit rapport aandachtig te bestuderen.”

„Toen ik het met hem besprak scheen hij uitstekend op de hoogte van de inhoud te zijn, en accoord te gaan met het daarin uitgebrachte advies.”

„Ik moet zeggen, dokter, dat ik U mijn compliment maak over de wijze waarop het rapport uitgewerkt is en over de juiste schatting van de grote waarde van de Chirraboo ertslagen. Ik ken ze zelf heel goed, dokter. Ik heb daar jaren gewoond en het is mijn kiesdistrict.”

Jenner krabde zich achter de oren. Thurgood had aandelen in de twee mijnen. Hij verwachtte een poging om hem om te praten of om hem het rapport door verkapte bedreigingen te laten intrekken.

„Ik dank U zeer,” zei hij zonder blijk te geven van veerdheid of enthousiasme. „Het was mij bekend, dat U alles wist van de Chirraboo velden, Mr. Thurgood.”

Thurgood richtte zijn scherpe blikken op Jenner, alsof hij de geheime bedoeling van zijn woorden peilen wou. „Om U de waarheid te zeggen, dokter,” zei hij, „ik ben

er voor Rand het volle bedrag te geven van de subsidie waarom hij vraagt."

"Daar houd ik mij van overtuigd, maar ik ben er tegen. Overtuigd ik ben dat die subsidie onverantwoord is. Uit niets blijkt waaraan Rand de £ 3.000, die hij reeds ontvangen heeft, besteed heeft, gezwegen nog van het feit dat hij de mijnen voor niets gekregen heeft, plus een waarde van £8.000 aan erts dat in de hokken opgestapeld lag. De Lady Joan and Gilowell mijnen zijn onontbeerlijk voor de Regeringssmelterijen en behoorden door de Staat te worden overgenomen voor het geld, verschuldigd aan Rand. Overtuigd daarvan ik ben, ja! Maar al deze punten staan in mijn rapport."

"Ik stel Uw openhartigheid op prijs, Dr. Jenner, maar de Regering is misschien haar krachten al te boven gegaan door zich te hebben laten betrekken bij teveel ondernemingen die nu in Staatsbeheer genomen zijn."

"Maar het is toch het doel van de partij waartoe U en ik beiden behoren een eind te maken aan de kapitalistische exploitatie, ja?"

"Ja zeker, maar haastige spoed is zelden goed. U bent een zeer belangrijk man voor deze Regering, dokter. Wij zijn buitengewoon tevreden over Uw werk. Ik ben voornemens te adviseren dat U een hogere rang en meer salaris krijgt. Ik zal er voor zorgen dat U een veilige zetel in het Parlement krijgt. Wij hebben mensen zoals U nodig, maar ik zou gaarne zien dat U dit rapport introk."

Dr. Jenner maakte een beweging alsof hij plotseling een slag gekregen had. Deze poging tot omkoping was bijna even lomp als die van Rand in Chirraboo een jaar geleden. „Is dat alles wat U me biedt? Bevordering en een hoger salaris? Dan was Rand royaler, ja. Hij bood me een vierde aandeel in Uw syndicaatje als ik een gunstig rapport zou uitbrengen."

Thurgood verbleekte. „Wat bedoelt U met mijn syndicaatje? Rand is pachter van die mijnen. Ik heb er niets mee te maken."

Jenner stond op. „Verder praten heeft geen zin," zei hij, terwijl hij de rand van zijn hoed glad streek. „Ik ben er nadrukkelijk tegen dat deze subsidie wordt toege-

staan. Ik heb mijn redenen daarvoor opgenoemd.”
Thurgood liet zijn masker vallen. Hij stond op en fixeerde Jenner. „Ik ben Premier van deze Staat, en wat ik zeg gebeurt”, schreeuwde hij. „En ik zeg dat Rand die subsidie krijgt. Ik gelast U dit rapport in te trekken.”
„Doet U geen poging mij te intimideren. Ik handhaaf mijn rapport.”
Thurgood zag blauw van woede: „U trekt dit rapport in of U wordt ontslagen bij het Departement van het Mijnwezen!”
„Ik laat mij door niets dwingen mijn rapport in te trekken. Ik heb geen aanleiding mijn adviezen, die in overeenstemming zijn met de Labourpolitiek, te herzien.”
„Wat weet U van politiek? Ik zal de Labour politiek bepalen.” Thurgood sloeg zich op zijn brede borst. „Ik, Ted Thurgood.”
„Best mogelijk, maar die subsidie zult U niet geven.”
„U denkt toch niet dat ik me iets aantrekken zal van dit verwarde rapport?”
„Nee, maar de Minister van Financiën zal zijn goedkeuring niet hechten aan die subsidie!”
„U wou mij dus vertellen wat de Minister van Financiën zal doen!”
„Ja. Hij heeft mij meegedeeld dat de subsidie nooit verleend zal worden zolang hij Minister van Financiën is...”
„Dus U konkelt achter mijn rug, om de leden van mijn kabinet tegen me op te stoken.”
„Ik heb deze kwestie met de Minister van Financiën besproken voordat U Premier was. Vrienden we zijn, en leden van dezelfde partij. Real heeft hem mijn rapport ter afdoening gestuurd. Er was niets onregelmatigs in onze bespreking.”
Thurgood kwam achter zijn bureau vandaan. Dr. Jenner dacht een ogenblik dat hij hem te lijf wou gaan, maar hij deed alleen maar de deur open. „Luister naar mijn woorden, Jenner,” zei hij dreigend, terwijl hij zijn stem liet dalen, „ik zeg dat die subsidie verleend wordt. Als je dit rapport niet intrekt ben je je baantje kwijt. En nou m’n deur uit!”
Jenner zette zijn hoed op en liep naar de deur, waar

Thurgood hem opwachtte. „En ik zou je aanraden geen praatjes over me rond te strooien. Ik heb niets met de mijnen te maken, begrepen?”

Dr. Jenner ging rakelings langs hem heen. „Ik ben geen kletsmeier, maar wanneer ik zeker van mijn zaak en van de feiten ben zal ik op het juiste moment en op de rechte plaats mijn mond open doen.”

Toen hij weg was liep Thurgood een poosje te ijsberen, terwijl hij met zijn rechtervuist tegen de palm van zijn linkerhand stompde en ging toen naar de telefoon.

„Wilt U me verbinden met Mr. MacCorkell. Ben jij dat, Bill? Moet je 's horen. Ik heb net Jenner bij me gehad. Hij doet niet mee... en moet je's luisteren, Rand heeft natuurlijk zijn mondje weer voorbij gepraat. Kom even op m'n bureau, wil je?”

John West hield zijn belofte om te helpen bij de organisatie van de processie. Tijd en geld waren geen bezwaar. Aartsbisschop Malone ontdekte alras dat hij een groot organisatorisch talent had en tuk op intriges was.

Op een morgen liep de Aartsbisschop de heuvel af in de richting van Jackson Street en dacht aan de aanstaande processie. Sinds een paar weken voor Saint Patrick's Day had hij bloot gestaan aan tegenwerking die net zo fel was als tijdens de oorlog. De Protestantse Federatie maakte gebruik van de pers en de kansel om den volke luide te verkondigen dat er een 'Jezuïeten Complot' was en dat 'Het Monster van Maynooth' gedeporteerd of gevangen gezet moest worden, terwijl de processie, als zijnde on-vaderlandslievend, verboden moest worden.

Malone bestreed deze aanvallen door middel van logica en vernietigende minachting. Hij organiseerde een geweldige massabeweging tegenover hun hysterie en de afwijzende houding van invloedrijke Katholieken. Hij liet geen gelegenheid voorbij gaan de Ierse zaak uiteen te zetten, en sleepte de Kerk en haar pers mee. Onder zijn invloed sprak de Kerk nog steeds op verdraagzame toon over de Russische Revolutie. Katholieke bladen verdedigden, voorzichtig hun voelhorens uitstekend, de Bolsjewieken en lieten doorschemeren dat het Vaticaan

misschien binnenkort De Kerk, die onder de Tsaar ten behoeve van de afvallige Grieks Katholieke Orthodoxe Kerk op wrede wijze onderdrukt was, in ere zou kunnen herstellen.

„Goede morgen, Uwe Genade,” zei John West, Malone in zijn overpeinzingen storend.

„Goede morgen, Mr. West. Het is een genot om te leven op zo'n prachtige morgen.”

Ze liepen over de brug.

„Ik heb iets bedacht waardoor het de Lord Mayor en de politie onmogelijk gemaakt zal worden maatregelen te nemen tegen de processie. Wat zou U ervan denken als we alle dragers van het Victoria Cross, gezeten op witte paarden bij wijze van erewacht voor U aan de kop van de processie lieten rijden?”

„Maar hoe kan dat bij God en zijn Heilige Moeder geregeld worden?”

„Heel eenvoudig. Ik zal ze allemaal een brief schrijven en aanbieden al hun onkosten te betalen en ze nog ieder vijftig pond op de koop toe geven. De meesten hebben het niet breed.”

„Als we dat voor elkaar kregen zou men ons een vergunning om de processie te houden niet kunnen weigeren. Het is waarempel een juweeltje van een idee. Die schoeljes van de Protestantse Federatie en de Vrijmetselaars zouden dan hun praatjes over onvaderlands-lievendheid wel moeten staken en hun eis dat de processie verboden wordt moeten intrekken.”

„Juist, Uwe Genade, en zelfs al zouden ze die verbieden, dan trekken we ons daar nog niets van aan. De politie zou niet tussenbeide durven komen. Het publiek zou op de hand van de Victoria Cross-mensen zijn.”

„We moeten geen vechtpartijen op straat krijgen, maar als de V.C.'s of een stuk of wat van hen aan de stoet meedoen is de processie boven alle verdenking verheven.”

„Ik zal alle V.C.'s in Australië aanschrijven. Zoals U weet is Dwyer, de Voorzitter van de Bond van Gerepatrieerde Soldaten, bij me in dienst. Ik zal hem vragen om een lijst met hun namen en adressen. Ik zal de brieven vandaag nog wegsturen en per omgaande

antwoord vragen. Dan zullen we de Lord Mayor weer polsen."

Ze wandelden langs het huis dat vroeger Cummin's Tea Shop geweest was. Het was nu een begrafenisonderneming. De Jezuiten hadden ervoor gezorgd dat de Aartsbisschop niet onkundig was gebleven van John West's verleden. De openlijke vriendschap die zich tussen de twee begon te ontwikkelen was hun een doorn in het oog.

„Hier is het ergens, dat U die — hoe noemt U het ook weer — theewinkel had, is 't niet?"

John West vroeg zich af hoeveel de Aartsbisschop wel van hem af wist. „Uh... Ja. Hier ergens in de buurt."

De Aartsbisschop meesmulde. „Ja, ja en 't is zonde dat die nu niet meer open is; dan zou U alle V.C.'s kunnen gebruiken als bewakers."

John West keek de Aartsbisschop plotseling van terzijde aan, maar hij antwoordde niet.

De reactie van de dragers van het Victoria Cross was zeer bevredigend: twaalf hunner waren bereid op Saint Patrick's Day in de processie mee te rijden.

John West riep toen een vergadering van Katholieke oudstrijders bijeen en nodigde niet-Katholieken uit de vergadering bij te wonen. Aartsbisschop Malone voerde op die vergadering het woord en zei dat het hem buitengewoon veel genoegen deed dat zij die voor Australië gevochten hadden hun steun aan de Ierse zaak zouden geven. John West verzocht alle aanwezigen deel te nemen aan de processie en hun vrienden en kennissen op te wekken dat ook te doen. Dat zou de mensen van antwoord dienen die zeiden dat de Katholieken onvaderlandslievend waren. Hij was er trots op Katholiek te zijn en hij was er trots op dat hij van een geslacht van Ierse Koningen afstamde. De verklaring dat Mr. West koninklijk bloed in zijn aderen had werd beantwoord met luid gejuich. De vergadering eindigde in een atmosfeer van hooggestemd enthousiasme.

De Lord Mayor en Wethouders van Melbourne werden in de verdediging gedreven en gaven ten slotte vergunning om de processie te houden.

Daniel Malone was in zijn nopjes.

John West overtrof alle andere Katholieken in zijn bewondering voor Malone, „de geweldige Ierse patriot en voorbeeldige Australiër.” Zelf verstoken van alle intellectuële prestatie bewonderde hij die in anderen. Hij had aandelen geschonken aan een van zijn medische adviseurs, een chirurg en een zoon van Devlin, de voormalige wachtmeester bij de politie. Hij had onder al zijn politieke connecties het meeste respect voor Frank Ashton. „Ik heb Ashton aan zijn politieke carrière geholpen,” hoorde men hem soms vol trots zeggen. Toen de ouwe Garside voor de oorlog dood ging was hij smartelijk getroffen. Garside was voor hem geen advocaat voor kwade zaken, maar een intelligent mens, een groot redenaar, iemand die 'veel gestudeerd' had. Niemand had echter ooit zo'n geweldige indruk op John West gemaakt als Aartsbisschop Malone. Die intellectuele Ier met zijn sluwe humor, moed, academische en theologische kundigheden kende hij bijna bovennatuurlijke eigenschappen toe.

Toen Malone hem meedeelde dat hij een schrijven van het Vaticaan had gekregen dat hij na afloop van de Saint Patrick's-processie naar Rome moest gaan, besloot hij de Aartsbisschop iets aan te bieden als blijk van zijn hoogachting. Zijn gedachten gingen natuurlijk in de richting van een geschenk in geld. Hij zou een fonds stichten en de Aartsbisschop bij gelegenheid van de samenkomst na de processie op het Tentoonstellings-terrein een groot geschenk in geld aanbieden.

Op de avond dat die gedachte voor het eerst bij hem opkwam, kwam Sugar Renfrey toevallig bij hem ter bespreking van de tactiek van de Labour Party in verband met de aanstaande verkiezingen in Victoria. Sugar bleef nog steeds John West's belangen in de Labour Party in Carringbush en elders behartigen. Al stond hij bij de meeste mensen in een slecht blaadje, door zijn positie als gevolmachtigde van J. W. oefende hij groot gezag uit. De laatste jaren had John West zich meer op Bob Scott en anderen verlaten dan op Sugar; Sugar ontbeerde alle subtiliteit.

Renfrey was niet veel veranderd behalve dat het loen-

sen erger en dat hij dikker was geworden. Hij zag er uit als een opzichtig aangeklede pop van lappen. Zijn twee zoons hadden de lagere en middelbare school afgelopen, maar zijn vrouw Agatha was nooit volwassen geworden; ze stond in de buurt bekend als 'Aggie van het laatste nieuwtje', omdat het heette dat zij 'de grootste kletskous en lastertong was die God ooit geschapen had.'

„Ik ga een fonds stichten om Aartsbisschop Malone een afscheidsgeschenk aan te bieden,” zei John West tegen Sugar. „Ik beleg een speciale bijeenkomst en nodig een groot aantal rijke Katholieken uit. Ik teken als eerste voor een bedrag van £5.000, en jij moet £1.000 bijdragen als je het hebt.”

„Kan het niet een beetje minder, Jack? Ik zal op de meeting komen. Ik en Arty doen al wat voor ze in de buurtkerk, maar ik heb geen duizend pond. Nog geen duizend shilling.”

„Wat doe je in Godsnaam met al je geld? Je verspeelt 't natuurlijk op de races. Je kan niet tegelijk bookmaker zijn en zelf meewedden, Sugar; dat moest je nou eindelijk weten. Goed dan, ik geef jou duizend pond en jij tekent daarvoor op de lijst. Dat zal goed zijn voor ons prestige in de Partij.”

Daniel Malone stond in de smaakvol ingerichte studeerkamer van zijn villa. Hij stond te piekeren over de brief van het Vaticaan. Waarom had men hem naar Rome ontboden? Waren zijn handelingen in strijd met de politiek van het Vaticaan? Wat zou die Jezuiet die naar Rome gegaan was over hem gezegd hebben tegen de Paus en het College van Kardinalen?

In ieder geval kon hij nu niet terugkrabbelen — ten minste niet voordat hij in Rome was geweest.

Hij liet zijn gedachten gaan over een meeting die John West de vorige avond gepresideerd had. Na een gloedvolle en in overdreven vleiende bewoordingen gestelde toespraak had Mr. West een chèque van £5.000 geschonken als eerste bijdrage voor een inzameling tot een bedrag van £50.000, dat de Aartsbisschop van Melbourne voor zijn vertrek naar Rome aangeboden zou

worden. In de zaal werd al voor £20.000 getekend. Daniel Malone ging aan zijn bureau zitten, nam een penhouder op van het rijk versierde zilveren inktstel en begon John West een brief te schrijven om hem mee te delen dat hij het geschenk niet aanvaardde. Hij zou een copie aan de Katholieke Pers sturen, dan wist zijn hele kudde tenminste dat hij het niet aangenomen had. Hij eindigde zijn brief en las hem nog eens over:

Geachte Heer West,

Het is mij een behoefte U, en door middel van U allen die zich gisteravond met U verenigd hadden, de betuiging te geven van mijn innige en blijvende dankbaarheid. Uwe edelmoedigheid beschaamt mij en doet de wens bij mij opkomen dat ik inderdaad in staat geweest ware U een dienst van enige betekenis te bewijzen. Wat U op die bijeenkomst gedaan hebt en wat U zich voorstelt te doen, is eerder het resultaat van de ongeëvenaarde milddadigheid van mijn vrienden dan een maatstaf voor enige aanspraak die ik op hen kan doen gelden. Want ik ben honderdvoudig beloond voor al wat ik gedaan heb of heb gepoogd te doen als Aartsbisschop of als burger.

In allen gevalle, ik heb het mij als regel gesteld voor mijzelf nooit een dergelijk persoonlijk geschenk als U zich voorstelt mij aan te bieden, te aanvaarden.

Ik ben dankbaarder dan woorden het kunnen uitdrukken, doch op gevaar af door U als onheus en onwelwillend te worden beschouwd, acht ik mij verplicht U als een bijzondere gunst te verzoeken het mij te veroorloven mijn eigen weg te volgen in een aangelegenheid, ten opzichte van welke mijn besluit tenenemale vaststaat.

In het vertrouwen dat U mijn dank zult willen aanvaarden en overbrengen verblijf ik, geachte Heer West,

*Uw dienstvaardige:
Daniel Malone*

Dat zou de zaak in het juiste daglicht stellen. West kan niet zo slecht zijn als de Jezuïeten het wel voorstellen. Neem zijn geld aan, maar vertoon U niet in het openbaar met hem — ze zouden waarachtig willen dat hun eigen Aartsbisschop die beste kerel onrecht aandeed. Nee hoor, ik zal ditmaal met Gods hulp en met die van Zijn Heilige Moeder het proces eens omkeren: ik vertoon me wel met hem in het openbaar, maar neem zijn geld niet aan.

Als het waar was wat men van John West vertelde logenstrafte hij zijn verleden. Die schoeljes van de Protestantse Federatie schijnen te vinden dat hij niet veel beter is dan een moordenaar, maar hoe dikwijls vertellen ze zelf geen leugens! Zij met hun artikelen, die ze uit de *Lone Wolf* overgenomen hebben! Kon iemand dan geen berouw tonen over zijn vroegere leven? Ik wou dat hij zo nu en dan naar de Mis ging en de Sacramenten tot zich nam; dan kon ik de Jezuïeten van antwoord dienen. Het zou me niets verwonderen als ze hem bij de Heilige Vader aanklaagden.

Een jonge priester kwam op zijn tenen de kamer binnen. „Mr. John West om U te spreken, Uwe Genade.” „Als je van de duivel spreekt, trap je op zijn staart. Ik ben net bezig hem een brief te schrijven. Laat hem binnenkomen.”

John West kwam met energieke stappen de kamer binnen.

„Neemt U plaats, Mr. West.”

„Ik kwam U even zeggen, Uwe Genade, dat ik er voor gezorgd heb dat er een film, een echte bewegende film, van de processie gemaakt wordt.”

„Dat zou geweldig zijn, Mr. West. We doen waarempel alles grootscheeps.”

„Ja, en ik ben er ook in geslaagd de hand te leggen op een geïmporteerde film over de Ierse opstand zelf. Hij heet 'Ierland zal Vrij worden' — een echte movie. Reuzenpropaganda voor ons oude vaderland!”

„Prachtig, Mr. West. Het is eigenaardig dat U me nu juist komt opzoeken. Ik had U net een brief geschreven. In verband met Uw vriendelijke gebaar van gisteravond.”

John West las de brief. „Maar, Uwe Genade...”
„Het spijt me zeer, Mr. West, maar die brief geeft mijn standpunt weer. Ik ben U uitermate erkentelijk, maar... Misschien zoudt U het geld aan de Kerk kunnen geven...”

„Is de Kerk eigenaresse van dit gebouw?” onderbrak John West hem, terwijl hij de stemmige, doch kostbare inrichting van het vertrek opnam.

„Nee, wij hebben het in huur. Waarom?”

„Als ik het geld eens gebruikte om dit gebouw te kopen? Wat zou het ongeveer kosten?”

„Duurder dan een goudmijn, naar de huur te oordelen.”

„Vermoedelijk twintig mille. Ik zal de chèques die Mr. Renfrey en anderen mij gegeven hebben, restitueren en het gebouw voor U kopen. Staat U mij toe dat te doen, Uwe Genade, als een bescheiden bewijs van mijn hoogachting voor U.”

„Dat zou ik volgaarne accepteren, Mr. West. En God zegen U. Ik zal niettemin een copie van die brief aan onze pers sturen, Mr. West, als U daar niets op tegen hebt.”

Op een avond in de week voor de St. Patrick's Processie, stopte Nellie haar baby onder in zijn ledikantje met hoogopstaande kanten. Ze kuste het kind en zei zachtjes: „Je moet nou slaapie slaapie doen, hoor, Xavier. Mammie gaat vanavond beneden eten.”

„Pappie kusje geef,” stamelde het jochie. Mrs. Moran placht tactvol te zeggen dat het kind 'het evenbeeld van zijn moeder' was, maar op zijn gezicht waren duidelijke sporen te ontdekken van de uiterlijke aantrekkelijkheid van zijn vader, Bill Evans.

„Je valt altijd in slaap voordat pappie thuiskomt,” loog Nellie, „maar misschien duurt het niet lang meer of je mag een beetje later opblijven als je een zoet jongetje bent.” Eerst vond Nellie het pijnlijk dat het kind geloofde dat John West zijn vader was, maar nu berustte ze in de levende leugen en had ze besloten de leugen met zich mee te nemen in haar graf. Nellie en Xavier waren feitelijk gevangenen. Het kind kwam nooit op straat, en Nellie alleen maar als ze

Zondags naar de Mis ging. Mrs. Moran had er nu al maanden bij Nellie op aangedrongen dat ze tenminste met het avondeten beneden zou komen. Diezelfde middag had het oude vrouwtje haar dochter meegedeeld dat John West het met haar eens was.

Nellie had besloten de beproeving te doorstaan. In het wit gekleed, zoals nu, zag ze er op haar aantrekkelijkst uit, maar haar gezicht vertoonde een treurende, bijna gemelijke trek. Ze ging voor haar kaspiegel zitten en bekeek haar haar en haar gezicht.

Eindelijk was het beleg opgeheven, dacht ze. Nu moest het hele huishouden doen of er niets aan de hand was. Ze herinnerde zich de maanden van angst en vernedering toen Bill's baby in haar lichaam groeide. De tijd kon nooit de littekens helen welke die eerste maanden in haar geest en hart hadden achtergelaten. De kinderen kwamen met angstige gezichten in haar kamer: „Ben je ziek, mammie?” „Wanneer ben je weer beter, mammie?” „Pappie is vast ook ziek, mammie; hij spreekt nooit tegen ons.” „Pappie komt geloof ik nooit bij jou.” John West sprak tegen niemand in huis. Ze zag hem zelden, maar voelde het wanneer hij binnen kwam of de deur uitging. Als ze elkaar op de gang of op de trap tegenkwamen spraken ze geen van beiden, maar hij staarde haar altijd aan met een blik van haat en verwijt. Wat had ze moeten beginnen als mama niet gekomen was? Onder een stortvloed van tranen had ze haar moeder alles verteld, en moeder had haar begrepen. Mama had gezegd dat ze tegenover haar kinderen de plicht had Bill Evans te vergeten en het op de een of andere manier weer goed te maken met John.

Ze zou nooit de nacht vergeten dat het kind geboren werd — in geen honderd jaar. Tegen die tijd was Bill Evans een bitterzoete herinnering geworden meer niet; maar zijn kind was op komst en zou haar tot het eind van haar dagen aan hem doen denken. De folterende pijn van de benedenwaartse stuwning van het kind werd verzwolgen door de kokende zee van haar gedachten, terwijl haar moeder haar hielp, haar met lieve woordjes opbeurde en haar goede raad gaf. In de kamer daarnaast hoorde ze John West met afgemeten stappen

op en neer lopen, terwijl ze slechts gissen kon welke gedachten er in hem omgingen. Zou hij evenals zij in de vertwijfeling die zich tegen het eind van de weeën van haar meester maakte, hopen dat het kind dood geboren werd?

Door de geboorte van het kind kreeg ze een nieuw verlangen naar Bill Evans en besepte ze pas goed wat haar man leed, maar in de loop der weken leerde ze haar gevoelens bedwingen. Wat hadden ze haar gegeven, de een zowel als de ander? Niets dan zielepijn en zorg en een gebroken hart. John was niet aan haar kraambed gekomen, maar haar moeder vertelde haar dat zijn humeur en zijn gedrag er nog op achteruit waren gegaan.

Ze dacht aan haar baby. Xavier wekte door zijn aanvallige maniertjes steeds de herinnering aan Bill bij haar op en zij leed daaronder. De andere kinderen kwamen voor het naar school gaan en als ze terugkwamen en ook voordat ze naar bed gingen altijd bij haar. Ze vonden het nieuwe broertje interessant en waren dol op hun moeder, maar er was een uitdrukking van bevreemding op hun gezichten en in hun blik lag een vraag opgesloten. Toen kwam de periode van bijna twee jaar, waarin de tijd slechts afgemeten werd door de groei van het kind, haar wekelijkse gang naar de Mis, het opgaan en ondergaan van de zon en het uitkomen en afvallen van de bladeren aan de takken van de grote boom, welks twijgen tegen haar raam tikten en daarlangs schuurden. Toen het kind een half jaar was werd het in de Kerk gedoopt. Bij die gelegenheid sleepte Nellie zich naar het biechtkamertje. De priester gaf haar dezelfde raad als haar moeder: ze moest haar zonden weer goed maken door haar taak als echtgenote en moeder weer op te vatten.

Toen Nellie opstond van haar stoel voor de kaptafel en naar de deur liep merkte ze dat ze trilde en dat ze dreigde door haar knieën te zakken. Ze verbeelde zich dat ze een hevige pijn onderaan haar ruggegraat voelde; sinds 'die dag' had ze daar telkens steken gevoeld; na de geboorte van de baby had ze er zo aanhoudend last van gehad dat haar moeder er een dokter

bijgehaald had. De ruggegraat was gekneusd, maar ze zou er verder geen last van hebben, had de dokter gezegd, maar Nellie bleef klagen over pijn. Louter verbeelding, had Mrs. Moran uitgemaakt, maar het was meer dan dat: Nellie's geest had de kwetsuur aangegrepen als een symbool van de beschuldigingen die zij van haar kant tegen haar man inbracht.

Met inspanning van alle krachten zette ze zich schrap, deed de deur open en liep naar de trap.

Terwijl ze langzaam de brede, met een looper belegde trap afliep wachten de anderen in de eetkamer haar komst in starre spanning af. Het eten was nog niet opgediend, maar ieder zat op zijn plaats.

John West zat aan het hoofd van de tafel met zijn handen plat op de rand. Zijn gezicht was een onverstoort masker en zijn ogen starden recht voor zich uit. Mrs. Moran zat links van hem aan de zijkant van de tafel, tegenover de deur, haar witte haar in een wrong achter op haar hoofd, het beeld van een vrouw die haar jaren met waardigheid draagt. Naast haar zat het oudste kind, Marjorie, die binnenkort haar zeventiende verjaardag zou vieren — een klein, stevig gebouwd meisje dat veel op haar vader leek; ze studeerde ijverig en had aanleg voor muziek. Haar ogen waren strak op de deur gericht in afwachting van het gevreesde en toch zo lang verbeide ogenblik, terwijl ze goeddeels vermoedde wat er achter de spanning verborgen lag. De jongste drie kinderen zaten aan de overkant van de tafel. Mary, een meisje van bijna vijftien met de eerste bloeitekenen van de vrouwelijke leeftijd, was een roodharige schoonheid, lang en slank, maar goed ontwikkeld; een intelligent en sympathiek meisje, dat al bewonderd werd om haar opvallende schoonheid. Mary was haar vaders oogappel. Hij sprak over haar zoals een kunstkenner over een mooi schilderij spreekt, maar haar gevoelige natuur kwam in opstand tegen zijn kille, stugge wezen. Naast Mary zaten de twee jongens, John, elf jaar, en Joseph, acht. Joseph was een jongen, die evenals zijn oom, naar wie hij genoemd was, rustig zijn gang ging, een negatief karakter. John leek in aanleg en verstand op zijn zuster Mary. Hij leek in lichamelijk

opzicht op zijn vader, maar verder op geen enkele manier.

Aan het benedeneinde van de tafel stond een lege stoel — Nellie's stoel.

Ze kwam met vaste tred en opgericht hoofd de kamer binnen. De kinderen staarden haar aan en verroerden zich niet; zozeer waren ze onder de indruk van haar hooghartige schoonheid en haar wanhopige poging om haar kalmte te bewaren.

John West keek niet op en verroerde zich evenmin. Een mengelmoes van emoties overviel hem: zelfbeklag, vernedering en sterker dan al zijn andere gevoelens, haat en machteloze woede. Nellie was de dans ontsprongen. Zij had de overwinning behaald. Ze behield haar plaats als zijn vrouw en als de moeder van zijn kinderen, en was nu op weg haar zelfrespect terug te winnen. Ze had hem getrotseerd en verraden; hij was vastbesloten geweest dat ze de consequenties niet zou ontgaan, niettemin had het er alle schijn van dat ze dat toch zou doen. En hij had zich tot stelregel gemaakt nooit toe te geven dat hij ongelijk had; dat was een teken van zwakte. Dat hij goed vond dat Nellie weer beneden kwam stond echter vrijwel gelijk met toe te geven dat hij ongelijk had...

Toen Nellie aan het benedeneinde van de lange tafel was gaan zitten schenen de kinderen weer wat vrijer te ademen.

Mary zei: „Fijn dat je weer teruggekomen bent! Echt fijn, mammie!” De tranen stroomden uit haar ogen en biggelden langs haar wangen.

De andere kinderen lieten het hoofd hangen en keken voor zich heen. Nellie pakte de tafel vast en beet zich op de lippen, vastbesloten zich goed te houden.

„Het is nu geen tijd om te huilen,” zei Mrs. Moran, „je moeder is nu hersteld en kan weer beneden komen. We moeten allemaal blij zijn. Jullie moeder is weer beter.”

John West keek zijn schoonmoeder onderzoekend aan. Ze is gewiekst, dacht hij; ze heeft twee jaar lang gezwogd en geploeterd en op dit ogenblik gewacht. Ze wist aldoor dat ik haar op een goeie dag haar zin zou geven als het in mijn kraam te pas kwam.

Nellie wist dat ze uitdrukking moest geven aan het een of andere bij de gelegenheid passende gevoel, maar ze kon alleen maar aan haar ruggegraat denken. Haar gedachten schenen zich daarop te fixeren en weer verbeeldde ze zich dat ze die stekende pijn voelde.

Ze keek haar man uitdagend aan en zei: „Ik heb nog aldoor last van mijn ruggegraat. Soms heb ik verschrikkelijk pijn. Ik weet zeker dat ik er op zekere dag invalide door zal worden.”

John West sloeg zijn ogen op en nam haar met uitvorsende blik op. Hij had gehoord dat de dokter ontboden was omdat ze last van haar ruggegraat had, maar dat was al een hele poos geleden. Waarom had ze dat gezegd?

Een drukkend stilzwijgen werd merkbaar in de kamer en iedereen was opgelucht toen het meisje de soep binnenbracht en opschepte, na een glas vruchtensap voor John West te hebben neergezet. Het meisje was diezelfde dag in dienst genomen met een keukenmeid; dat behoorde bij de overeenkomst tussen Mrs. Moran en John West.

De maaltijd verliep langzaam en rustig. Slechts de allernoodzakelijkste woorden werden gesproken, behalve door Mrs. Moran, die haar best deed de conversatie gaande te houden. John West en Nellie West spraken geen woord tegen elkaar.

Toen het eten afgelopen was stond John West het eerst op. „Ik wou je dadelijk even spreken in de muziekkamer, Nellie, als je er niets op tegen hebt?” zei hij op vormelijke toon en ging de deur uit en naar boven naar de badkamer om zijn handen te wassen en zijn medicijnen in te nemen.

Vijf minuten daarna ging Nellie de muziekkamer binnen en ging zitten onder een foto van Chopin, dicht bij de piano.

John West kwam de kamer binnen en bleef staan, terwijl hij haar strak aanstaarde. „Ik hoop dat je beseft dat ik het was die voorgesteld heb dat je weer beneden zou komen om te eten,” zei hij op agressieve toon. „Ik dacht dat moeder dat in orde gemaakt had,” zei ze zachtjes, haast onverschillig.

„Dan vergis je je! Van het oogenblik dat die... kwestie gepasseerd is, heb ik me voorgenomen dat je daarvoor gestraft zou worden en daarna gedwongen zou worden je te kwijten van je plicht als moeder tegenover je kinderen.”

Ze bleef zwijgen en met haar handen in haar schoot zitten.

„En, wat heb je daarop te zeggen?”

„Er is geen dwang nodig om te maken dat ik van mijn kinderen houd. Alle ellende die hier ontstaan is, is aan jou te wijten.”

„Aan mij? Het is zeker ook mijn schuld dat je dat kind boven gekregen hebt, wiens vader metselaar in mijn dienst was. Nota bene, als het niet om de kinderen, mijn kinderen was, had ik het allang naar een tehuis voor verwaarloosde en zwervende kinderen gestuurd. En reken er maar niet al te vast op dat ik het niet alsnog zal doen!”

Na een kort stilzwijgen ging John West verder, op iets meer verzoenende toon: „Het hangt nu van jou af of je van plan bent je huishoudelijke plichten te vervullen. Ik wens dat je een receptie van de V.C.-helden bijwoont die de volgende week gehouden wordt in de ambtswoning van de Aartsbisschop en een tweede hier in huis op de avond van de processie. Er komen heel wat belangrijke mensen hun opwachting maken. Je bent mijn vrouw; ze verwachten natuurlijk dat je ze ontvangt.” „Heel goed,” zei ze. „Ik zal alles doen wat je zegt. Maar vergeet één ding niet, John, ik zal nooit meer iets om je geven — nooit weer!”

„Je gedrag in aanmerking genomen zou ik zeggen dat je nooit iets om me gegeven hebt.”

Ze stond op en liep naar de deur. „Ik ga nu wat liggen,” zei ze. „Ik heb last van mijn ruggegraat. Ik heb er sinds die dag aldoor last van gehad, je weet wel, die dag dat je me een duw gegeven hebt. Ik weet zeker dat ik er op den duur gebrekkig door zal worden.”

Dicht bij de deur keerde ze zich om en fixeerde hem. Ze zei geen woord. Hij kromp even ineen door haar verwijtende blik. Van dat oogenblik af wist hij dat ze hem zolang ze leefde onafgebroken haten zou.

John West richtte op een feestelijke maaltijd in een van de hotels van de city een woord van welkom tot de dragers van het V.C. Hij presideerde de tafel.

Er werden heildronken uitgebracht op Moeder Ierland, op Aartsbisschop Malone, op het welslagen van de processie. John West hield niet van alcoholhoudende dranken — zijn maag kon er niet tegen — maar de gelegenheid was zo belangrijk dat hij met een glas wijn toostte. Toen hij een toost uitbracht op de V.C.-helden zei hij dat de bevolking van Australië en het Ierse ras hun eeuwig dank verschuldigd zouden blijven dat ze van zo ver gekomen waren om bij de feestelijke gebeurtenissen aanwezig te kunnen zijn. Het was aan de ontzaglijke opofferingen van de soldaten te danken dat Australië een vrij land was.

Hij zei dat hij het hoogst eigenaardig vond dat zoveel V.C.'s gewoon soldaat gebleven waren. Ieder hunner had feitelijk het recht op de rang van kolonel. Ze waren ten oorlog getrokken om België te beschermen. Nu waren ze van heinde en verre naar Melbourne gekomen om te getuigen van hun sympathie voor een ander klein landje dat nog niet vrij was. Toen hij deze laatste opmerking maakte praatte John West Aartsbisschop Malone na, die dat de laatste weken herhaaldelijk gezegd had.

John West eindigde zijn toespraak met een stukje reclame voor zijn racecourses door aan te kondigen dat gerepatrieerde soldaten daar gratis toegang hadden en dat slechts gerepatrieerde soldaten in aanmerking kwamen voor eventuele vacatures onder het personeel.

Toen het applaus, waaraan geen eind scheen te komen, bedaard was, brachten andere sprekers de soldaten eveneens hulde en toostten op Ierland, Aartsbisschop Malone en het welslagen van de processie. De laatste spreker was Councillor Robert Renfrey, die tamelijk onvast op zijn benen stond.

De manier waarop Mr. Renfrey sprak was nogal ordinair en niet bepaald in overeenstemming met de officiële gelegenheid. Hij liet zijn g's en zijn h's weg. Hij sprak ook met een dubbelslaande tong en zo nu en dan onverstaanbaar, want voordat hij op het diner kwam

had hij al een stevig borreltje op, en gedeeltelijk kwam het ook doordat hij bij het spreken zijn sigaar in zijn mondhoek hield en daar voortdurend op kauwde. Zijn toehoorders begrepen evenwel de hoofdzaak, namelijk dat hij de V.C.'s 'reuzenhelden' vond, maar dat er iemand onder hen was die 'het Victoria Cross verdiende en het toch niet gekregen had — Jack West!'

Raadsheer Renfrey eindigde zijn speech met de opmerking, „dat ze die lui van de Regering dood hoorden te trappen omdat ze alle V.C.-ers geen pensioen van tien pond in de week uitbetaalden, verdomme.” Hij spooeg zijn afgekauwde sigarenpeuk op de grond uit en plofte op zijn stoel neer.

De V.C.-helden lieten zich ook niet onbetuigd. De meesten beperkten zich tot woorden van dank aan het adres van John West en het St. Patrick's Day Comité, maar er was er een die lid geweest was van de 'sport-duizend', en betuigde dat hij en zijn collega's, waar ze ook waren, gevolg zouden geven aan de oproep van hun oude Generaal, John West.

De laatste V.C., een bleek jongmens, die een been verloren had in Frankrijk, vroeg aan John West of hij uit zijn naam de toast beantwoorden wou.

„Het is een schandaal dat de Regering een jongen die één been kwijt geraakt is met een snertbedrag van dertig shilling per week afgescheept heeft!”

Toen diende Robert Scott een motie in om John West te bedanken. De motie werd bij acclamatie aangenomen, waarbij de gasten rijkelijk met de vuisten op de tafel trommelden. Mr. West, zei hij, stond steeds klaar elke beweging te steunen die het welzijn van zijn medemens ten doel had, maar waar het werkelijk aankwam op het steunen van liefdadigheidsinstellingen waren zijn bijdragen anoniem en was hij gedachtig aan de spreuk: laat Uw linkerhand niet weten wat Uw rechterhand doet.

„Iedereen weet,” zei Scott tot besluit, en wees met een theatraal gebaar op John West, „dat onze gastheer van heden een door en door eerlijk man is!”

Op de receptie die 's avonds gehouden werd in de ambts-woning van Aartsbisschop Malone waren dezelfde men-

sen aanwezig. De Aartsbisschop was er zelf ook en stak een gloeiende speech af tegen het Britse Imperium. Nellie West was er ook. Ze zat naast haar echtgenoot, lachte vriendelijk en was charmant, maar zag er bleek uit. De V.C.-ers maakten haar geweldig het hof en dat deed trouwens iedereen.

Naarmate de avond verstreek begon Nellie zich steeds meer te amuseren en ze besloot dat ze de volgende avond de V.C.'s zo hartelijk ontvangen zou als ze nog nergens ontvangen waren. John West wierp zo nu en dan een vorsende blik in haar richting. Ze kweet zich schitterend van haar taak; hij moest zorgen dat hij voortaan ten volle van haar profiteerde.

John West werd op St. Patrick's Day wakker toen de zon opging en hem in de ogen scheen; het zag er uit of het prachtig weer zou worden. Hij stond direct op en begon zich aan te kleden. Hij was opgewonden. Hij had de plannen ontworpen om de processie door de straten tot een geweldige demonstratie te laten uitgroeien. Welk een schitterend schouwspel zou het zijn!

Toen hij in de city kwam met een groot klaverblad op de omslag van zijn jas waren de mensen al bezig zich op te stellen voor de processie die pas om twee uur van het uitgangspunt vertrekken zou. Hij liep overal rond om te kijken of alles in orde was en gaf zijn orde-commissarissen de laatste instructies hoe ze de reusachtige processie bij het uitgangspunt in Bourke Street in beweging moesten brengen. Tegen de middag was het duidelijk dat het aantal mensen dat meeliep in de processie plus de toeschouwers alle records overtreffen zou. Het publiek drong op en stremde het verkeer in alle straten.

Het scheen wel of er nog duizend dingen gedaan moesten worden, maar hij organiseerde ze energiek en met vaste hand. Toen brak het grote ogenblik aan: de auto van de Aartsbisschop kwam aangereden en gleed voorzichtig door de woelende, juichende menigte. Eindelijk zette de processie zich in beweging. Zij werd volgens de instructies van Aartsbisschop Malone voorafgegaan door een sjofel individu met een baard, die

een Brits vlaggetje in zijn hand hield. Achter hem kwam, met een flinke ruimte ertussen, de auto van de Aartsbisschop, omringd door zijn lijfwacht van V.C.'s op glanzende grauwwitte paarden, allen in uniform; daarop volgde de groep met het feestcomité — John West in de voorste rij. Zij bestond uit een groot aantal vooraanstaande niet-geestelijke personen, onder wie ook een millionair, behorend tot een iets meer respectabele variëteit dan John West, en Counciller Robert Renfrey. Achter het comité liepen duizenden gerepatrieerde soldaten: ze marcheerden met vieren op de maat van de muziekkorpsen en juichten.

Zestig gewezen militaire ziekenzusters liepen achter de soldaten. Daarop volgden duizenden jongens en meisjes, leerlingen op Katholieke scholen; sommigen in uniform en de staart van de processie werd gevormd door de grote massa meelopers. Overal zag men Australische en Ierse vlaggen, doch slechts één Union Jack: de vlag die de haveloze kerel voorop droeg.

Volgens een later gemaakte schatting liepen er 25.000 mensen mee en stonden er 100.000 mensen aan de kant. Hier en daar verbrak de menigte de afsluiting die overal was aangebracht; zij werd echter in bedwang gehouden door zwermen politieagenten. Tussen de toeschouwers stonden hier en daar „Loyalisten” en „Orangisten” met nijdige en verslagen gezichten, die hoopten dat de orde verstoord zou worden, maar die de moed niet hadden een ordeverstoring uit te lokken.

De atmosfeer was geladen met intense geestdrift — nooit tevoren hadden de deftige gebouwen van Melbourne neergezien op een dergelijke processie en zij zouden die in de toekomst ook nooit meer zien. De filmcamera's wekten op sommige plaatsen grote belangstelling. Duizenden mensen vielen flauw langs de weg. Overal droegen de mensen insignes, klaverblaadjes, knoopjes, harpen en groene vlaggetjes.

De vagebond aan de kop van de processie reageerde op onverwachte wijze op de gemoedelijke toejuichingen van de menigte. Hij maakte links en rechts buigingen, trok zijn rechterbeen bij en sloeg de hakken tegen elkaar. Dat hield hij, zijn miniatuurvlaggetje zwaaiend,

de hele weg vol terwijl de geweldige mensenstroom de heuvel opliep waar het Parlementsgebouw stond. Hij liep als iemand die te diep in 't glaasje gekeken heeft en geen zorgen voor de dag van morgen kent. Hij werd steeds uitgelatener en danste, sloeg kuitenflikkers, maakte alle mogelijke bokkensprongen en nam dan met een diepe buiging zijn voddige hoed af. Zijn leven lang had hij de kans niet gekregen voor een duizendkoppige menigte op te treden en hij scheen vastbesloten die kans ten volle uit te buiten. Hij liet zich zelfs eenmaal voorovervallen en probeerde op zijn handen te lopen, maar dat ging zijn krachten te boven. Niettemin was de man met het vlaggetje op de Aartsbisschop na en een soldaat zonder benen, die in een auto reed en een Sinn Fein vlag aan zijn krukken omhoog hield, de populairste figuur in de hele stoet.

John West liep met zwaaiende armen en zwierige tred en beantwoordde zo nu en dan kreten van bijval of handgeklap aan de kant met een wuivend handgebaar. Hij was in de wolken; deze dag zou een buitengewoon gunstige invloed hebben op zijn reputatie en zijn zakenrelaties.

In de Katholieke Almanak voor 1920 werd een foto van John West opgenomen met een foto van de Aartsbisschop, van de V.C.-helden en van de leiders van de Ierse opstand. Het was een speciale publicatie ter herdenking van de viering van St. Patrick's Day. In de filmopname van de processie was hij een van de voornaamste figuren en eveneens bij het afscheid van de Aartsbisschop.

Toen de kop van de processie het hoogste punt van Bourke Street bereikt had stapte Aartsbisschop Malone uit zijn auto en nam, staande op de trappen van het Parlementsgebouw de begroetingen van de deelnemers in ontvangst. Hij stond rechtop en was tot in zijn binnenste getroffen. Dit was een grootse dag, het antwoord van de Australische Katholieken aan hun vijanden — een vertoon van kracht, dat zijn kudde om hem samengebracht had en hun een slag toegebracht had ter verdediging van Moeder Ierland. Toen de colonne veteranen eindelijk voorbij was, stapte hij weer in zijn auto

en reed naar het Tentoonstellingsterrein dat een paar honderd meter verder lag. Het was lang voordat het eind van de processie het punt van samenkomst bereikt had, stampvol en tientallen duizenden konden geen plaats vinden om te luisteren naar de toespraken en het gezang, en de demonstratie van atletiek en volksdansen te zien.

Daniel Malone eindigde zijn dag van triomf met een sarcastische opmerking: „Wij hadden bevel van de Gemeenteraad van Melbourne gekregen aan het hoofd van de processie een Union Jack mee te dragen. Ik kon geen Ier vinden die zich daartoe lenen wou, daarom heb ik een Engelsman twee shilling gegeven om dat karweitje op te knappen.

John West had grote bewondering en eerbied afgedwongen van de overgrote meerderheid van Katholieken die Aartsbisschop Malone steunden. Zijn naam werd in één adem genoemd met die van de Aartsbisschop in de aanvallen op de Ierse beweging in de *Argus* en in het officiële orgaan van de Protestantse Federatie. Hun namen werden eveneens tezamen genoemd in de antwoorden van de Katholieke pers op die aanvallen, en bij de grote publiciteit die gegeven werd aan de St. Patrick's processie en aan zijn vertrek kort daarop naar Rome en Dublin via Amerika.

Bij zijn afscheid zong het koor een lied „Kom weer in Australië terug”, dat volgens de berichten door Mr. John West aan de Aartsbisschop opgedragen was. Het was een banaal liedje op de wijs van „The wearing of the Green”. John West zou geen tekst van een liedje hebben kunnen schrijven al hadden ze hem levend gevild. De woorden waren afkomstig van een broodschrijvertje. John West kocht ze van hem voor £ 50 en liet ze drukken op muziekpapier. Het liedje werd bij het afscheid gezongen en daarna nog bij verschillende gelegenheden. John West deed geen poging degenen die geloofden dat de woorden van hem waren uit hun waan te helpen.

Aan de vooravond van zijn vertrek bracht de Aartsbisschop John West een afscheidsbezoek. John West merkte dat hij zich niet op zijn gemak voelde; van het ogen-

blik af dat Malone naar Rome ontboden was, was hij zichzelf niet meer geweest.

In zijn afscheidsrede had Malone gezegd: „Ik ga omdat mijn plicht mij roept verslag uit te brengen over mijn beleid tijdens de luttele jaren dat ik in Australië ben geweest, speciaal de jaren na het overlijden van mijn diep betreurde en vereerde voorganger. Indien de Heilige Vader aanmerking mocht maken op mijn gedrag of beleid, zal mijn eerste antwoord aan hem zijn dat ik niet om deze functie gevraagd heb, dat ik hierheen gezonden ben zonder dat men mij geraadpleegd heeft, dat ik mijn best gedaan heb, dat ik bereid was te vallen of te staan met de uitspraak van de Bisschoppen en de Geestelijkheid en het volk van Australië. Indien er tekortkomingen zijn in de uitoefening van mijn ambt kunnen dat slechts zodanige zijn, dat hij ze had kunnen verwachten, omdat ik niet gevraagd heb om deze functie en omdat ik, toen deze mij toebeschoren was, wist dat de verantwoordelijkheid daaraan verbonden mijn krachten te boven ging.”

John West meende in deze schijnbaar zo fiere woorden een zekere angst te ontdekken.

Voor zijn vertrek uit Melbourne beloofde Malone John West te zullen schrijven en vroeg hem alles te doen wat in zijn vermogen was om de deportatie te verhinderen van een zekere priester, Jesper genaamd, die sinds 1917 geïnterneerd was en door de Federale Regering gedeporteerd zou worden. De Aartsbisschop had hem uiteengezet dat hij contact gehad had met Pater Jesper en er van overtuigd was dat Jesper onschuldig was aan de misdaad waaraan hij zonder vorm van proces schuldig verklaard was — gedurende de oorlog de zaak der Duitsers te hebben voorgestaan.

Jesper was in Duitsland geboren, maar was met zijn ouders naar Zwitserland verhuisd toen hij nog een kind was. Later studeerde hij voor priester en ging naar Australië. Tijdens de oorlog was hij er openlijk voor uitgekomen dat hij een tegenstander van de dienstplicht was en had hij de Ierse opstand gesteund. Een andere priester die in dezelfde parochie stond en een voorstander van de dienstplicht was, was het heftig oneens met

hem geweest en had ten slotte een brief geschreven aan de burgemeester van hun woonplaats, waarin hij Jesper's optreden rapporteerde. Jesper werd onmiddellijk geïnterneerd. Hij was niet genaturaliseerd als Australiër en de pogingen die men ondernomen had om hem vrij te krijgen waren mislukt.

De priester die Jesper aangebracht had was disciplinair gestraft, zei Malone tegen John West; nu moest men echter nog weten te verhinderen dat Jesper gedeporteerd werd.

John West beloofde hem tijd noch kosten te sparen om te voorkomen dat hij gedeporteerd zou worden. In het begin scheen hij daarmee succes te zullen hebben, doch toen doken er twee gevaarlijke tegenstanders op: Percy Blackwood, Labourlid voor Broken Hill, en Jock Somerton, de Secretaris van de Afdeling Victoria van de Zeelieden Bond.

Na openbare bijeenkomsten, waarop enkele leiders van Vakverenigingen en ettelijke Labour politici tegelijk met hem het woord gevoerd hadden, concentreerde John West zijn energie om gedaan te krijgen dat de Executieve van de Zeelieden Bond en de Havenarbeiders Bond een resolutie aannamen dat de leden niet zouden werken op een schip, waarop men Pater Jesper wilde deporteren. Het lukte hem niet een definitieve toezegging te krijgen van de leiders van de Dokwerkers, maar hij betaalde Walsh, de Australische Secretaris van de Zeelieden Bond £ 1.000 om zijn Executieve een resolutie voor te leggen, welke door de meerderheid gesteund werd omdat Jesper tegen de dienstplicht was geweest. De Jaarlijkse Conferentie van de Zeelieden Bond, die ongelukkigerwijze toen net gehouden werd, vernietigde dit besluit echter, grotendeels tengevolge van de actie van Jock Somerton. De Conferentie nam een resolutie aan dat de Bond door zich in de kwestie Jesper te mengen haar doel voorbij zou streven. De Bond diende neutraal te blijven in een dergelijke aangelegenheid.

John West belde Walsh op en raasde en tierde. Walsh was bang dat de £ 1.000 hem zou ontgaan en stelde West voor Somerton op te zoeken.

John West trof Jock Somerton aan in een eenvoudig ingericht kantoortje.

Somerton zei dat hij het erg druk had. Het was een klein mannetje van een jaar of vijf en veertig met een stierennek, afhangende schouders en een brede borst.

„Ga zitten,” zei Somerton zonder op te kijken.

John West ging zitten, enigszins uit het veld geslagen door het stugge optreden van Somerton.

Somerton bleef scharrelen in de stukken op zijn bureau. Hij ging daar ruim drie minuten mee door, keek toen op en zei: „En?”

„Mijn naam is West — John West. Ik...”

„Waarmee kan ik U van dienst zijn, Mr. West?”

„Ik kom 's met U praten over de kwestie Jesper.”

Somerton keerde zich op zijn stoel om, haalde een boek met een leren band van een plank en begon het door te bladeren.

„Jesper, Jesper,” mompelde hij. „Staat niet bij de 'G', dan zal ik 's bij de 'J' kijken. Nee, ik zie geen Jesper. Waarschijnlijk een misverstand, Mr. West. Er staat geen Jesper in de ledenlijst van onze Bond.”

„U weet toch wie ik bedoel: Pater Jesper.”

„O, Pater Jesper,” zei Somerton gemelijk, met een vleugje Schots in zijn uitspraak. Zijn gezicht was een masker, maar John West voelde dat hij hem uitlachte.

„Nou herinner ik het me. Tja, de afdeling Victoria van onze Bond heeft besloten zich daar niet mee te bemoeien.”

„Ik heb toevallig gehoord dat U de man is die gemaakt heeft dat de Bond zijn standpunt ten opzichte van Pater Jesper gewijzigd heeft.”

„Op de onlangs gehouden vergadering heb ik een resolutie ingediend dat de Bond zich niet moest compromitteren door Jesper te steunen. Volgens mij zou het dwaasheid zijn als onze leden voor een zaak gingen vechten die hun noch de arbeidersbeweging enig voordeel kan brengen.”

„Maar het gaat om een principe. Jesper is zonder vorm van proces veroordeeld. Volgens de Magna Charta moet er een proces gevoerd worden met een jury.”

„U en Aartsbisschop Malone zijn wel de laatsten die

zich op de Magna Charta moesten beroepen. De Roomse Kerk heeft zich fel verzet tegen de invoering daarvan." John West werd duvels. „U steunt Hughes tegen Pater Jesper omdat U een ingekankerde haat tegen de Katholieke kerk hebt. Ik weet alles van U."

Jock Somerton vond dat de Katholieke Kerk de ergste schimmel was die de mensheid aantasten kon en dat Aartsbisschop Malone een even gevaarlijke vijand van de arbeider was als de grootste kapitalist. Hij beweerde dat Aartsbisschop Malone de dienstplicht niet alleen bestreden had omdat hij pro-Iers was, maar tegelijkertijd pro-Duits, volkomen in overeenstemming met de politiek van het Vatikaan.

Somerton liet zich niet intimideren. „Ik steun Hughes niet; maar aan de andere kant ben ik er tegen dat de Roomse Kerk zich bemoeit met bondsaangelegenheden en bondspolitiek."

„Ik heb me nooit gemengd in bondsaangelegenheden, maar ik heb verscheidene bonden geholpen, onder anderen de Uwe."

„Onze Bond is verder niet gediend van het soort hulp dat U verleend hebt."

„Dat zegt U, maar Walsh en de Centrale Executieve hadden er niet het minste bezwaar tegen Jesper op mijn verzoek te helpen."

„Als ik Tom Walsh goed ken zal hij zich wel flink hebben laten betalen voor die uh... samenwerking."

„Walsh zou uit principe al bereid geweest zijn Jesper te steunen — en hij is een militante politicus even als U."

„Walsh doet alleen maar of hij militant is. Hij praat als een militant politicus om zijn baantje te houden, maar in zijn hart is hij een opportunist. En hij neemt steekpenningen aan. Ik weet trouwens toevallig dat hij geld gekregen heeft om Jesper te helpen."

„U moet een beetje oppassen wat U zegt."

„U hebt hem zelf geld gegeven om Jesper te helpen, Mr. West."

John West keek Somerton met doorborende blikken aan. Wanneer hij te maken kreeg met elkander bestrijdende krachten in de Arbeidersbeweging raakte hij de

kluts kwijt. Met een haast instinctieve sluwheid maakte hij gebruik van een groot aantal individuen in de beweging, maar van de beweging zelf begreep hij niets en hij zou daarvan ook nooit iets leren begrijpen. Voor hem was Somerton een raadsel, evenals vroeger Ashton, Thurgood en vele anderen. Hij kon geen onderscheid tussen hen maken; hij kon de politieke en sociale krachten die hen beïnvloedden niet analyseren. Hij wist dat sommigen hunner omgekocht konden worden en sommigen geïntimideerd, maar hij kon niet begrijpen waarom er zoveel mensen onder hen waren die noch omgekocht, noch geïntimideerd konden worden. De vakbondleiders waren nog raadselachtiger voor hem dan de politici. Voor zover hij uitmaken kon was Walsh een dergelijk type als Bob Scott, die praatte als een militante politicus en als een socialist om stemmen te winnen, maar die omgekocht kon worden; maar Somerton praatte net zo en kon desnietteenstaande niet omgekocht en zelfs niet geïntimideerd worden. John West schreef dit toe aan het feit dat Somerton anti-katholiek was, maar er zat heel wat meer achter.

Somerton was de laatste van de 'Wobbly'-vakverenigingsleiders. De I.W.W. had nog net lang genoeg bestaan om de oude gang van zaken in de Australische vakbonden te wijzigen. Zijn klassebewuste propaganda, energie en nietsontziende strijdvaardigheid hadden de weg gebaad voor de meer wetenschappelijke en beter georganiseerde Communisten die in de volgende decade op zouden komen.

John West's invloed in de Vakverenigings Beweging was bezig te tanen. Hij schreef dit toe aan het feit dat hij de stemming bij verkiezingen in de Vakbonden bij lange na niet zo beïnvloeden kon als die bij de Labourvoorverkiezingen. Hij troostte zich met de gedachte dat de vakbonden op den duur niet van vitaal belang waren voor zijn plannen.

De kwestie met Somerton zat hem echter lelijk dwars. „Geeft U zich er wel goed rekenschap van,” schreeuwde hij woedend, „dat de afdeling Victoria, Uw afdeling van de Bond, mij nog duizend pond schuldig is van de drieduizend pond die ik haar bij de staking geleend heb?”

„Daar geef ik me heel goed rekenschap van, maar we zijn bij met onze aflossingen. U krijgt Uw geld heus wel terug. Als ik tijdens de staking secretaris geweest was zouden ze nooit een lening bij U gesloten hebben. Door al Uw leningen en Uw tips voor de races zijn ettelijke Bonden en Vakbondleiders in de schuld. Ik gok niet bij de races en deze Bond heeft Uw geld voortaan niet meer nodig.”

„De banken zullen U bij staking geen leningen verstrekken.”

„Dan zullen we het zonder leningen doen.”

„Ik krijg U en Blackwood nog wel te pakken.”

„Percy Blackwood is op tournee door het land en de arbeiders zijn erg op Percy gesteld.”

„Ik zal 'm wel krijgen. Ik jaag 'm uit het Parlement! In ieder geval zullen de Bonden zorgen dat niemand aanmonstert op het schip met Jesper aan boord, als het uit een andere haven dan Melbourne vertrekt.”

„Ik heb gehoord dat het schip wel uit Melbourne vertrekt.”

John West stond op en boog zich over de tafel. „Ik waarschuw je, Somerton, als je mij in deze kwestie dwarsboomt, maak ik je kapot. Dan zal ik zorgen dat je je baantje kwijtraakt, al kost het me een fortuin.”

„Dat zal Tom Walsh ongetwijfeld interesseren. Hij doet al zo lang z'n best me te wippen en als er een paar pond voor hem aan vast zit zal hij nog heel wat meer z'n best doen.”

John West hief dreigend zijn vuist op. Als Somerton er niet zo potig uitgezien had, had hij hem zeker een stomp voor zijn neus gegeven.

„Als je me met 'n vinger aanraakt, vuile schoft met je o-benen, trek ik je in stukken,” zei Somerton, plotse-ling van taktiek veranderend.

John West liet zijn vuist zakken, liep naar de deur en zei: „Dat zal je berouwen, en Blackwell ook,” maar het klonk als een loos dreigement.

Een onjuiste beoordeling der feiten was oorzaak dat de Regering besloot Pater Jesper uit Adelaide te laten deporteren.

John West ging er heen met Walsh, die een massaver-

gadering van zeelieden en dokwerkers op touw zette. Deze besloot te weigeren aan te monstereen op de *Nectar*, het schip waarop Jesper vertrekken zou. De bemanning van de *Nectar* kreeg £ 500 van John West cadeau, om die onder elkaar te verdelen.

De autoriteiten waren hem echter te slim af. Jesper werd overgebracht op een Engels schip dat in het holst van de nacht zee koos.

Toen John West merkte dat hij beduvelde was nam hij de trein naar Perth en organiseerde daar een reusachtige demonstratie, met 2.000 gerepatrieerde soldaten erbij, ter verwelkoming van het schip. Dit had echter extra kolen in Adelaide ingenomen om te verhinderen dat het in het Westen opgehouden werd.

Op de terugreis naar Melbourne spuwde John bloed en gal tegen het tweetal dat hem de baas was geweest. Hij vervloekte Jock Somerton en Percy Blackwood om beurten.

Op de middag van zijn aankomst in Melbourne sprak John West op een vergadering van 5.000 verontwaardigde arbeiders voor het Parlementsgebouw. Hij had gaandeweg een grote vaardigheid gekregen in het houden van gloeiende redevoeringen; als hij besloten had in de politiek te gaan zou hij geen slecht figuur gemaakt hebben als Labour-candidaat.

In zijn openingswoord zei hij dat hij net terug was van een reis van ruim zesduizend kilometer, die hij ondernomen had om te verhinderen dat een onschuldig man onrecht werd aangedaan. Hij maakte gebruik van termen als 'de solidariteit van de arbeidende klasse', en toen hij het over de heiligheid van de Magna Charta en over het principe van een proces met een jury had, wist hij zijn gehoor op te zwepen tot een koortsachtige gramschap. Hij schetste zijn opvatting van het geval en betoogde dat de priester, al wist iedereen dat hij een tegenstander van de dienstplicht was, zeker niet on-vaderlandslievend was, en dat hij in ieder geval niet zonder vorm van proces veroordeeld had mogen worden.

De geweldige vergadering hief een driewerf hoera aan voor Labour, voor Solidariteit en voor John West. De

meeting werd besloten met het zingen van 'Immer Solidariteit' en 'Moeder Ierland'.

De volgende dag gaf John West Frank Lammence opdracht een onderzoek in te stellen naar de kans om Blackwood van zijn zetel in Broken Hill te wippen, en de jongens bevel te geven 'Somerton een lesje te geven'. Snoopy Tanner en Arty West lieten zich dat geen tweemaal zeggen, maar de gang kwam tot de ontdekking dat Somerton een meester was in de kunst van zelfverdediging. Na tweemaal een pak rammel te hebben gekregen van de beschermers die niet van Somerton's zijde weken, deinsden ze af. John West moest zich tevreden stellen met het financieren van een campagne om Somerset zijn zetel afhandig te maken. Hij gaf bijna £ 2.000 uit voordat Somerset eindelijk de nederlaag leed bij de vervalste verkiezingen die twee jaar daarna gehouden werden.

De moeite om met het Labourlid voor Broken Hill af te rekenen werd John West bespaard — Percy Blackwood werd bij toeval door een krankzinnige doodgeschoten. Jock Somerton en anderen dachten ten onrechte dat Percy op instigatie van John West vermoord was.

Zes maanden later zat John West op een avond in zijn ontvangkamer te wachten op Aartsbisschop Malone, die de vorige dag terug gekomen was van zijn reis. Hij stond op en bekeek de stoel waarop hij gezeten had. De bekleding bestond uit een achtergrond van hermelijn, waarop kunstig een embleem was geborduurd: een wapenschild met een opgeheven arm met een kromzwaard een klimmende leeuw, waarboven een opschrift in het Gaelic stond. Hij deed een stapje achteruit en bekeek de stoel kritisch. Hij deed weer een stapje vooruit en verplaatste de stoel iets zodat hij beter door het licht beschenen werd, bleef er nog even naar kijken en ging toen weer zitten.

De stoel was geborduurd door de nonnen van het Klooster van de Goede Herder, en door een groep katholieke burgers aan John West aangeboden. Bij de feestelijke aanbieding had Mr. T. J. Real, de pas gekozen waarnemende leider van de Australische Parlemen-

taire Labour Party, gezegd dat John West's voorvaderen sprongen uit een geslacht van Ierse Koningen en aan zijn toevoorders uiteengezet dat de inscriptie in grote trekken betekende „West ter Victorie”. Mr. Real zei dat dit het oorspronkelijke familiewapen van Mr. West's voorvaderen was en voegde hier aan toe dat Mrs. West, geboren Moran, van Brian Boru zelf afstamde. Real beschreef John West als een 'all round sport', een 'milde schenker aan instellingen van liefdadigheid', en 'een onversaagd kampioen voor vrijheid en gerechtigheid'. John West was erg trots op zijn stoel. Hij was van plan hem te gebruiken op zijn bureau in de city, maar had hem zolang bij zich thuis gehouden om hem eerst aan de Aartsbisschop te laten zien.

John West zat in spanning op Malone te wachten, want die zou natuurlijk in zijn schik zijn over zijn bemoeiingen in de kwestie Jesper en andere aangelegenheden. Nellie kwam de kamer binnen. Hij keek niet op en geen woord werd tussen hen gewisseld. Ze moest de Aartsbisschop helpen ontvangen als een onderdeel van haar huiselijke plichten, maar zolang ze de komst van hun gast afwachtten was conversatie overbodig.

Middelerwijl maakte Aartsbisschop Malone aanstalten om naar John West te gaan. Hij had zijn lange geklede jas aan. Bij de deur zette hij zijn hoge hoed op.

De vijf jaar die verlopen waren sinds de Ierse rebellie hadden hun sporen bij hem achtergelaten. Vroeger had hij er jonger uitgezien dan hij was; nu kon men goed zien dat hij zestig jaar was. Zijn haar begon grijs te worden, zijn lange wenkbrauwen waren spichtig en wit geworden, zijn ogen lagen diep in hun kassen en waren spleetjes geworden en zijn gezicht vertoonde diepe groeven. Hij was nog schraler dan vroeger, maar hij liep nog steeds kaarsrecht.

Aartsbisschop Malone voelde zich onbehagelijk als hij dacht aan het gesprek dat hij straks zou hebben. Hij zou open kaart moeten spelen met West over de instructies van het Vaticaan. West zou geen flauw idee hebben wat er uitgelekt was; Malone had met hem gecorrespondeerd en had hem zelfs een foto gestuurd, maar in zijn brieven stond niet veel.

Bij zijn aankomst in de Vaticaanstad na een rondreis door Amerika was Daniel Malone tot de ontdekking gekomen dat het College van Kardinalen en de Heilige Vader zelf alles behalve ingenomen waren met de gebeurtenissen in Ierland en de weerklank die ze in Australië gevonden hadden. Het Vaticaan wenste dat er een eind kwam aan de vijandelijkheden in Ierland en wel ten spoedigste. Men bracht hem aan het verstand dat de Katholieke Kerk niets te winnen en alles te verliezen had als ze de rebellen steunde. De meningen der Ierse geestelijken waren verdeeld op dat punt. Er waren elementen onder de revolutionairen die de macht van de Kerk even graag zouden ondermijnen als die van de Engelse landbaronnen. In het Zuiden moest een stabiele regering gevormd worden die accoord ging met afscheiding en bereid was onderhandelingen met Engeland te voeren.

In een gesprek met de Paus had Daniel Malone verklaard dat hij een krachtige steunbeweging onder de Australische Katholieken op touw gezet had. De Paus sprak zijn voldoening daarover uit, maar zei dat er in Australië grove fouten waren gemaakt ten opzichte van de Ierse kwestie en andere aangelegenheden. De Ierse kwestie diende langs lijnen van geleidelijkheid naar de achtergrond verwezen te worden, de plaats die zij tot Paschen 1916 onder Aartsbisschop Conn ingenomen had. Daar had de Paus met klem op aangedrongen. De Ierse kwestie had vele der rijkste Katholieken in Australië afgestoten. Zij was behandeld op een wijze die in strijd was met de politiek van het Vaticaan. Er waren echter nog andere en veel ernstiger dwalingen begaan door de Australische vertakking van de Kerk. De Australische pers, speciaal in Victoria, nam een verkeerd standpunt in ten opzichte van de Russische revolutie. In tegenstelling tot wat men tevoren aangenomen had was er geen mogelijkheid dat het nieuwe regime de weg zou banen voor de terugkeer van het Vaticaan naar Rusland, had de Paus gezegd. Lenin vormde de allergevaarlijkste bedreiging van de Kerk sinds Maarten Luther. Het Socialisme of het Communisme, onder welke naam het bekend werd, diende in Australië zo-

wel als overal elders krachtig bestreden te worden. Een serie artikelen van de hand van de beroemde Katholieke schrijver Hillaire Belloc werd aan alle landen toegezonden en diende op zo groot mogelijke schaal gepubliceerd te worden. Het Communisme beoogde de opheffing van de macht van de zogenaamde kapitalistische klasse. De macht van het Vaticaan, had de Heilige Vader Daniel Malone aan het verstand gebracht, hing nu ten goede of ten kwade voor een groot deel af van de kapitalistische klasse; daarom moest het Socialisme of het Communisme met hand en tand bestreden worden als zijnde atheïstisch en gekant tegen de Christelijke opvatting van het gezin en de onaantastbaarheid van het particuliere bezit.

Dit nieuwe standpunt ten opzichte van het Socialisme en het Communisme maakte het a priori noodzakelijk dat Aartsbisschop Malone zijn taktiek zou wijzigen, concludeerde de Paus. Hij moest ophouden zich met de Socialisten en de I.W.W. af te geven, die gemakkelijk het uitgangspunt konden worden voor de uitbreiding van de wereldrevolutie naar Australië.

Verder moesten er stappen worden gedaan om te verhinderen dat de Australische Labour Party socialistisch werd.

Daarop ontbood Zijne Heiligheid de Kardinaal die een studie van de toestand in Australië had gemaakt met de hulp van de Australische Jezuiten Pater, die onlangs in Rome aangekomen was. Een tweede langdurige discussie ontspoon zich. De Kerk diende zich in Australië te wenden tot de Labour Party als de voornaamste basis voor haar politieke invloed. Zij diende er voortaan van af te zien door middel van de Katholieke Federatie deel te nemen aan de verkiezingsstrijd en moest voorlopig de actie voor regeringssubsidies aan Katholieke Scholen op de achtergrond laten geraken. Daniël Malone had er op gewezen dat hij al begonnen was deze politiek ten uitvoer te brengen. Men deelde hem mede dat de Heilige Vader en de Kardinalen daarvan op de hoogte waren.

Dan was er nog één kleinigheid, bracht de Kardinaal tactvol in het midden. Aartsbisschop Malone moest op-

houden zich in het openbaar te vertonen in gezelschap van een zeker berucht man — hoe heette hij ook weer? West? Ja, ja, West. John West! Het was volkomen in orde geld van West aan te nemen en het was prijzenswaardig gebruik te maken van zijn politieke invloed; zijn naam bij openbare gelegenheden te verbinden aan die van een Aartsbisschop ging wat al te ver. De Kerk kon zich de weelde niet veroorloven kieskeurig te zijn waar het haar bondgenoten betrof, doch moest schandalen vermijden.

Na verdere besprekingen over de toestand in Australië en de troebelen in Ierland vertrok Daniel Malone uit Rome naar Engeland. De Engelse autoriteiten weigerden hem een bezoek te laten brengen aan zijn geliefde land, zelfs toen hij betoogde dat hij slechts zijn oude moeder wou opzoeken die zo oud was en lichamelijk zo hard achteruit ging dat ze ongetwijfeld niet lang meer te leven had. Daarom was Daniel Malone ten slotte teruggekeerd naar Australië, zoals John West hem in het lied 'Kom Terug in Australië', dat hij aan Aartsbisschop Malone had opgedragen, bezworen had. Al was het hem niet gelukt naar Ierland te gaan om het Vaticaan te helpen bij de uitvoering van zijn politiek, hij zag nu wel in dat de nieuwe Regering onder De Valera dat met succes deed.

Nellie West deed zelf de deur open voor de Aartsbisschop, nam zijn hoed aan en verzocht hem met onderdanige gedienschtigheid en enthousiasme binnen te komen. John West begroette Malone en zei dat hij er uitzag alsof hij zich teveel vermoeid had. De reis van de Aartsbisschop kwam ter sprake, terwijl Nellie zat te breien. Toen begon Malone over de Ierse kwestie te praten. Hij was verbaasd toen het bleek dat John West het er mee eens was dat men de zaak een weinig moest laten bezinken voor zover de omstandigheden dat toelieten, met uitzondering van de jaarlijkse processie. De Ierse kwestie had haar taak verricht voor John West en zijn geestdrift ervoor begon al te luwen.

Nadat John West vol trots zijn stoel aan de Aartsbisschop vertoond had gaf hij een resumé van zijn uitgebreide bemoeiingen ten bate van Jesper en was een

beetje teleurgesteld toen Zijn Genade slechts zei: „Uitstekend werk, Mr. West! God zegen U! Maar Pater Jesper is nu verdwenen en we kunnen niet veel anders doen dan op bericht wachten dat hij een goede positie in het buitenland gekregen heeft.”

Het ziet er naar uit of het Vaticaan hem op de vingers getikt heeft, peinsde John West; hij kreeg voor de eerste maal het gevoel alsof hij zelfs deze heilige en intelligente man naar zijn pijpen kon laten dansen.

Daarop maakte Daniel Malone gewag van de houding van het Vaticaan ten opzichte van het Socialisme, het Communisme en de Labour Party. John West zei dat hij de laatste artikelen van Belloc in de katholieke *Advocate* gelezen had en het in alle opzichten grondig met hem eens was. De Labour Party was zijn partij, verklaarde hij. Hij geloofde in een Australië voor de blanken, in het Hof van Arbitrage en in behoorlijke lonen voor behoorlijk werk, maar hij was van het begin af aan tegen de Russische Revolutie geweest en zou dergelijke dingen in Australië bestrijden.

John West was buitengewoon in zijn schik toen hij hoorde dat de Katholieke Federatie ophouden moest een politiek instrument te zijn, dat het idee om een Katholieke Arbeiders Bond op te richten opgegeven moest worden en dat de Kerk van plan was zich wat haar politieke invloed betrof op de Labour Party te verlaten. Ruim een uur was verstreken sinds Daniel Malone bij John West gekomen was en hij voelde een dodelijke vermoeidheid over zich komen. Slechts met grote moeite kon hij zijn ogen openhouden en zijn neiging om te knikkebollen bedwingen. In zijn toestand van afmatting voelde hij een sterke aandrang om het voornaamste doel van zijn bezoek uit te stellen, maar toen Nellie de kamer uitging om voor het avondeten te zorgen besloot hij zijn laatste krachten te verzamelen. „De Heilige Vader is zeer ingenomen met het belangrijke werk dat U de laatste jaren gedaan hebt, Mr. West,” zei hij.

„Ik heb slechts gedaan wat ik meende dat mijn plicht was.”

„De Heilige Vader en de Kardinalen konden geen woor-

den vinden om U genoeg te prijzen. Te zelfder tijd," hier verzamelde Daniel Malone al zijn moed om verder te gaan: „te zelfder tijd waren Hij en de Kardinalen enigermate verontrust...”

John West's gezicht betrok.

„... Ze waren enigermate verontrust... U moet weten dat de Jezuiet die vóór mij in Rome aangekomen was rapport uitgebracht had over lasterlijke felle aanvallen die de Protestantse pers tegen U gelanceerd heeft...” John West liet niets blijken van de woede die in hem opkwam. Na een ogenblik stilte zei hij op een toon die misschien nog kalmer was dan gewoonlijk: „Gaat U verder, Uwe Genade. Sinds ik mij opgeheven heb uit mijn armoede heb ik vele vijanden gemaakt. Door op te komen voor Moeder Ierland en Pater Jesper heb ik me er nog meer op de hals gehaald. Ik heb me vaak afgevraagd wat U en de Heilige Vader wel zouden denken van de manier waarop de pers geprobeerd heeft U in een kwaad daglicht te stellen door de oude leugens op te rakelen die uitentreuren over mij worden rondgebazuind.”

„U bent een sterk, moedig man,” zei de Aartsbisschop en voelde zich van een zware last bevrijd. „Hoewel de Heilige Vader en de Kardinalen niets dan bewondering voor U voelen heeft men in Rome besloten dat het beter is dat U en ik niet meer in het openbaar met elkander verkeren en in één adem genoemd worden in openbare aangelegenheden. Wij kunnen vrienden blijven, en ik hoop en vertrouw dat wij dit steeds zullen blijven. Naar mijn gevoel bewijzen we de Heilige Vader echter een grotere dienst, indien we ons in zijn wil schikken. Op die manier kunnen wij veel meer tot stand brengen. Deze maatregel past zelfs beter in mijn kader — en tevens in het Uwe.

Al had John West gehoopt dat het Vaticaan zijn diensten erkennen zou door hem met een Pauselijke ridderorde te onderscheiden, hij bedwong zijn grote teleurstelling en vernedering. Niemand anders zou te weten komen dat het Vaticaan hem min of meer voor het hoofd gestoten had. Van het ogenblik dat hij in het licht der openbaarheid verschenen was had hij beseft dat hij

zich weer in het domein der schaduwen zou moeten terugtrekken, zodra zijn doel bereikt was.

Macht wordt intenser en geeft meer bevrediging wanneer zij indirect wordt uitgeoefend. Hij streefde niet naar roem, hij streefde naar macht — MACHT ZONDER GLORIE!

Al wat hij zei was: „Ik vind dat het uitstekend in mijn kader past, Uwe Genade.”

HOOFDSTUK IX

„Het is een wereld van geld, waarin alle andere machtsfactoren opgeheven zijn, alle andere maatstaven slakkenhuisjes zijn zonder slak...”

UPTON SINCLAIR

BIJNA vier jaar later kwamen vier mannen 's middags laat achter elkaar uit John West's kantoor. Ze waren allen politieke Labour-figuren in Victoria. Een van hen, W. J. Bennett, het type van de gentleman-dief, zei tegen Fighting Bob Scott: „Ziezo, dat is voor elkaar. Met een beetje geluk krijgen we dit jaar de macht in handen.”

Achter hem liep een schrale man van 1 meter 95, Ned Horan geheten. Zijn dichte zwarte haardos stak ruim 10 centimeter boven zijn voorhoofd uit; zijn bolhoed scheen daarop te balanceren. Hij had grote ogen met kleine blauwe pupillen.

„We halen 't zeker,” zei Horan tegen Bob Scott. „Ik zal je vertellen voor wat.” Ned Horan vertelde altijd iemand 'voor wat' en hij gebruikte nog allerlei vreemde zinswendingen die niet bepaald pasten bij iemand die het er op gezet had Premier van Victoria te worden, maar dit scheen hem, noch zijn beschermheer John West te hinderen.

Achter Ned Horan kwam een klein mannetje dat een

beetje achterafbleef toen ze de trap afliepen. Hij heette Tom Trumbleward. Trumbleward had een rond gezicht. Door zijn tintelende ogen en de kuiltjes in zijn wangen maakte hij de indruk steeds te glimlachen. Hij probeerde die babyachtige uitdrukking te niet te doen door een grote, walrusachtige snor. Toen de anderen al beneden waren en Trumbleward nog vier treden af moest gaan, keerde hij snel terug, alsof hem plotseling iets ingevallen was.

Hij ging naar het kantoor van John West en klopte zachtjes aan.

„Binnen.”

„Neem me niet kwalijk dat ik je nog even storen moet, Jack. Uh... ik wou je vragen of je me misschien zou willen helpen dat ik het leiderschap van de Labour Party kreeg in Victoria als er een caucus gehouden wordt.”

„Ned Horan wordt partijleider, Tom,” zei John West. „Ja, maar uh..., ik dacht dat je gezegd had toen ik kandidaat was voor Carringbush, dat...”

„Het spijt me, Tom. Ned Horan wordt leider.”

Trumbleward aarzelde even en ging toen de deur uit. John West vond er niets vreemds aan dat hij kon uitmaken wie leider zou worden van de Labour Party in Victoria. Had hij niet vijf en twintig jaar naar de macht gestreefd om dat te kunnen?

Op de conferentie die zoëven geëindigd was hadden hij en Frank Lammence met Scott, Bennett, Horan en Trumbleward de laatste details uitgewerkt van hun plan de campagne om de jaarlijkse conferentie van de Labour Party in de Staat Victoria 'in hun zak te krijgen.' Hij had het volste vertrouwen in de goede uitslag van hun plannen.

De methoden, door middel waarvan John West zijn verderfelijke invloed in de Parlementen uitoefenen zou, waren nu deel geworden van een vast omljnd plan. Hij speelde politiek alsof het een partij schaak gold, berekende zijn zetten tevoren, schoof zijn stukken op en stelde ze op voor het schaakmat. De lange, sinistere gedaante van Frank Lammence week niet van zijn rechterzijde.

Uit zijn armelijke kantoorkamers grepen de voelarmen van de West-octopus om zich heen om allerlei soort mensen te omklemmen: sportlieden, rechters, gangsters, leiders van vakverenigingen, en bovenal politici. John West maakte gebruik van de bekwaamheid van anderen, zoog hun geest uit, spande mannen met invloed in het gareel met nimmer falend inzicht. De politici waren voornamelijk Labourleden, maar John West had zich vast voorgenomen zich niet door partijgrenzen te laten weerhouden omdat hij geloofde dat die meer in schijn dan in werkelijkheid bestonden: hij had heel wat leden van de Boerenpartij en van de Nationalisten in de gelederen van de 'West-mannen' opgenomen.

De basis van zijn politieke macht vormde de Labour Party en zijn onverpoosde manoeuvres daarin waren voor hem een bron van fascinerend genot: hij genoot ervan als iemand die verslaafd is aan alcohol. Niemand was beter op de hoogte van de machinaties in de Partij dan hij. Hij bestudeerde de kansen van Labour in alle kiesdistricten waar Labour een kans had te winnen, en stelde nooit iemand kandidaat in de voorverkiezingen tenzij in een kiesdistrict waar Labour een goede kans maakte, en natuurlijk in de eerste plaats in kiesdistricten waarin de zetel 'safe' was. In de industriële districten was zijn invloed het grootst, voornamelijk in en om Carringbush. Hij nam niet altijd vooraf een besluit wie zijn kandidaat zou zijn bij een voorverkiezing, maar liet eerst zijn blik gaan over de concurrenten en koos dan degeen uit die niet alleen naar alle waarschijnlijkheid winnen zou, maar die ook omkoopbaar en te intimideren zou zijn als hij in het Parlement kwam. Of de man van zijn keuze gewonnen had of niet, de winnaar kreeg in ieder geval een telefoontje van Frank Lammence die hem 'een paar honderd pond aanbood ter bestrijding van de onkosten van de aanstaande verkiezingscampagne, benevens een flink aantal auto's en helpers.' Gewoonlijk werd het aanbod aanvaard.

Die helpers waren dan sluipmoordenaars en meelopers, leden van Snoopy Tanner's gang of de benden die Sugar Renfrey, Ron Lassiter en anderen om zich heen verzameld hadden. Zij verspreidden verkiezingsmanifesten

en pamfletten, en intimideerden soms tegenstanders of kiezers; zo nu en dan nam die intimidatie de vorm aan van geweldpleging. Tijdens de voorverkiezingen voor veilige Labourzetels waren die mannen altijd actief. Ze hadden enkele interessante werkmethoden uitgevonden. Hun motto was: „Kies vroeg en kies dikwijls.” Volgens de statuten van de Labour Party mochten leden van de Vakbond bij de voorverkiezingen hun stem uitbrengen of ze lid waren of niet. Deze voorziening werd door de West-mannen voor hun eigen doeleinden benut. Lidmaatschapsdiploma's van de Vakbond werden verkregen door middel van de langzaam minder in aantal wordende 'West'-bestuursleden van de Vakbonden. Dan werden er stemmen uitgebracht op naam van afwezige leden van Vakverenigingen. Als deze voorzorgsmaatregel niet tot het gewenste doel leidde, werd de stembus waar zich de gelegenheid daartoe voordeed van 'opvulsel' voorzien, zoals Sugar Renfrey het uitdrukte. Dit bracht mee dat er zoveel mogelijk valse stembiljetten in de bus werden gestopt. Behalve dat John West er zijn eigen machine op na hield kreeg hij ook de steun van de meerderheid der Katholieken in de Partij; de illusie dat hij de arbeiders met milde hand steunde bleef bestaan.

John West gaf de toon al aan in de Labour Party in Queensland, die daar goed verschanst was in de regering. In de andere Staten was zijn invloed gering. Hij bekommerde zich echter voornamelijk om het Parlement van Victoria en het Federale Parlement, die beide in Melbourne zetelden.

John West hield er geen politieke filosofie op na. Toen Horan en de anderen discussies over de Labour-politiek hadden gehouden tijdens de bijeenkomst, hadden die hem niet geïnteresseerd. Andere millionairs en de Kerk maakten zich bezorgd over de zogenaamde Socialistische 'plank' die aan het platform, het verkiezingsprogramma van Labour, was toegevoegd, welke toevoeging kennelijk ten doel had 'de socialisering van de productie, distributie en ruilhandel', maar John West kende zoveel Labour-politici zo goed dat hij die 'plank' niet au sérieux nam.

Hij zat aan zijn bureau te dromen over macht. Hij was nu vijf en zestig en zijn haar begon grijs te worden, maar zijn keurig verzorgde uiterlijk deed hem jonger schijnen en hij had de energie en viriliteit van een man van veertig. Hij had het gevoel dat de beste jaren van zijn leven nog voor hem lagen.

Toen Thomas Trumbleward, het Geachte Lid voor het district Carringbush in de Wetgevende Vergadering van Victoria de deur uitging bij John West wist hij dat John West zijn lot in de palm van zijn hand had. Dat besef bracht hem enigszins van zijn stuk, al had hij tijdig moeten begrijpen dat een dergelijke toestand zou ontstaan.

Terwijl hij langzaam de drie kale, krakende trappen afliep werd hij bevangen door een golf van zelfbeklag. Het onverpoosde werken en het idealisme dat hij ten koste gelegd had aan de Labour-beweging, waren totaal voor niets geweest. Hij zag geen uitkomst. Als hij probeerde zich los te maken van de Partij was hij zijn Carringbush-zetel kwijt, en dat was ondenkbaar voor Tom Trumbleward.

Terwijl hij op de tram stapte dacht hij eraan hoe hij meedogenloos door de West-machine gegrepen was. Toen hij in het Parlement kwam na een plattelandszetel gekregen te hebben was hij tot de ontdekking gekomen dat er drie soorten Labour-politici waren wat hun verhouding tot John West aanging: sommigen steunden onder aanvoering van Bennett en Scott John West door dik en dun, zij het ook bij gelegenheid in het geheim; anderen weer bestreden West fel onder aanvoering van Maurice Blackwell; de rest steunde hem niet, maar liet zich min of meer intimideren door zijn macht. Trumbleward had op de een of andere manier een standpunt weten in te nemen dat tussen de laatste twee categorieën in lag, tot hij zijn zetel verloren had. De pas gevormde Boerenpartij bracht een tegencandidaat, Davison, tegen hem in het veld. Davison voerde een krachtige verkiezingscampagne, waarin klaarblijkelijk niet op geld gekeken werd, en won op zijn sloffen. Trumbleward zou nooit vergeten hoe hij geschrokken was toen hij de eerste uitslagen zag en hoe zijn hoop in rook ver-

vloog naarmate de verdere uitslagen bekend werden gemaakt. Hij wist dat hij zijn zetel nooit terug zou krijgen; de mijnen waren uitgeput en het kiesdistrict was beroofd van de stemmen van de arbeidersklasse. Hij wist dat hij geen steun zou vinden om zich elders kandidaat te laten stellen: verslagen kandidaten zijn in elke partij taboe. Hij had niets overgespaard, onder hem gaapte de afgrond der armoede. Hij was eens uit die afgrond opgeklommen; hij wilde er niet meer in vallen. De angst weer in armoede te vervallen deed zich krachtig gelden bij Tom Trumbleward; als kind had hij gezien hoe een heel gezin daaraan te gronde ging. Zijn onderzinking wat armoede is had hem in de armen van de Socialistische beweging gedreven; hij werd lid van de Socialistische Partij en van de Labour Party en werkte onvermoeid. Hij was een briljant schrijver van pamfletten. Sommige van zijn pennevruchten, zoals *Successful Socialisme*, en *The Problem of Poverty*, maakten grote opgang onder de radikale elementen. Hij werkte in de schoenenindustrie in Carringbush, maar kende de jongens West niet, die toen al weggegaan waren. Hij wijdde zijn vrije tijd aan de Arbeidersbeweging en kreeg toen spoedig de kans zich kandidaat te laten stellen voor het Parlement.

Hij haalde de zetel de eerste beste keer, bedankte toen als lid van de Socialistische Partij en concentreerde zich op het opbouwen van een politieke loopbaan. Hij kocht de schoenmakerswerkplaats die het eigendom was geweest van de inmiddels opgeheven Coöperatieve Labour Onderneming, maar deed die weer van de hand toen de zaak niet rendeerde en basseerde zijn veilige bestaan verder op zijn bekwaamheid als politicus.

Na zijn nederlaag ging hij weer naar Melbourne om daar werk te zoeken. De vooruitzichten waren somber, om niet te zeggen vernederend. Zijn jonge vrouw, wier zuster met Percy Lambert getrouwd was, maakte de zaak niet beter toen ze te kennen gaf dat ze blij was dat hij verslagen was; ze zei tegen hem dat ze heimelijk gehoopt had dat hij zijn revolutionaire ideën nooit opgegeven had voor een pluchezetel in het Parlement. Het harde werken in de schoenenindustrie en de slechte

lonen maakten dat er niet veel meer van Trumbleward overbleef dan een menselijke schim. Hij bleef wel lid van de Labour Party in Carringbush, maar het was uit met zijn politieke activiteit. Hij bleef wanhopig verlangen naar de maatschappelijke positie en het gevoel van kracht die zijn lidmaatschap van het Parlement hem gegeven hadden. Hij zette zijn onderbroken studie van de dichters voort en vond enige troost in het lezen van Shelley, Keats, Adam Lindsay Gordon en een massa andere dichters. Hij deed zijn best zijn neigingen om dure dingen te kopen en naar de races te gaan de kop in te drukken, om in staat te zijn zijn vrouw en zijn twee jonge kinderen te onderhouden.

Toen brak nog geen jaar later het zonnetje plotseling door de wolken. Een verkiezing werd overhaast geforceerd. Op een goede dag vond Tom Trumbleward bij zijn thuiskomst een briefje met het verzoek een bezoek te brengen aan Mr. Frank Lammence. Hij had Lammence nog nooit ontmoet, maar hij wist wie hij was en hoe hij was. Hij durfde zich met de hoop vleien dat Lammence hem, een uitgestoten politicus, weer in de zadel zou helpen. Lammence stelde hem aan John West voor. Het bleek dat het Labourlid voor Carringbush er op de een of andere manier in geslaagd was bij de vorige voorverkiezing gekozen te worden zonder de hulp van John West. Hij gaf blijbaar zo weinig om zijn politieke toekomst dat hij de strijd aanbod, niet alleen tegen John West, maar ook tegen Aartsbisschop Malone. In zijn overmoed had hij zich bij Blackwell aangesloten en zich gekeerd tegen de katholieke invloed in de Partij. John West zei tegen Trumbleward dat hij die vermetele kerel uit het Parlement wou hebben en dat hij Tom uitgekozen had om dat karweitje op te knappen. Tom verklaarde zich daartoe bereid zonder over de consequenties na te denken. Hij had dat lid in de oude Socialistische dagen goed gekend, maar daardoor liet hij zich niet weerhouden.

Toen hij wegging had John West hem teruggeroepen. „Wacht U even Mr. Trumbleward, U weet toch dat ik destijds Davison als tegencandidaat tegen U opgesteld heb. Sorry, maar ik wou hem in het Parlement hebben

en Uw zetel was bekend terrein voor hem. Ik heb toen besloten U mettertijd een nieuwe zetel te bezorgen." Tom Trumbleward zei niets. West had dus opzettelijk gezorgd dat hij verslagen werd om hem klein te krijgen! Hij won de voorverkiezing en daarna de zetel. Hij wist dat hij een baantje voor zijn hele leven had als hij naar John West's pijpen danste. Hij had eerst wel last van gewetensbezwaren maar hij smoorde de stem van zijn geweten door een cynische houding aan te nemen ten opzichte van het leven in het algemeen, het Socialisme en de strijd van de arbeiders.

West had weliswaar niet veel van hem verlangd, maar zoals alle Labour-leden wist hij dat John West speculeerde op de dag dat de Partij de Regering van Victoria zou vormen. Dan zou hij met al zijn eisen op de proppen komen.

Tom Trumbleward had erg met zichzelf te doen. Het zou niet lang duren of hij zou de verloochening van zijn ideeën metterdaad moeten bevestigen zonder ooit zijn ambitie om partijleider te worden verwezenlijkt te zien. Het was te gek dat Horan, die Ierse stommeling, voorgetrokken werd boven hem, Tom Trumbleward, de schrijver, de redenaar, de man van beschaving en lezer van gedichten! Geestdrijverij en anders niet! West wist dat hij atheïst was. West gaf de voorkeur aan katholieken. In ieder geval moet ik blij zijn dat hij mij in reserve houdt.

Tom Trumbleward had geen zin naar huis te gaan. Hij besloot Marion op te bellen, een actrice en een vriendinnetje dat hij opgepikt had sinds hij de politiek vaarwel gezegd had. Hij zette een hoge borst op, trok zijn niet bepaald slanke middel in en liep met een iets veerkrachtiger tred naar buiten.

Ze zouden samen eten en drinken en vrolijk zijn en in haar armen zou hij de zorgen vergeten die nu eenmaal het lot zijn van iemand met een verfijnde smaak, met idealen en die deelneemt aan het woelige spel der politiek.

Inmiddels was Arthur West bij zijn broer binnengelopen. Hij zag er uit als een leken-predikant, met zijn

recht achterover gestreken witte haar, zijn witte snor, zijn celluloid boord die een nummer te groot was, zijn zwarte pak dat betere dagen gekend had, totdat wie hem goed bekeek zag dat zijn ogen alle uitdrukking verloren hadden.

Arthur West waardeerde de bescherming tegen de wet die zijn broer hem gaf en bleef zo nu en dan nog in zijn buurt als bodyguard. De drang tot geweldpleging was nog steeds krachtig in hem en vond een uitweg als tussenpersoon van John West met de gang van Tanner en als voornaamste schrikaanjager in verkiezingscampagnes. In werkelijkheid had hij zijn leven echter aan Richard Bradley gewijd. Arthur West had nooit de woorden van vertroosting vergeten, zo lang geleden in de Pentridge gevangenis tot hem gericht: „Trek je d'r maar niks van an, jong. Het is gauw afgelopen.”

Bradley was ondergedoken en John West dokte ongaarne op om hem schuil te houden. De misdaad die hij in koelen bloede bedreven had kon ernstige gevolgen voor John West gehad hebben, al was zij ook zonder zijn goedvinden begaan.

Nauwelijks had Bradley zijn tijd uitgezeten voor de inbraak in het Vakbondgebouw of hij was begonnen plannen met Snoopy Tanner te beramen voor een be-roving op klaarlichte dag. De politie van Victoria, tot wanhoop gedreven door de slechte levensomstandigheden en de lage bezoldiging, was in staking gegaan. De tijd was rijp om een gewaagde slag te slaan! Op een keer werd een filiaalhouder van een bank, die een tas bij zich had met £ 2.000, op de helling naar een station in een van de voorsteden aangehouden door twee mannen — Bradley en een nieuweling in Snoopy's gang, Martin geheten. Bradley moet wel een afgrijselijke indruk gemaakt hebben op de bankman: een litteken liep van achter zijn linkeroor over zijn wang tot op zijn kaak, een hoed met een brede rand was diep over zijn asymmetrische gezicht getrokken en zijn meedogenloze ogen waren een nog grotere bedreiging dan de revolver, welks omtrekken duidelijk zichtbaar waren in zijn jaszak.

„Geef op die tas,” mompelde hij en Martin deed een

stapje naar voren. De bankbeambte verzette zich tegen de pogingen van Martin hem de tas te ontrukken. Bradley joeg hem zonder de minste wroeging drie kogels in zijn lijf. Daarop spoedden hij en Martin zich naar de vlakbij klaarstaande auto.

Toen Tanner in vliegende vaart wegreed schreeuwde Arthur West die naast hem zat tegen Bradley: „Wat is er gebeurd? Moest je die rotvent een kogel in z'n lijf jagen?” Bradley gaf geen antwoord.

Martin, die met opengesperde ogen en doodsbleek achterin zat, schreeuwde: „en het was niet eens nodig. Ik had de tas al. Ik heb nog nooit een revolver bij me gehad. Wat zal er nou met me gebeuren?”

Tanner zei: „Hou je kiezen op mekaar, dan gebeurt er niks.”

Ze werden niet achtervolgd. Arthur West stapte in de city uit en de anderen spoedden zich naar een schuilplaats die ze tevoren ingericht hadden.

De volgende dag ging de pers geweldig tekeer en eiste dat er een eind gemaakt zou worden aan de golf van misdaden door georganiseerde gangs. John West liet Arthur bij zich komen en zei tegen hem dat hij schoon genoeg had van Tanner en Bradley. Arthur paste er wel voor op te zeggen dat hij zelf op het toneel van de misdaad was geweest en vroeg zijn broer geld voor de vluchtelingen. John West weigerde eerst, maar draaide toen bij. Arthur trok zich niets aan van Martin, maar Bradley mochten ze niet vangen.

De bankbeambte had tegen de man in wiens armen hij de laatste adem uitgeblazen had, gezegd: „Het mannetje dat mank liep heeft de schoten gelost.” Zelfs John West's grote macht kon Bradley niet redden als hij gepakt werd, maar Arthur en Tanner waren geslepen kerels en konden er misschien iets op vinden dat hij niet gepakt werd. Tanner bracht Bradley en Martin van de ene schuilplaats naar de andere, maar de politie zat hen op de hielen. De rechercheurs waren toen niet in staking en spanden zich, opgezweept door het gehuil van de pers en de weerloze bevolking, tot het uiterste in. Het zou niet lang duren of de opgejaagde vluchtelingen zouden gepakt worden.

Arthur West herinnerde zich hoe Piggy in 1915 opgeofferd was om Bradley te redden en beraamde toen een duivels plan. Als een van de twee mannen afzonderlijk gepakt werd, zou die gehangen worden en dan zou de openbare mening gerustgesteld zijn. Snoopy Tanner was meer dan bereid daaraan mee te werken om zichzelf, en Bradley in één moeite door, veilig te stellen voor gevangenisstraf of nog erger. Hij bracht Bradley en Martin afzonderlijk onder, belde toen een bevriende rechercheur op en sprak met hem af dat hijzelf met Martin gearresteerd zouden worden, en dat hijzelf weer op vrije voeten zou worden gesteld, om de verdenking van zich af te leiden dat hij de hand had gehad in de arrestatie van Martin.

Martin werd dienovereenkomstig gepakt, schuldig bevonden en tot de strop veroordeeld zonder enig vermoeden te hebben dat hij verraden was. Daarop bracht de leider van een concurrerende gang Martin in de gevangenis een bezoek en vertelde hem de waarheid — Tanner en Arty West hadden hem 'de das omgedaan'. Martin's advocaat liet Frank Lammence via Arthur West weten dat Martin tegenover de politie alles 'uitkotsen' zou wat hij wist van Snoopy Tanner's gang, zijn verbindingen en beschermers. John West was woedend en zat met de handen in 't haar. Snoopy Tanner kwam echter spoedig met een plan dat uitkomst moest brengen: ze zouden Martin uit de gevangenis in Melbourne 'ontzetten'. Toen Arthur West hem het plan overbracht merkte John West op dat het gelijk zou staan met zelfmoord: Martin zou te streng bewaakt worden, hij zou een lijk zijn voordat hij bij de buitenmuur kwam. Toen had Arthur West heel gemoedereerd geantwoord: „Snoopy zegt dat dat er niet op aankomt. Dat zou Martin des te beter de mond snoeren.”

Ze maakten een afspraak met een bevriende bewaker dat hij een stuk of wat handdoeken van de gevangenis aan elkaar zou knopen. Op het overeengekomen tijdstip werd dit geïmproviseerde touw Martin in handen gespeeld, maar hij vergewiste zich van de lengte voordat hij de laatste sprong naar de muur waagde, die vrijwel met zelfmoord gelijk stond. Het touw was niet lang

genoeg! Daar hij vermoedde dat er een plan beraamd was om hem dood te laten schieten bij zijn poging om te ontvluchten liep Martin naar een cipier en eiste dat hij in zijn cel opgesloten zou worden.

Toen kwam het noodlot tussenbeide in de vorm van de Katholieke godsdienst en legde Martin voor eeuwig het zwijgen op. Hij was grootgebracht in het Katholieke geloof en werd nu door zijn gewetenswroegingen en de angst voor de dood weer in de armen van het geloof zijner jeugd gedreven. Hij beleed zijn zonden, herwon zijn zielerust en wachtte gelaten de komst van de beul met de strop af.

John West begon te vinden dat zijn misdadige associatie hem te lastig werd. Dergelijke associaties gaat men echter gemakkelijker aan dan dat men ze verbreekt. Hij kon Tanner in ieder geval nog niet missen. Hij zei tegen Arthur dat hij nooit meer een dergelijk risico mocht lopen, zelfs niet als het mirakel van de politiestaking zich mocht herhalen. Sinds die tijd hadden de veten tussen de gangs geleid tot schietpartijen, maar er gebeurde niets waardoor John West in moeilijkheden geraakte.

Hij had vandaag Arthur bij zich laten komen om hem te vertellen dat hij een nieuw plan had om Tanner en een paar van zijn meest vertrouwde handlangers te gebruiken.

Hij stelde zijn broer op de hoogte van zijn plan. In Amerika werd het drankverbod gehandhaafd. Hij, John West, had een uitgebreide distilleerderij in Australië die grote hoeveelheden gin en whisky fabriceerde. De drank was echter heel slecht van kwaliteit en daarom moeilijk van de hand te doen in Australië. Zijn maatschappij was bijna op de fles, maar in Amerika zouden ze alles kopen waar alcohol in zat, zelfs Australische gin en whisky. Hij wou dat Arthur met Tanner bespreken zou hoe ze 'bootleg' drank naar Mexico konden expedieren, vanwaar deze over de grens naar Amerika gesmokkeld zou worden. Het zou moeilijk zijn een schip te vinden, maar hij zou er goed voor betalen als het georganiseerd kon worden.

Arthur West luisterde met gespitste oren, terwijl zijn

ogen heen en weer schoten. Dat plannetje kon gemakkelijk georganiseerd worden, zei hij.

„Je zou desnoods zelf een schip kunnen kopen.”

„Dat zou wel gaan, maar denk er om, dit moet absoluut geheim blijven.”

„Maak je daar niet bezorgd over.”

„Ga met Tanner praten en regel dan alles met Frank Lammence. Ik wil hier niets mee te maken hebben. Ga nu weg en hou Frank op de hoogte.”

„Uh... all right. Maar je moet me wat meer geld geven voor Bradley.”

„Waar hou je me voor? De Bank of England? Ik heb je een week of twee geleden vijftig pond gegeven.”

„Jèh, maar het kost een hoop. Ik moet eten en drinken kopen voor hem en zijn nicht die voor hem zorgt en ik moet ook stille smerissen omkopen en soms komt de een of andere zware jongen er ook achter waar Dick zit en komt hem opzoeken. 'Hoe gaat 't, Dick,' zegt die dan langs z'n neus weg. De eerste keer zie je. Dan komt ie nog 's terug en vraagt twintig pond te leen. Gewoon te leen. Ja, dat krijg je dan als je ondergedoken bent — de aasgieren vinden je. De laatste schoft die dat lolletje uithaalde hebben we op z'n lazerij gegeven; die probeert het niet voor de tweede keer.”

„Buitengewoon intelligent,” zei John West sarcastisch, „maar ik zal je één ding vertellen. Hou je buiten dergelijke knokpartijtjes. Denk er om dat je mijn broer bent. Je kan me een hoop kwaad doen. Blijf achter de schermen, zo moet je te werk gaan. Hoe dikwijls ga je Bradley opzoeken?”

„Bijna iedere avond. Hoe zo?”

„Je moet liever niet zo dikwijls gaan. D'r zijn altijd nog russen die naar hem uitkijken. 't Zou 'n mooie boel voor mij worden als ze jou tegelijk met hem inpikten, vind je ook niet?”

„Ach wat, ze krijgen Dick nooit te pakken. Zolang we poen hebben tenminste. Hij geeft zelf geen cent uit; hij gaat alleen maar 's avonds laat de deur uit om wat beweging te hebben.”

„Hoe lang moet 't zo nog duren? Waarom laat je hem niet het land uitgaan? Ik kan hier niet eeuwig mee

doorgaan." Onder het spreken haalde John West een stapeltje lapjes van tien pond uit een la in de tafel en gaf er vijf van aan zijn broer. „Hier heb je nog vijftig pond, en overdrijf de dingen niet. Zie dat je hem het land uit krijgt; dat kunnen we voor elkaar krijgen."

„Dick wil 't niet," zei Arthur haastig. „En ik kan 'm geen ongelijk geven. Hij heeft het hier beter. Hij heeft niet nodig weg te lopen." Arthur West zou het nooit toegelaten hebben dat Bradley het land uitging.

„Hang dan in ieder geval niet zoveel in zijn buurt rond. Ik denk dat ik met Frank zal bespreken of we hem het geld niet op een andere manier kunnen laten toekomen. Laat 't voorlopig maar bij 't oude, en vergeet dat bootlegkarweitje niet. Hou Frank op de hoogte."

Ongeveer in dezelfde tijd kwam Marjorie, John West's oudste dochter, uit Italië terug, waar ze drie jaar viool gestudeerd had.

Toen de dag van haar aankomst begon te naderen, verkeerde het gezin in een staat van hevige opwindung. Mrs. Moran liep zoemend als een nijvere bij door het huis om alles in orde te maken voor de feestelijke ontvangst. Mary, die buitengewoon aan haar zuster gehecht was, nodigde een paar vriendjes en vriendinnetjes uit op het diner dat ter ere van Marjorie's thuiskomst gegeven werd en kocht een cadeautje voor haar, een mooie gravure van Beethoven, Marjorie's lievelingscomponist. John junior op wie Marjorie altijd dol was geweest, was misschien het meest opgewonden van allemaal. Margo kwam thuis, zijn eigen lieve Margo. Hij kon zich haar niet voorstellen als een beroemde violiste, zoals zijn vader hoopte dat ze worden zou en dacht liever aan haar als zijn oude speelkameraad, een wildebras die in de dikke dennebomen klom en gelukkig was in de tijd voordat ze de verhalen hoorde uit het verleden van hun vader en begrepen dat hun ouders elkaar haatten. Zelfs Joe die zich nooit ergens druk om maakte scheen zich los te rukken uit zijn gewone sfeer: het ploeteren om mee te komen in de klas, het lezen van stuiversromannetjes met moord en doodslag en het likken aan lollies.

Nellie West hielp Mary en Mrs. Moran bij de opwindende voorbereidselen. Nellie had zich weer langzaam ingeleefd in haar rol van moeder, maar niet van echtgenote. Ze sliep nog altijd in de logeerkamer met Xavier, die nu ruim acht jaar was; een knappe jongen, het evenbeeld van zijn vader, maar met een dromerig, bijna somber karakter. Hij voelde dat hij anders was dan de andere kinderen, dat hij niet bij hen hoorde. Zijn moeder scheen de enige te zijn die om hem gaf. Zijn vader moest niets hebben van zijn kinderlijke pogingen tot toenadering; die scheen hem te haten. Behalve zijn moeder waren alleen oma en Mary aardig tegen hem. Hij herinnerde zich Marjorie nauwelijks, maar hij deed zijn best om mee te doen aan de opgewonden stemming. John West hield op zijn manier van Marjorie en verlangde naar haar thuiskomst. Eerst had hij zich niet geïnteresseerd voor haar muziekstudie. Hij begreep niets van klassieke muziek en gaf er niet om. Er was geen enkele snaar in zijn ziel die in trilling gebracht werd door muziek, literatuur of schilderkunst, behalve dat hij sentimenteel werd bij het zingen van 'Mother Machree' of een ander oud volksliedje dat hem deed denken aan zijn moeder of iemand anders of iets waar hij om gegeven had. Toen echter mensen die het weten konden begonnen te mompelen dat Marjorie misschien wel een beroemde violiste kon worden die overal in het buitenland concerten zou geven, begon hij er anders over te denken. Zijn dochter zou dus misschien beroemd worden en een massa geld verdienen. Zijn belangstelling werd zelfs zo groot dat hij er bij de directeur van een reeks theaters die hij financierde op aandrang een Australische tournee te organiseren voor Fritz Kreisler. De tournee was een groot succes, zowel in artistieke als in financiële zin. Tijdens zijn verblijf in Australië kwam Kreisler dikwijls bij de familie West en liet hij Marjorie hem iets voorspelen. Op zijn advies stuurde John West Marjorie naar Europa om door te studeren. Nu kwam Marjorie thuis, naar hij hoopte als een volleeerde violiste die het publiek in alle hoofdsteden van de wereld stormenderhand veroveren zou.

Marjorie zocht na het te harer ere gegeven diner haar

vader op en zei dat ze direct trouwen wou. Haar verloofde heette Paul Andreas. Ze had hem leren kennen op het conservatorium waar hij ook viool gestudeerd had. Hij was met haar meegereisd naar Australië als inkoper voor een Duitse wol-import firma. Ze had Paul de volgende avond gevraagd bij hen te komen eten, zei ze tegen haar vader. Dan zou hij hem formeel toestemming vragen met haar te trouwen.

John West was bitter teleurgesteld en kwaad op de koop toe. Het diner ter ere van Marjorie was een groot succes geweest. Er had nog nooit zo'n opgewekte stemming in het gezin geheerst, en nu was er weer een nieuw conflict. Met prijzenswaardige zelfbeheersing zei hij weinig tegen Marjorie: haar fiancé kon gerust komen, inmiddels zou hij de zaak overdenken.

In tegenstelling met de vorige avond was de stemming onder het eten gespannen en gedrukt. John West, aan het hoofdeinde van de tafel gezeten, keek Paul Andreas voortdurend kritisch aan en vatte onmiddellijk antipathie op tegen zijn aanstaande schoonzoon. Aan Andreas' accent was duidelijk te horen dat hij Duitser was en dat was op zichzelf genoeg om John West tegen hem in te nemen.

Andreas voelde zich niet op zijn gemak. Hij had moeite met de taal en scheen in grote spanning te verkeren. Hij maakte een praatje over het weer met Mrs. Moran en toen dat onderwerp uitgeput was deed Nellie haar best een gesprek met hem aan te knopen over muziek, maar ook dat vlotte niet. Toen leidde Mary, opgewekt als altijd en met veel flair het gesprek in andere banen en voelden allen zich meer op hun gemak, met uitzondering van de gast.

John West bleef Andreas' aesthetische maar sombere gezicht bestuderen. Zijn tegenzin nam toe. Die vioolkrasser was 't om Marjorie's geld te doen, om zijn geld, daar was geen twijfel aan. Hij was kennelijk een charmeur; kijk maar 's hoe hij Mary aankeek — net of hij met haar in plaats van met Marjorie trouwen wou. Hij kijkt je nooit recht aan. Marjorie zal toch niet zo krankzinnig zijn haar carrière op te geven voor die opzichtig geklede fat!

John West begon Marjorie eens goed op te nemen. Ze was kennelijk verkikkerd op Andreas, maar wat zag die lady-killer, die modepop in haar? Ze was lelijk met haar page-kop en haar recht afgeknipte ponyhaar dat over beide ronde wangen in een rechte punt uitliep als een bakkebaard; en haar dikke benen zouden, vooral nu de meisjes zulke korte rokken droegen, ook nauwelijks een attractie voor hem zijn. Nee, Andreas loerde op haar geld, maar hij zou geen kans krijgen. Geen Duitser zou de West-millioenen erven.

Na het eten stond John West op en zei zachtjes tegen Marjorie: „Ik wou je even spreken in de muziekkamer.”

„Ja, vader, nu direct.”

Hij ging zitten op een stoel bij de piano.

„Ga zitten,” zei hij. „Waarom wil je je carrière opgeven om met die... om met Andreas te trouwen?”

„Omdat ik van hem hou.”

„Omdat je van hem houdt? Je weet niet wat... Maar houdt hij van jou?”

„Natuurlijk, hij wil met me trouwen.”

„Heb je er wel eens aan gedacht dat hij misschien met je trouwen wil om je geld?”

Marjorie West werd pijnlijk getroffen door die tegenover haar zo gemene opmerking. Ze wist niet goed wat ze zeggen moest.

Ze was vrijwel op de hoogte van wat de oorzaak was van de vervreemding tussen haar ouders en ze was blij geweest dat ze zich door haar reis naar Europa aan de akelige stemming thuis had kunnen onttrekken. Ze was dol op haar moeder geweest tot ze een verhaal van haar moeders ontrouw in verband had gebracht met Xavier's afkomst; daarop was haar liefde verkeerd in stille verwijten, getemperd door meelij. Haar vaders wezen had haar steeds afgestoten. Ze had een gevoel van ontzag voor hem gehad, gesproken uit een vaag gevoel van angst, meer niet. Ze had nooit het gevoel gehad dat ze met het een of andere probleem bij hem kon komen. Ze had kunnen weten dat hij haar zo toespreken zou. Maar Paul zou hij haar niet ontnemen.

Ze zat stijf op haar stoel en vermeed haar vaders blik.

Ineens gooide ze haar hoofd achterover, stond op en keek hem uitdagend aan.

„Paul wil met me trouwen omdat hij van me houdt. U moest zulke gemene dingen niet zeggen.”

Paul Andreas had een onweerstaanbare charme voor vrouwen en Marjorie was in de eerste week dat hij op het conservatorium kwam smoorlijk verliefd op hem geworden. Eerst had hij er niet op gereageerd, maar toen ze elkaar beter leerden kennen had hij zich tegenover haar uitgesproken en haar gevraagd of ze met hem trouwen wou. Ze was opgetogen en een beetje verrast: er waren verscheidene heel wat aantrekkelijkere meisjes die Paul had kunnen hebben als hij gewild had; daar was ze van overtuigd.

„Maar het is een Duitser. Waarom heb je me dat gisterenavond niet verteld?”

„Daar heb ik geen ogenblik aan gedacht. Zijn nationaliteit maakt geen verschil.”

„De Duitsers zijn een slecht ras. Jij herinnert je de oorlog niet, daar komt het door. Geen van mijn dochters trouwt met een Duitser!”

„De Duitsers zijn een prachtig ras. Denkt U maar eens aan de beroemde musici en geleerden die ze voortgebracht hebben. Paul heeft me uitgelegd dat de hele propaganda in de oorlog op een samenraapsel van leugens berustte. Maar in ieder geval ben ik een en twintig, vader. Als ik met Paul wil trouwen kunt U dat niet verhinderen.”

„Praat niet op zo'n toon tegen me. Ik zeg dat geen van mijn dochters met een Duitser trouwt.”

„En als ik het toch doe?”

„Dan krijg je geen cent van me. Andreas loert op je geld, maar hij krijgt het niet!”

„Paul geeft niet om geld. Hij houdt van me. En ik wil Uw geld niets eens hebben, als U er zo over denkt.”

John West stond op en deed een stap in haar richting. Hij nam een verzoenende houding aan en sprak op zachtere toon: „Maar begrijp je dan niet, kind, dat het hem alleen maar om je geld te doen is? Waarom zou je je carrière voor hem opgeven? Over een jaar of twee ben je afgestudeerd. Een grote toekomst wacht je. Je

wordt beroemd en kan een hoop geld verdienen. Als je met hem trouwt loop je dat allemaal mis”.

Deze betoogtrant had het gewenste effect niet op Marjorie. Sinds ze Paul ontmoet had had ze haar ambitie om een beroemde violiste te worden opgegeven. Ze wist dat ze buitengewoon goed viool speelde en een van de beste leerlingen van het conservatorium was, maar om de graad van virtuositeit te bereiken moest je net die zelfdiscipline en dat geniale erbij hebben, die ze haars inziens miste. Ze begon haar studie te verwaarlozen; haar hele wezen ging op in haar eerste liefde. Marjorie was een religieus, romantisch meisje, die de leerstellingen van de Katholieke Kerk ten opzichte van de geslachtelijke omgang letterlijk opvolgde. Tot ze Paul ontmoette had ze haar sexuele gevoelens gesublimeerd in de muziek. Toen Paul begon notitie van haar te nemen brak een golf van aandoeningen in haar los, die iets van haar liefde en talent voor muziek scheen weg te spoelen.

„Ik geef alles op voor Paul. Ik wil nu direct trouwen en kinderen krijgen. Dat is het recht van iedere vrouw. Ik zal mijn muziek niet opgeven, maar ik wil boven alles in de wereld de vrouw van Paul worden”. John West voelde de neiging in zich opkomen zijn arm om haar hals te slaan, vertrouwelijk met haar te praten, haar vaderlijk advies te geven en haar te smeken zich aan zijn rijpere oordeel te houden, tegen haar te zeggen dat hij van haar hield en alleen maar dacht aan haar toekomstige geluk en succes, maar hij kon er zich niet toe krijgen. Hij was niet meer in staat tot vertrouwelijke omgang met mensen, zelfs niet met zijn eigen kinderen. Zelfs van hen dulde hij geen tegenspraak.

Hij zei nijdig: „je weet niet wat je doet. Je kan tegen Andreas zeggen dat hij de moeite niet hoeft te nemen bij me te komen. Geen Duitser trouwt met een dochter van me. Denk er maar goed over na en kom tot je zinnen voordat je weer naar Europa gaat. Ik heb heel wat geld aan je muziekstudie ten koste gelegd, en ik laat je je carrière niet vergooien voor die... fortuinzoeker. Denk er maar eens over. Als je je tegen mijn

dig zijn, maar bovenal zou hij streng zijn. Hij zou zijn gezin bijeenhouden; alle leden van zijn gezin zouden naar zijn pijpen dansen en onder zijn appèl staan, behalve dat ene kind, waarvoor hij niet verantwoordelijk was. Zijn geweten was zuiver; hij voedde het, gaf het onderdak en zorgde voor zijn opvoeding; meer kon het niet van hem verlangen, en Nellie evenmin. Hij deed meer dan zijn plicht. Maar wat moest hij met Marjorie beginnen? Dat dwaze kind wou haar carrière opgeven voor een fat, en wat erger was, voor een Duitser. Goed, dan moest hij haar dwingen naar rede te luisteren; er zat niets anders op.

Hij bleef erover piekeren tot hij dommelig werd. Het was later dan hij gewoonlijk ging slapen, namelijk voor tien, behalve op Zaterdagavond, dan ging hij altijd naar zijn boksinstituut.

Net toen zijn geest op het punt stond in een diepe slaap te verzinken, hoorde hij beneden fluisterende stemmen, buiten, blijkbaar op de veranda. Hij schudde zich wakker en luisterde. Hij hoorde twee fluisterstemmen — van een man en van een vrouw. Marjorie en de Duitser zonder twijfel. Denken ze soms dat andere mensen niet slapen willen? Ondanks zijn scherpe gehoor kon hij niet uitmaken waarover ze spraken, maar toen meende hij dat hij Marjorie zachtjes hoorde huilen en dat de Duitser probeerde haar te troosten. Hij stapte zijn bed uit, liep op zijn tenen naar het balkon en luisterde.

„Paul! Paul! Je houdt toch van me, hè, Paul? Voor jou wordt het hierdoor toch niet anders tussen ons, hè?”

Marjorie's stem, trillend van aandoening, was nu duidelijk hoorbaar. Hij kon het op fluisterende toon gesproken antwoord van Andreas niet verstaan, maar Marjorie's huilen bleef tot hem opstijgen. Toen hoorde hij dat ze elkander kusten en dat Marjorie zachtjes tegen hem zei: „O Paul, liefste Paul, ik hou zo van je. Je moet nooit van me weggaan, Paul.”

Plotseling welde een bittere haat tegen Paul Andreas in hem op in de donkere nacht. Die Duitser bezoedelde de liefde van zijn dochter en ruïneerde haar carrière,

alleen maar om haar geld in de wacht te slepen. Over m'n lijk, vuile schoft van een Duitser!

John West hoorde hoe ze hijgden en steunden. Ze omhelsden elkaar en bleven elkaar in het donker kussen. Hij voelde dat zijn woede opkwam en dat die gemengd was met een vreemd soort afgunst. Voor het eerst van zijn leven kwam hij tot het besef dat zijn dochters volwassen geworden waren en dat ze vrouwen geworden waren die lichamelijke aantrekkelijkheid voor mannen hadden. Die gedachte was een eigenaardige, ontstellende gewaarwording voor hem.

Plotseling klonk zijn stem als een zweepslag in het nachtelijk duister: „Ga naar bed, Marjorie. Wat denk je wel, wou je het hele huis wakker maken?”

Na een ogenblik van absolute gespannen stilte op de veranda beneden hem zei Marjorie: „Sorry vader. Ik wist niet dat U nog op was.”

„Dan weet je het nu, en 't is een schande dat sommige mensen zich niet weten te gedragen en misbruik maken van de hun geboden gastvrijheid!”

John West ging weer naar bed en hoorde niets meer op de veranda beneden. Zijn zenuwen waren gespannen en bittere gedachten woelden door zijn geest. Hij lag nog langer dan een uur te denken, niet aan de Labour Party of aan Maurice Blackwell, maar aan de middelen waardoor hij de aanslag van van Paul Andreas op de liefde van zijn dochter en op zijn geld zou kunnen verijdelen.

Als men op de schijn kon afgaan kon niemand de gewichtige positie waarin John West en Sugar Renfrey hem geplaatst hadden minder waardig geacht worden dan Jim Morton, toen hij hem een paar dagen later de hellende Bourke Street afliep. Het was een prachtige lente-ochtend, maar het warme zonnetje kon hem niet opbeuren, want hij was moe en wat erger was, hij had honger. Morton was lang en liep rechtop, maar hij was mager en hij zag er ziekelijk uit. Zijn kleren — een jasje en een broek die niet bij elkaar hoorden — waren netjes maar kaal. Zijn hakken waren versleten en hij hinkte een beetje. Hij had een gat in de zool

dig zijn, maar bovenal zou hij streng zijn. Hij zou zijn gezin bijeenhouden; alle leden van zijn gezin zouden naar zijn pijpen dansen en onder zijn appèl staan, behalve dat ene kind, waarvoor hij niet verantwoordelijk was. Zijn geweten was zuiver; hij voedde het, gaf het onderdak en zorgde voor zijn opvoeding; meer kon het niet van hem verlangen, en Nellie evenmin. Hij deed meer dan zijn plicht. Maar wat moest hij met Marjorie beginnen? Dat dwaze kind wou haar carrière opgeven voor een fat, en wat erger was, voor een Duitser. Goed, dan moest hij haar dwingen naar rede te luisteren; er zat niets anders op.

Hij bleef erover piekeren tot hij dommelig werd. Het was later dan hij gewoonlijk ging slapen, namelijk voor tien, behalve op Zaterdagavond, dan ging hij altijd naar zijn boksinstituut.

Net toen zijn geest op het punt stond in een diepe slaap te verzinken, hoorde hij beneden fluisterende stemmen, buiten, blijkbaar op de veranda. Hij schudde zich wakker en luisterde. Hij hoorde twee fluisterstemmen — van een man en van een vrouw. Marjorie en de Duitser zonder twijfel. Denken ze soms dat andere mensen niet slapen willen? Ondanks zijn scherpe gehoor kon hij niet uitmaken waarover ze spraken, maar toen meende hij dat hij Marjorie zachtjes hoorde huilen en dat de Duitser probeerde haar te troosten. Hij stapte zijn bed uit, liep op zijn tenen naar het balkon en luisterde.

„Paul! Paul! Je houdt toch van me, hè, Paul? Voor jou wordt het hierdoor toch niet anders tussen ons, hè?”

Marjorie's stem, trillend van aandoening, was nu duidelijk hoorbaar. Hij kon het op fluisterende toon gesproken antwoord van Andreas niet verstaan, maar Marjorie's huilen bleef tot hem opstijgen. Toen hoorde hij dat ze elkander kusten en dat Marjorie zachtjes tegen hem zei: „O Paul, liefste Paul, ik hou zo van je. Je moet nooit van me weggaan, Paul.”

Plotseling welde een bittere haat tegen Paul Andreas in hem op in de donkere nacht. Die Duitser bezoedelde de liefde van zijn dochter en ruïneerde haar carrière,

alleen maar om haar geld in de wacht te slepen. Over m'n lijk, vuile schoft van een Duitser!

John West hoorde hoe ze hijgden en steunden. Ze omhelsden elkaar en bleven elkaar in het donker kussen. Hij voelde dat zijn woede opkwam en dat die gemengd was met een vreemd soort afgunst. Voor het eerst van zijn leven kwam hij tot het besef dat zijn dochters volwassen geworden waren en dat ze vrouwen geworden waren die lichamelijke aantrekkelijkheid voor mannen hadden. Die gedachte was een eigenaardige, ontstellende gewaarwording voor hem.

Plotseling klonk zijn stem als een zweepslag in het nachtelijk duister: „Ga naar bed, Marjorie. Wat denk je wel, wou je het hele huis wakker maken?”

Na een ogenblik van absolute gespannen stilte op de veranda beneden hem zei Marjorie: „Sorry vader. Ik wist niet dat U nog op was.”

„Dan weet je het nu, en 't is een schande dat sommige mensen zich niet weten te gedragen en misbruik maken van de hun geboden gastvrijheid!”

John West ging weer naar bed en hoorde niets meer op de veranda beneden. Zijn zenuwen waren gespannen en bittere gedachten woelden door zijn geest. Hij lag nog langer dan een uur te denken, niet aan de Labour Party of aan Maurice Blackwell, maar aan de middelen waardoor hij de aanslag van van Paul Andreas op de liefde van zijn dochter en op zijn geld zou kunnen verijdelen.

Als men op de schijn kon afgaan kon niemand de gewichtige positie waarin John West en Sugar Renfrey hem geplaatst hadden minder waardig geacht worden dan Jim Morton, toen hij hem een paar dagen later de hellende Bourke Street afliep. Het was een prachtige lente-ochtend, maar het warme zonnetje kon hem niet opbeuren, want hij was moe en wat erger was, hij had honger. Morton was lang en liep rechtop, maar hij was mager en hij zag er ziekelijk uit. Zijn kleren — een jasje en een broek die niet bij elkaar hoorden — waren netjes maar kaal. Zijn hakken waren versleten en hij hinkte een beetje. Hij had een gat in de zool

van zijn rechterschoen en daardoor kwam zijn voet bij iedere stap in aanraking met het asphalt van het trottoir. Hij moest zich nodig scheren ook.

Jim Morton was niet tevreden over de vorderingen die de Communistische Partij in Australië maakte. Een jaar nadat Percy Lambert en anderen de partij hadden opgericht, was zij uiteengevalen door gebrek aan eensgezinde politiek, maar was naderhand gereorganiseerd. Lambert bleef geen lid; hij was langzamerhand tot de overtuiging gekomen dat de beweging ontijdig was. Wel bleef hij de onofficiële leider van de stuk of tien mensen die samen de leden van de Afdeling Victoria vormden.

Jim Morton was begonnen de strijd als hopeloos te beschouwen. Hij was geen Tom Mann, maar een tamelijk competente organisator en spreker. Buiten de vaste karweitjes, zoals het verkopen van pamfletten en het vervullen van spreekbeurten aan de oever van de Yarra, en het voeren van agitatie onder de werklozen en de georganiseerde arbeiders, bestond zijn officiële taak in het leiden van het Vakverenigingswerk van de Partij.

Die taak bestond daaruit, dat hij zoveel mogelijk invloed moest uitoefenen op de meer militante leiders van de vakbonden ten opzichte van de belangrijke strijdvragen van den dag. Zijn baantje was zwaar en zijn invloed van weinig betekenis.

Hij hinkte verder en hield zijn laatste sixpence in zijn broekzak omklemd alsof hij bang was dat hij eruit zou springen.

Hoe lang was het nu al geleden dat hij gevlucht was uit het armelijke huisje, waar zijn ouders hem als kind hadden heengebracht bij hun aankomst uit Ierland? Hoe lang geleden dat hij weggelopen was van een schip in Melbourne en de zee niet meer zien of luchten kon? Hij had hier en daar werk gekregen en was gewend geraakt aan het leven aan de wal. Hoe lang geleden was het al dat hij Zondags naar de Yarra-oever gelopen was omdat hij niets anders te doen had en geluisterd had naar de onweerstaanbare Joe Shelley als hij een talrijk publiek bezwoer zich te

organiseren en de dag voor te bereiden waarop de armen en verworpenen zouden ontwaken en het juk van de gehate klasse der bezitters van zich af zouden schudden? Hoe lang geleden sinds de naam Lenin zijn geest in vuur en vlam had gezet? Hoe lang geleden sinds hij zich gedrongen gevoeld had zich op te geven als lid van de Communistische Partij?

Hij bleef staan bij de hoek van een hotel en aarzelde. Hij had er een vermoeden van dat het knagende gevoel in zijn lijf evenzeer het gevolg was van het feit dat hij sinds tijden niet gerookt had als van zijn honger. Wanneer had hij de laatste keer gerookt? Wanneer we tabak hebben roken we tot we er misselijk van worden, maar wanneer we geen tabak hebben snakken we ernaar en hechten veel groter waarde aan het roken dan het in werkelijkheid betekent. Wat zou hij niet geven voor een cigaret — nu meteen! Hoe lang was het nu al geleden dat hij zijn laatste peukje met weerszin maar met grote begeerte had opgerookt? Nog geen twee dagen geleden! Maar het leek jaren!

Hij maakte de balans op. Fivepence voor een kop thee met een balletje gehakt in het goedkope restaurant, aan de overkant, dan zou hij met nog één penny op zak niet volkomen platzak zijn; dan naar het bureau van de *Age* en de aangeboden betrekkingen door- kijken of er wat voor hem bij was. Hij moest geld hebben voor de huur, voor eten en voor nieuwe hakken en zolen. Het zou betekenen dat hij zijn politieke werk alleen in zijn vrije tijd kon doen. Je kon geen wonderen doen; hij moest leven. Van de collectes op vergaderingen kon je geen cigareten kopen. Geef op je centen, Jimmy. Wat kan het de arbeiders schelen dat je op de keien zit, dat je achter bent met de huur, dat je schoenen en kleren versleten zijn? Hij haalde zijn schouders op; misschien zal ik me een beetje beter voelen als ik die thee en dat balletje gehakt naar binnen geslagen heb.

Toen hij de trottoirband afstapte zwenkte een grote auto in zijn richting. Hij sprong achteruit. De auto stopte onder geknars van de remmen bij de trottoirband en iemand stapte uit. Jim Morton had het land.

De man kwam met zijn armen zwaaiend op hem toe. Hij had een bolhoed op en een dikke sigaar stak in de hoek van zijn mond. Jim Morton kende hem van naam en had hem ook wel eens gezien. Het was Sugar Renfrey.

„Je bent Jim Morton, hè?”

„Ja. Is dat soms een reden om me te overrijden?”

Sugar gaf hem een vriendschappelijke klap op zijn rug.

„Och man, ik was nog een kilometer van je af. Mijn zoon zit aan het stuur, kijk maar, en die rijdt er maar op los. Een tikje roekeloos. Ik was op zoek naar je en we reden zo'n beetje rond en toen zegt-ie: ‚Kijk, daar heb je Morton, daar op de hoek,‘ Als je van de duivel spreekt, zeg ik. M'n naam is Renfrey. Je kent me geloof ik.”

„Ik heb je naam wel 's horen noemen,” zei Morton die nog uit z'n humeur was, maar die zich te slap voelde om lang kwaad te blijven.

„Ga je mee een borreltje drinken?”

Morton aarzelde. Was het niet Henry Lawson die gezegd had dat de mensen iemand die honger heeft vaak een borreltje aanbieden maar zelden iets te eten? „All right,” zei hij. Sugar pakte hem tamelijk ruw bij de arm en ze gingen de bar binnen.

„Wat zal 't zijn?”

„Een whisky soda.” Morton dacht dat hij een biertje niet binnen zou kunnen houden, maar dat een whisky soda hem goed zou doen.

Morton wist dat Sugar achter de schermen een invloedrijk mens was in de Labour Party: een vertegenwoordiger van de mysterieuze John West. Sugar bestelde twee whisky soda's en leunde over de bar, terwijl hij loense blikken om zich heen wierp en zijn onaangestoken sigaar met het puntje van zijn tong van de ene kant van zijn mond naar de andere rolde.

De Darwin-theorie klopt, dacht Morton. 't Zal mij benieuwen wat die mensaap van me wil.

„Weet je, ik vind 't 'n verdomd schandaal dat 'n flinke jonge vent zoals jij d'r zo kaal als 'n luis uitziet; dat ie rondloopt terwijl z'n gat door z'n broek heen kijkt,” zei Sugar op vertrouwelijke toon.

Terwijl hij sprak nam Morton heel behoedzaam een slokje van zijn whisky; hij kreeg eerst een raar gevoel in zijn maag, toen in zijn hoofd en werd duizelig en misselijk. Toen zijn hoofd een beetje opklaarde zei hij: „m'n kleren zijn nog niet tot op de draad versleten.” „'n Jonge kerel zoals jij zou 't ver in zaken kunnen brengen. Je bent een goeie spreker en je hebt 'n hoop gelezen. Ik zou je 'n baantje kunnen bezorgen in een klerenfabriek. In een van John West's zaken. Ik ben er directeur van.” Sugar nam 'n gewichtig air aan en stak zijn dikke duim in het armsgat van zijn vest. Morton gaf geen antwoord.

„Waarom geef je dat zwaaien met de rooie vlag niet op? Wat schiet je d'r mee op?”

„Veel schiet ik 'r niet mee op, dat is zo.”

„Tuurlijk niet. Waarom ga je niet in de Labour Party? Ik zal je inwerken en je dat baantje bezorgen waar ik 't over had. En ik zal zorgen dat je in het Parlement komt. Ik zal zorgen dat Jack West je d'r in werkt.”

Morton nam kleine slokjes van zijn whisky. Nu de eerste uitwerking voorbij was kikkerde hij een beetje op. Dat kan interessant worden. In de ogen van Morton, zoals in die van de meeste mensen, was Jack West een mysterieuze macht achter de schermen. Hij had gehoord dat West boks-instituten en race-courses bezat en God weet wat nog meer, en dat hij in de goeie tijd geld verdiend had aan een toto in Carringbush.

Morton besloot uit te vissen waar het precies om ging. „Gaat dat zo makkelijk?”

„Jèh, Jack West is de man die aan de touwtjes trekt bij de meeste voorverkiezingen. En als er iets scheef loopt vervalsen we de stembriefjes.”

Sugar nam zijn sigaar uit zijn mond en schaterde van het lachen, gaf toen Morton een harde klap op zijn rug, zodat de whisky bijna uit zijn glas vloog.

„En wou je dat allemaal voor niks doen voor me?”

„Dat is te zeggen, nee, niet helemaal. D'r is 'n vent die geld geeft aan de Communistische Partij, die zich Lid Nummer Negen noemt. Hij schrijft in dat blad van de rooien, de *Workers Weekly*, bijna in elk nummer. Weet je wie dat is?”

„Nee, ik zou 't je niet kunnen zeggen.”

„Toch niet 'n zekere Blackwell? Hij heeft fel geprotesteerd toen de Labour Party besloot alle Communisten uit de Partij te stoten.”

„Nee, Blackwell is geen lid van de Communistische Partij.”

„Dat zeg jij, maar wij geloven dat hij het wèl is.”

„Hoe bedoel je 'wij'?”

„Ik en Jack West.”

„Nou dan hebben jullie 't mis.”

„Goed, laten we 't mis hebben, maar als jij zegt dat hij 't is wordt ie niet gekozen.”

Dat wordt spannend, dacht Morton. Ze proberen te bewijzen dat die goeie Morrie een Rooie is, zo zo. „Wat zou ik dan moeten doen?”

Sugar boog zich voorover naar hem en keek de lege bar rond met het air van een samenzweerder. „Dat zal ik je zeggen. Je krijgt vijftig pond van me als je zwart op wit verklaart dat Blackwell Lid Nummer Negen is. Hij heeft onze kandidaat in de voorverkiezing verslagen, snap je. Als we kunnen bewijzen dat hij lid van de Communistische Partij is wordt zijn candidatuur natuurlijk ingetrokken en krijgt onze man die, en daarna de zetel. Wie door Labour kandidaat gesteld wordt is zeker van de overwinning.”

„Vijftig pond is een hoop geld. Je schijnt er tuk op te zijn Blackwell te wippen.”

„Jèh, hij staat ons in de weg.”

„En hij blijft jullie in de weg staan als ik niet op je aanbod inga?”

„Zover zou ik niet willen gaan. Als we niet aantonen kunnen dat Blackwell een rooie is zullen we onze man als tegencandidaat opstellen. En dan gebruiken we Snooty Tanner's gang bij de campagne.”

Wat ben je toch een opschepper, dacht Morton. Ik had gedacht dat die machtige West wel iemand had die slimmer dan jij was voor dit karweitje.

„Kom, neem nog een borrel,” zei Sugar, overtuigd dat hij het zaakje goed aanpakte. „Als je het doet hoef je je nergens meer om te bekommeren. De arbeiders kan 't geen barst verdommen. Ze zijn net een kudde scha-

pen. Sla toe. Vijftig pond en een makkie. Een baantje waardoor je een man van betekenis wordt. Zoiets wordt je niet iedere dag aangeboden."

Jim Morton sloeg zijn borrel achterover. Hij had genoeg gehoord. Hij kon het geld maar al te best gebruiken, maar dergelijk geld niet. Hij moest maar meteen opstappen en met Morrie Blackwell en Percy Lambert gaan praten.

„'t Is een hele beslissing," zei hij. „Ik moet er eerst eens goed over denken."

Sugar wou eerst nog verder betogen, maar zei ten slotte: „Goed dan. Ik geef je tijd tot morgen. Weet je wat, we zien mekaar morgenavond om tien uur bij het gemeentehuis van Carringbush. Dan heb ik die vijftig pond bij me, en het stuk dat je tekenen moet."

Morton zag de auto de heuvel oprijden, stak toen de straat over en ging het restaurant binnen. Hij schrokte een balletje gehakt op en wierp afgunstige blikken naar een dikke vrouw tegenover hem die zich tegoed deed aan een biefstuk met spiegeleieren. Hij ging weer naar buiten en liep de heuvel af naar een atelier voor costumes en theaterbenodigdheden, waar Percy Lambert werkte. Aan de wand hingen griezelige maskers en op de planken lagen allerlei requisieten.

Lambert was net bezig met een klant die een snor moest hebben en een paar verschillende modellen aanpaste en daarbij gesticuleerde.

Toen de klant weg was ging hij bij de toonbank staan en zei: „Kan ik je even spreken, Percy?"

„Goed Jim, ga maar even mee naar achteren."

Morton liep achter Lambert aan naar een kamertje achter in het atelier. Hij vertelde hem wat er aan de hand was. Lambert floot zachtjes en ging toen naar de telefoon in het atelier. Morton hoorde dat hij met Blackwell sprak.

Lambert kwam terug. Hij was een beetje dikker geworden en zijn haar was dunner en grijzer geworden. Hij had nog steeds grote invloed in de kringen van de Communistische Partij en onderhield in zijn functie van bestuurslid van de Bond van Vakverenigingen nauw contact met Morton.

„Morrie komt direct hierheen.”

„Goed. Wat vind je dat we doen moeten?” zei Morton.
„Ik vind dat je je aan je afspraak moet houden en Sugar aan 't lijntje houden moet. Ik zie hier een goeie kans niet alleen om te maken dat Morrie weer verkozen wordt, maar ook om Renfrey te isoleren en misschien wel uit de partij te laten stoten. Je gaat dus morgen naar Renfrey en je doet net of je zal doen wat hij van je verlangt, maar je zegt dat je de zaak nog een paar dagen in beraad wil houden. Wij maken ondertussen een pamflet waarin Renfrey en West aan de kaak gesteld worden en sturen dat tegen de dag van de stemming aan de bladen. Daar wachten we mee tot het laatste ogenblik, zodat ze geen tijd hebben erop te reageren.”

Jim Morton begon nu duidelijker te beseffen dat hij zich met iets gevaarlijks ingelaten had. Hij voelde zich niet op zijn gemak door het gezegde van Renfrey dat Snoopy met zijn mannetjes erbij gehaald zouden worden. Hij had een angstig voorgevoel.

„Een goed idee, Percy; we zullen zien hoe Morrie er over denkt.”

Lambert was enthousiast. „Zo krijgen we een prachtkans om Renfrey en de gang van West te ontmaskeren en hun een flinke klap toe te dienen. Ze ruïneren de beweging; we kunnen nu misschien hun politieke invloed vernietigen. De grote massa van de arbeiders zal Morrie steunen, en zelfs een aantal mensen die zich door West laten intimideren. Renfrey zei dat hij Tanner en zijn gang erbij zou halen, niet? Goed, dan moeten we zorgen dat we revolvers bij ons hebben. Heb je een vergunning?”

„Nee.”

„Ik zou er toch maar liever een in je zak stoppen.”

„Nee, Percy, dat doe ik niet.”

„Ik wel, het kan best op een vuurgevecht uitdraaien.”
Ze hoorden voetstappen in het atelier. Lambert keek om het hoekje van de deur. „O, ben jij 't, Morrie. Kom binnen.”

Maurice Blackwell kwam het kamertje binnen, zette zijn zwarte hoed af en ging zitten op een stoel die

Lambert hem aanbood. Blackwell was een man van gemiddelde lengte en lichaamsbouw; een haarlok viel zijdelings over zijn hoge voorhoofd. Hij had een rond, goedgehartig gezicht. Zijn kleren waren zwart en eenvoudig en erg ouderwets. Blackwell behoorde tot de linkerrijde van de Labour Party en verzette zich fel tegen de invloed van John West en de Aartsbisschop. Hij was de ziel van de oppositie geweest, die op een onlangs gehouden vergadering gepoogd had te verhinderen dat de Communisten uit de Labour Party gestoten werden, maar het was hem niet gelukt. Hij zag er precies zo uit als hij was: een rustige huisvader en een gestudeerd man, maar zijn beste kennissen wisten dat hij beschikte over een grote reserve energie en moed en dat hij niet van zijn principes afweek.

„Wat is er aan de hand, Percy?” vroeg Blackwell. Hij luisterde naar het verslag dat Morton en Lambert uitbrachten.

„Ja, Percy, we zullen hen aanpakken. Ik kan niet zeggen dat ik het helemaal eens ben met je plan om Renfrey om de tuin te leiden; 't is een man die gauw tot geweldmaatregelen overgaat en iemand die alle gevoel van verantwoordelijkheid mist. Ik zou er de voorkeur aan geven hem uitsluitend met politieke middelen te bestrijden. Niettemin zie ik dat er mogelijkheden in zitten en ik zal me er dus niet tegen verzetten.” Daarop zei Blackwell tegen Morton: „Je begrijpt toch goed, Jim, dat het een gevaarlijke onderneming is, hoop ik.” „Ja Morrie, dat begrijp ik heel goed, maar ik vind dat het plan van Percy heel goed is,” zei Morton zonder veel overtuiging.

„En ben je bereid er mee door te gaan? Jij bent namelijk degen die het grootste risico op zich neemt.”

„Ja, ik zet het door, dat lijkt me 't beste. Ik ga in ieder geval morgenavond met Renfrey praten; daar is niets aan te doen.”

Blackwell stond op. Lambert zei half schertsend tegen hem: „Ik zou me maar een revolver aanschaffen, Morrie.”

„Nee, ik hou niet van gewelddmiddelen, dat weet je. Ik zal ze op mijn eigen manier bestrijden.”

De volgende avond stond Jim Morton voor het Gemeentehuis van Carringbush te wachten. Hij schrok onwillekeurig toen de grote klok tien uur begon te slaan. Hij beefde als een juffershondje.

Op hetzelfde ogenblik dat de laatste slag weergalmd had kwam er een auto aan en stapte Sugar Renfrey uit. Hij keek naar alle kanten om zich heen en liep toen op Morton toe.

„Ga mee, dan kunnen we in de auto praten.”

Morton aarzelde even en ging toen mee. Ze gingen voorin zitten. Morton zag dat er twee mannen achterin zaten. Ondanks het zwakke licht herkende hij Sugar's zoon, een stevige knaap met een rond, dom gezicht. Hij keerde zich om en bekeek de ander. Zijn hoed was over zijn ogen gedrukt; hij had een witte snor en hield zijn handen in zijn jaszakken. Morton kende hem niet, maar het was Arthur West. Hij had een revolver in zijn zak die gericht was op Morton's achterhoofd.

De gespannen atmosfeer boezemde Morton schrik in. Hoe ter wereld zou hij zich uit deze netelige positie kunnen redden?

„En, heb je nog 's nagedacht over de kwestie?”

Morton moest zijn keel schrapen voordat hij een woord uitbrengen kon. „Ja, dat is te zeggen...”

„Je wou eerst 's kijken of je d'r niet meer uit kon slaan, hè?”

„Nou ja, 't is 'n vies karweitje.”

„Wat is daar vies an? Blackwell deugt niet. Je bewijst de beweging 'n goeie dienst als je meehelpt 'm uit te schakelen.”

Morton kreeg de duvel in over die opmerking, maar hield zich in. „In ieder geval moet ik meer geld hebben. Minstens honderd pond.”

Morton hoorde dat de man met de witte snor heen en weer schoof. Je kon nooit weten wat die lui zouden doen als hij te lastig werd. Hij moest zo gauw mogelijk zien weg te komen.

Sugar aarzelde. „Weet je wat,” zei hij, „behalve dat je zegt dat Blackwell nummer negen is, teken je een verklaring dat hij al jaren lid van de Communistische Partij is. Als je dat doet krijg je honderd pond van me.

Da's 'n mooi aanbod, en ik zou je raaien 't maar te doen. D'r zijn meer wegen die naar Rome leiden."

"Goed dan. Ik zal 't doen, maar..."

"Zo mag 'k 't horen. Dan lap je die rooien d'r bij. Als je met die lui meedoet blijf je je leven lang 'n gesjochte jongen. Kom morgenavond weer hier en dan maak ik alles in orde."

"Nee, morgenavond kan ik niet. Ik moet naar een vergadering. Laten we het op Vrijdagavond houden."

Sugar Renfrey gaf Morton instructies waar hij moest komen en de auto reed weg. Jim Morton liep met lome benen naar de city.

Percy Lambert stond in het donker en hield Jim Morton in de gaten, die aan de overkant van de straat onder een lantaarn op Sugar Renfrey wachtte. Lambert omvatte de revolver in zijn zak. Morton had niet de minste fiducia in de afspraak en Lambert kon hem geen ongelijk geven.

Het was een verdachte buurt. Het adres dat Morton gekregen had was een confiserie — een schuiladres dat Snoopy Tanner's gang gebruikte.

De dag na het gesprek tussen Morton en Renfrey bij het Gemeentehuis van Carringbush hadden Morton, Blackwell en de voorzitter van de Afdeling Victoria van de Labour Party een spoedvergadering gehouden. Morton gaf de Voorzitter de verzekering dat Blackwell niet 'No. 9' was en dat hij in geen geval lid van de Communistische Partij was. De voorzitter zei dat hij in geen geval toelaten zou dat Renfrey een West-aanhanger candidaat zou stellen tegenover de door de partij gesteunde candidaat Blackwell. Ze kwamen overeen dat Morton zich aan de tweede afspraak zou houden, en dat Lambert op zou treden als getuige, en zo nodig als zijn beschermer.

Lambert zag de koplampen van een auto naderen in het smalle straatje. Hij zag dat Sugar Renfrey uitstapte en met Morton praatte; toen gingen ze een laantje in naast de winkel. Lambert stak de straat over en liep langs het laantje met zijn hand aan de revolver. Hij zag dat Morton, Renfrey en twee andere mensen aan

het praten waren bij het licht van de openstaande zijdeur.

Hij hoorde Morton zeggen: „Ik teken niet voordat ik het geld krijg.” Hij hoorde Sugar antwoorden: „Dus je vertrouwt me niet, hè?”

Lambert liep het laantje voorbij en stond met gespitste oren te luisteren. Hij hoorde dat Morton en Sugar en nog iemand het niet eens waren en dat ze harder begonnen te praten. Hij vroeg zich af of het niet beter was dat hij meteen tussenbeide kwam. Er kon van alles gebeuren. Een poosje later hoorde hij iemand uit het laantje komen en hij haastte zich om weer aan de overkant van de straat te komen. Morton kwam het laantje uit, liep langs de winkel en ging de hoek om naar de city. Percy liep volgens afspraak een blokje om in de tegenovergestelde richting.

Toen ze elkaar tegenkwamen zei Morton met een hese stem: „Ik moet er niets meer van hebben. Ze waren met z'n drieën. Ze hadden revolvers in hun zakken. Ik geloof dat een van hun Snoopy Tanner was.”

„Wat heb je afgesproken?”

„Dat ik Zondagmiddag om vijf uur Renfrey zien zou bij de spoorwegoverweg van Clifton Hill; ik heb gezegd dat ik me nog wat bedenken moest. Ik kan niet ontkennen dat ik lelijk in m'n naad zat.”

„Ik geloof dat we nu alles hebben wat we nodig hebben. Je moet er liever niet heen gaan, Jim. Ik zal er wel heen gaan met 'n paar getuigen, alleen maar om te kijken wie ze d'r op afsturen.”

Op een avond in de week na de verkiezingen in Fitzroy liep John West woedend te ijsberen in de muziekkamer. Sugar Renfrey zat doodsbenuwd op een stoel naast de piano.

„Ik heb je nog zó gezegd dat je voorzichtig moest zijn,” zei John West. „Ik heb je toch gezegd dat je Morton niet vertrouwen moest. Maar wat heb jij gedaan. Je hebt hem een copie van de getikte brief gegeven; en je hebt natuurlijk weer je mond voorbij gepraat.”

„Helemaal niet, Jack. Ik heb niks tegen 'm gezegd. Zo waarachtig als God, heus niet,” antwoordde Sugar. „Ik

heb 'm helemaal niet vertrouwd, net zoals je me gezegd had."

"Je hebt 'm niet vertrouwd, hè? O nee, helemaal niet!" zei John West terwijl hij met een aggressief gebaar tegenover Renfrey ging staan. „En waar hebben ze dan de inlichtingen vandaan die in dit pamflet staan?" Hij las Sugar hardop stukjes uit een pamflet voor dat hij in zijn hand hield.

„LABOUR'S TAMMANY. Moet de Labour Party een werktuig worden in de handen van Zwarte Jongens? De Zwarte Hand treedt op in Fitzroy. Blackwell's overwinning in de tussentijdse verkiezing in het district Fitzroy is meer dan een overwinning op een zogenaamd onafhankelijke kandidaat; het is een overwinning op de Gang van de Zwarte Hand in de politiek van Victoria!' Als iemand in de macht van die organisatie raakt wordt hij een willoos werktuig. Werk hen tegen, verijdel hun plannen en je mag van geluk spreken als je een vergunning hebt om een vuurwapen bij je te hebben. Tegen deze organisatie heeft Blackwell een historische strijd gestreden en heeft hij de overwinning bevochten!' Historische strijd! Ik zal ze leren met hun historische strijd!"

„Kom, Jack, maak je niet dik. Het is alleen maar gepubliceerd in het blad van de Commo's, *The Workers Weekly*. Ze hebben alles uit hun verrekte duim gezogen, zoals de dingen die ik tegen Morton gezegd zou hebben," onderbrak Sugar hem, waarbij hij vol vertrouwen een middelje gebruikte dat in latere jaren populair zou worden, speciaal onder politici, — de Communisten aanvallen om de eigen misdaden te verbergen. John West liet zich niet van zijn stuk brengen. „Als het allemaal leugens zijn hoe verklaar je dit dan?' In een van zijn gesprekken met Morton zei Renfrey dat Snoopy Tanner's gang tot zijn beschikking stond voor bepaald werk in verkiezingscampagnes!' En hoe verklaar je dit?' Deze organisatie is met groter of kleiner succes opgetreden bij stemmingen in voorverkiezingen van Labour en heeft als leider de welbekende bookmaker Renfrey, achter wie een sinistere en betrekkelijk zwijgzame figuur staat, iemand die algemeen beschouwd wordt als een van de rijkste inwoners van Melbourne, en die al

jaren de fondsen verschaft voor politieke campagnes'."

„Dat ben jij, Jack."

„Ja, dat ben ik," antwoordde John West, ziedend van woede. „En dat ben jij: 'een zwetsende opschepper, een ijdel, ingebeeld stuk opruier'. Wat jou betreft hebben ze tenminste gelijk; behalve dat ze niet ronduit zeggen dat je 'n verdomde idioot bent!"

„Kom, kom, Jack, maak 't 'n beetje!"

„Jij bent degeen die 't 'n beetje zal moeten maken. Ze zeggen dat ze je de partij uitgooien, maar ik zeg dat 't niet gebeurt!"

„Zou je dat voor mekaar kunnen krijgen, Jack?"

„Ik denk er niet aan 't te proberen. Jij moet ze voor zijn en zelf bedanken. Dan zal ik er voor zorgen dat je weer aangenomen wordt voordat je weer candidaat gesteld wordt voor de Gemeenteraad van Carringbush. En van dat ogenblik heb je je werkzaamheden te beperken tot het district Carringbush. Dat is het laatste baantje van betekenis dat je voor me doen zal."

„Kom Jack, wees niet zo streng."

„Ik ben niet streng. Je hebt een fortuin aan me verdiend — en ongetwijfeld opgemaakt — maar je verpest vrijwel alle baantjes die ik je bezorgd heb."

„Kom Jack, dat moet je niet zeggen."

„In plaats dat je Blackwell verslaat heb je hem geholpen. De verslagen over deze campagne in de bladen hebben me een hoop kwaad gedaan, en dat is allemaal jouw schuld. Nu zijn ze met dat pamflet gekomen! Ik heb je gewaarschuwd toen je de eerste keer met Morton gesproken hebt, dat het misschien een valstrik was; toch heb je je laten bedonderen. Hoor maar 's: 'Men moet niet vergeten dat vele leden van die gang leden van afdelingen van de Labour Party zijn, en dat hun woord in de uitgestrekte, dicht bevolkte streek van Carringbush wet is.' En dit is nog erger. 'De ene spreker na de ander, de ene politicus na de ander, die de snoevende boekmaker beweerde onder zijn duim te hebben, heeft voor Blackwell gesproken tijdens de verkiezingscampagne. De poging om Jim Morton om te kopen is een factor van grote betekenis geweest in Blackwell's laatste twee verkiezingsredevoeringen. De Labour Be-

weging heeft zich uit protest tegen de knoeierijen van de 'sports' achter Maurice Blackwell geschaard. Tammany heeft het afgelegd!"

John West las de stukken voor met een bijtende, geaffecteerde stem, maar zijn woede was al een beetje aan het zakken. Het viel hem moeilijk boos te blijven op Sugar, voor wie hij een minachtende genegenheid koesterde.

Hij wist dat hij al jaren geleden had moeten ophouden Sugar te gebruiken voor belangrijk werk. Dit was een goede les voor hem het nooit weer te doen.

„In ieder geval moet Morton niet denken, dat hij er zo afkomt,” vervolgde John West. „We hebben aangeboden hem te helpen als hij ons hielp. We zullen wel uitkijken voordat we die verdomde Communisten ooit weer vertrouwen. Ze vormen een bedreiging van de gemeenschap. We zullen 't Morton inpeperen ons wat voor te liegen. Trek je d'r verder maar niks van aan, Sugar; ik zal de zaak wel met Frank Lammence bespreken.

„Nee Jack, laat mij dat zaakje opknappen. Ik heb nog 'n appeltje met hem te schillen.”

„Nee, Sugar, laat 't maar aan Frank over. Hou jij je voorlopig koest.”

Marjorie West stond bij de piano in de muziekkamer en speelde viool. Ze speelde 'Liebesleid'. Haar liefdeleed kwam in de snaren tot uiting.

Ze had een korte marineblauwe rok aan en een witte blouse — haar korte haar hing over één kant van haar gezicht. Een traan biggelde langs haar wang en viel op de viool. Voordat het lied uit was kwam Mary binnen en ging op een stoel zitten in een lichtbundel van de ondergaande zon.

Mary had getennist en had een heel kort wit rokje aan. Ze had haar welgevormde benen voor zich uitgestrekt en bosjes vuurrood haar waren losgeraakt uit haar pagekopje.

Toen de laatste klagende tonen van de viool waren weggestorven, zei Mary die niets merkte van Marjorie's verdriet: „Wat een leven. Tennissen, eten, een beetje

dansen, naar bed, opstaan, ontbijten en weer tennissen of misschien wel een kerkbazar. Goeie God!"

Marjorie antwoordde niet en probeerde wat tot kalmte te komen.

„Wat een leven,” zei Mary nog eens, met een air van overdreven verveling. „Als je genoeg krijgt van het tennissen kan je een beetje gaan paardrijden — en als je erg flink bent gebruik je geen dameszadel. Tennissen en paardrijden en dansen. Het is al even erg als op jacht gaan, fazanten schieten en vissen. Wat is het toch een vloek als je geboren bent als een lid van de klasse der rijke nietsdoeners. Het zou nog niet zo erg zijn als je vader een rijke bankier of iets dergelijks was. Die schatten kunnen zo prachtig hun neus optrekken voor het plebs!” Ze stond op om haar bedoeling te illustreren en gaf een kostelijke imitatie. „Jè, 't is een snoes van een mèsje, m'n beste, maar haar vader heeft zijn geld verdiend met een toto — stel je veur, met een tótó, wèrde heer!’ Als ik maar het een of andere nuttige werk kon doen op een kantoor of in een fabriek. Stel je voor hoe vader daarop reageren zou.” Ze ging rechtop staan en imiteerde John West tamelijk goed. „Mary, ik weet wat het beste voor je is. Als je m'n zin niet doet in deze kwestie krijg je geen penny meer van me. Zorg maar dat je er altijd mooi uit blijft zien, dan zullen de mensen zeggen: 'dat is de dochter van John West. Is 't geen snoes?’ Goeie God, wat een leven!”

Mary liet zich achteloos op een divan neervallen, ging toen peinzend rechtop zitten met haar kin op haar knieën, terwijl Marjorie tegen de piano leunde.

Hun moeder kwam binnen. Zij deed niet mee aan de nieuwe mode en had nog een lange rok aan. Ze liep tegen de vijftig en haar schoonheid werd getemperd door een gemelijk air van zelfbeklag.

Nellie West had de hele morgen op bed gelegen en geklaagd over pijn in haar rug. Ze bleef volhouden dat ze een kwaal had, al nam niemand in huis haar klachten au sérieux.

„Goeie hemel, Mary, hoe dikwijls moet ik je zeggen dat je niet zo met je knieën omhoog moet zitten. Je bent nu een volwassen vrouw, en geen schoolmeisje meer.”

„O, goed, moeder,” antwoordde Mary en ging anders zitten.

Nellie was binnengekomen met de bedoeling om met Marjorie te praten, omdat ze dacht dat ze alleen was. Ze wist dat Marjorie doodongelukkig was omdat haar vader op zijn stuk bleef staan en weigerde er zijn goedkeuring aan te hechten dat 'een dochter van hem met een Duitser trouwde.' Omdat ze het beter vond niet over dat onderwerp te spreken terwijl Mary er bij was, zei ze: „'t Is tijd dat jullie je gaat verkleden voor het eten,” en ging toen weg.

Nellie voelde zich teleurgesteld dat Marjorie haar moeilijkheden nog niet met haar moeder had willen bespreken. Ze wist dat het haar niet gelukt was het vertrouwen van haar dochters terug te winnen.

Mary merkte dat Marjorie er buitengewoon terneergeslagen uitzag. „Kom, Margo, kop op,” zei ze. „Zo erg kan het niet zijn.”

„Ja, dat is 't wèl,” antwoordde Marjorie met een zucht, terwijl haar hele lichaam rilde.

Mary ging bij haar staan en sloeg haar arm om haar hals.

„Je doet de laatste tijd niets als piekeren, Margo. Je eet niet en ik zie dat je ook niet geslapen hebt. Waarom stort je je hart niet bij me uit? Kom bij me op de divan zitten en vertel me alles.”

Marjorie liet zich door haar zuster naar de divan meevoeren en daar gingen ze samen in de dalende schemering zitten.

Marjorie's opgekropte verdriet barstte los in een krampachtig gesnik. „O Mary, wat moet ik toch doen?”

Mary hield haar stijf vast en liet haar uithuilen tot de snikken niet meer zo krampachtig waren; toen nam ze een nietig zakdoekje uit haar roszak en gaf het aan haar zuster. „Hier, Margo, snuit je neus maar 's flink. Er gaat niets boven een flinke huilbui. Dan komt alles in orde.”

„Er is niets wat alles weer voor me in orde kan maken, nooit meer, Mary. Ik maak me van kant, ik weet er niets anders op.”

„O Margo! Doe niet zo melodramatisch!” riep Mary uit,

die schrok van de ernst waarmee haar zuster dat zei.
„Wat is er zo hopeloos dat je zo praat?”

Ineens voelde Mary dat haar zuster verstijfde alsof zij zich harden wou.

„Mary, denk je dat het echt zondig is als je van een man houdt; als je wanhopig van hem houdt, ik bedoel met ware liefde, om je dan aan hem te geven?” Terwijl ze sprak ontweek Marjorie haar zusters blik door haar hoofd in haar schouder te verbergen.

„Nee Margo, echt niet. Onze godsdienst lijkt me soms erg streng. Ik weet alleen dat wanneer ik mijn man tegenkom, de man van wie ik echt hou, dan, nou ja, dan hou ik van 'm. Je moet jezelf echt niet pijnigen. Alleen ons hart weet wat ware liefde is; en ware liefde kan niet zondig zijn.”

„O Mary, ik hou toch zo van hem. Ik hou van hem en het kan me niet schelen wat de Kerk zegt. Maar, Mary... O, hoe kan ik het je vertellen? Mary — ik krijg een kind!”

„Arme Margootje. Weet je het zeker?”

„Ik geloof van wel. O Mary, wat moet er nu van me worden? Het is vaders schuld. Ik heb me verzet tegen Paul tot vader weigerde zijn toestemming te geven dat we trouwden.”

Mary was ontdaan door de onthulling van haar zuster, maar herstelde zich direct. Margo had nu meer dan ooit iemand nodig op wie ze steunen kon. Mary hield haar dicht tegen zich aan en zei: „Het is niet zo hopeloos als het wel lijkt. Je houdt van hem; je hebt niets verkeerd gedaan. Je kan direct met hem trouwen en weer naar Europa gaan. Daar weet niemand er iets van. Je zegt dat hij met je trouwen wil; dan houdt hij dus ook van jou.”

„Hij zegt dat hij van me houdt, maar vader is ervan overtuigd dat het hem alleen maar om m'n geld te doen is.”

„O, trek je er niets van aan wat vader zegt. Geld is zijn afgod. Hij denkt dat iedereen op zijn geld uit is.” Mary vertrouwde zelf Andreas' bedoelingen niet helemaal, maar ze dorst daar nu niets van te zeggen. Paul moest gedwongen worden de verantwoording op zich te

nemen van het dilemma dat hij voor Margo in het leven geroepen had.

„Weet Paul het?” vroeg Mary. „Van de baby bedoel ik.”
„Ja, ik heb het hem gisterenavond verteld. O Mary, denk je dat hij van me houdt?”

„Natuurlijk liefje. Maar zeg er niets van tegen vader, nu nog niet. Je kan 't hem schrijven als je eenmaal in Europa bent.”

„Ik dacht er wel over om het tegen moeder te zeggen.”
„Ik weet iets beters. We zullen er vanavond nog met oma over praten. Zij zal 't begrijpen en ze zal je helpen ook, dat weet ik zeker. O Margo, lieve stakkerd, wat moet je geleden hebben, dat je er tegen niemand over praten kon. Maar je zal zien dat alles goed afloopt. Vanavond gaan we naar haar kamer.”

Marjorie voelde zich opgelucht, maar nog wel een beetje verward. Ze veegde haar tranen af en ze gingen samen de trap op.

Marjorie West trouwde op de dag voor haar vertrek naar Europa met Paul Andreas. Hun huwelijk werd in het geheim ingezegend in de sacristie van een Katholieke Kerk in een van de voorsteden.

's Avonds zaten ze met de anderen op de veranda. Het was een bleke, stille zomeravond, maar haar geest was opgewonden en verward. Waar was haar kommer begonnen, hoe zou het allemaal aflopen? Hoe teleurstellend, hoe verdrietig en folterend waren haar vier maanden thuis, waarnaar ze zo verlangd had, geweest. Getrouw blijvend aan haar godsdienst en haar idealistische droom van volmaakte liefde had ze alle pogingen van haar ervaren geliefde weerstaan hun liefde door geslachtelijke omgang te bevredigen voordat deze gewijd was door een Christelijke huwelijksinzegening. Haar lichaam en haar ziel hadden geschreeuwd 'laat onze verlangens vervuld worden!' maar ze had met wanhoop in het hart haar inspanning voortgezet om trouw te blijven aan haar geloof en aan haar dromen. Toen haar vader weigerde zijn toestemming tot een huwelijk te geven had ze zich echter overgegeven aan de hartstocht waarnaar ze hunkerde. Die nacht werd hun liefde op de

verandabank voor altijd bezegeld en daarna had ze in bed gehuild van schaamte en zelfverwijt. Ze had gezondigd tegen haar godsdienst en tegen haar liefdesideaal. Als vader redelijk geweest was zou het nooit gebeurd zijn. Nu was alles bedorven. Toch voelde ze zich op een onnaspeurlijke manier gelukkig — gelukkig, zonder het hoofd te buigen — maar haar bange voorgevoelens ten opzichte van Paul bleven bestaan.

Er waren heel veel dingen die ze niet begreep van Paul. Paul had uit een aantal vrouwen kunnen kiezen, maar had haar gekozen — langzaam en weloverwogen. Haar vader kon onmogelijk gelijk hebben met zijn insinuatie dat Paul een fortuinzoeker was! Maar Paul's familie was arm; ze waren niet altijd arm geweest, maar ze waren door de oorlog tot armoede gekomen, en konden dus zeker het geld niet opbrengen voor zijn studie. Het Verdrag van Versailles had Duitsland tot de bedelstaf gebracht, zei Paul altijd, maar Duitsland zou weer opstaan en zijn vijanden vernietigen. Wanneer ze tegen Paul zei dat er heel wat leugens in de oorlog geweest waren aan beide kanten, hield hij vol dat de Engelsen alleen gelogen hadden en dat de Duitsers de waarheid verteld hadden. Als ze zei dat ze geloofde dat de Duitsers net zo goed als de Engelsen waren, placht hij te antwoorden dat de Duitsers het beste ras op aarde waren, een Arisch ras. Er was een man, Hitler geheten, die Paul's vader, die officier geweest was in het Duitse leger, kende. Deze Hitler zou op een goeie dag Duitsland uit zijn chaos helpen en maken dat het de wereld overheerste. Wanneer Paul over dergelijke dingen praatte maakte hij haar bang door zijn felle toon. Hij scheen te lijden aan een minderwaardigheidscomplex over de armoede van zijn land en zijn eigen familie, en dat soort redenering scheen een compensatie te zijn voor de vernedering die hem verteerde. Hij wou met alle geweld dat Duitsland eens weer rijk zou worden. Wou hij ook met alle geweld dat hij en zijn familie eens weer rijk zouden worden? — was hij daartoe zo vastbesloten dat hij er een fortuinjager door werd? Ze zette die gedachte altijd van zich af omdat ze het een onwaardige gedachte vond, die van verraad tegenover Paul getuigde.

Die schat van een Paul met zijn sentimentele verliefde taal, zijn onzekere en niet al te beste muzikale aanleg en capaciteiten, zijn citaten van Nietzsche en Spengler. Ze was overstuur, dat was al. Vader was een vrek die automatisch dacht dat iedereen die met haar of Mary trouwen wou het op zijn geld gemunt had.

Paul hield van haar, dat moest zo zijn!

Hoe zou ze ooit de weken vergeten die haar de verschrikkelijke zekerheid gaven dat ze zwanger was? Na de aanvankelijke angst kwam het gevoel van hooghartigheid: ze zou het kind ter wereld brengen; het was een kind van de liefde. Waarom had Paul zo ongevoelig voorgesteld dat ze het kind moesten laten wegmaken en waarom was hij er later zo gretig op ingegaan toen ze hem voorstelde dat ze in het geheim trouwen zouden? Hoe ver beneden haar dromen was de trouwerij geweest. Paul was niet katholiek en daarom werd het huwelijk overeenkomstig de voorschriften van de Kerk in de sacristie voltrokken. Wat een akelige plechtigheid, hoe afschuwelijk vernederend! De jonge priester kende of vermoedde de situatie, en al deed hij nog zo zijn best vriendelijk te zijn, hij bracht het niet verder dan een air van neerbuigende welwillendheid. Hij vond kennelijk dat ze op de een of andere manier onrein was. Moeder was er bij en huilde gedurende de korte plechtigheid. John junior gaf de bruid over en maakte grapjes; hij deed zelfs alsof hij de ring verloren had. Joe en Mary waren stomme, vriendelijke getuigen, en Mary maakte na afloop foto's. Oma was er ook; ze was praktisch en opgewekt en deed haar best iets van haar leed te verzachten.

Marjorie West had gedroomd van een schitterende kerkelijke huwelijksinzegening, een bruiloftsmis, waarbij het orgel 'O Beloof Mij' speelde, met 'nieuwe, oude en geleende dingen en een tikje weemoed', met bloemen en kaarsen, familieleden en vrienden, en met een vader die haar door het middenpad naar Paul bracht, en met sentimentele toespraken aan het déjeuner daarna. In plaats daarvan was nu deze korte plechtigheid gekomen met haar verdriet en teleurstelling.

Toen ze uit de kerk kwamen had Paul zachtjes gezegd:

„Kom, wees niet zo somber; alles komt in orde. Toch wou ik dat je vader ons zijn toestemming gegeven had.”

Ze zouden de bruidsnacht afzonderlijk doorbrengen; zij moest thuis slapen en Paul in zijn hotel, maar morgen zouden zij aan boord weer bij elkaar zijn.

De conversatie op de veranda vlotte helemaal niet. Mrs. Moran en Mary deden wat ze konden om de stemming er in te brengen en Marjorie een beetje af te leiden. Marjorie zag dat haar moeder heimelijk haar ogen afveegde en zei toen quasi opgewekt: „Ik hoop dat vader die verschrikkelijke man Renfrey vanavond niet gevraagd heeft. Ik weet zeker dat ik hem in zijn gezicht zal uitlachen als ik nog ooit eens aan tafel moet zitten met hem, met zijn vulgaire praatjes en zijn bespottelijke sigaren.”

„Ik denk niet dat je vanavond last van Mr. Renfrey zal hebben,” zei Mrs. Moran. Hij krijgt z'n vet in de keuken, of liever in de muziekkamer, te oordelen naar de boze stemmen die ik daar gehoord heb. Wat mij betreft, ik vind hem kostelijk.”

„Sugar is de kwaaieste niet,” zei John junior verstrooid. Hij zat tegen een pilaar van de veranda en keek naar de steeds donkerder wordende lucht alsof hij daar de oplossing zocht van de jongste gebeurtenissen. „Hij is een beetje zonderling, dat is alles.”

„Hij is heel wat erger dan een zonderling, als het tenminste waar is wat de kranten de vorige week van hem gezegd hebben. Ik begrijp niet dat vader iets met hem te maken wil hebben,” zei Mary.

„O, je vader heeft Sugar al in dienst sinds de dagen van de toto in Carringbush. Ze zijn samen op school geweest, geloof ik,” zei Mrs. Moran. „Ik denk dat je vader hem vanavond alleen maar vragen zal om ons in verlegenheid te brengen. Dat is zijn opvatting van een grapje.”

Daarna heerste er weer stilte tot ze voetstappen hoorden knarsen op het grindpad en Paul Andreas uit de duisternis te voorschijn kwam. Hij kwam ietwat schichtig op de veranda toe, alsof hij bang was dat er inmiddels iets gebeurd was dat een vijandige stemming ver-